

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2016

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Αθήνα 2017**

Περιεχόμενα

I. Πρόλογος	3
II. Θεσμικό πλαίσιο	6
III. Οργάνωση Γραφείου	10
IV. Υποθέσεις επί καταγγελιών	11
V. Ειδική Πρόταση 2016	60
VI. Δραστηριότητες	77

I. Πρόλογος

ΦΩΤΟ: ΠΑΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛ

Κυρίες και κύριοι,

Το έτος 2016 ήταν κομβικό για την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης μέσω της διαμεσολαβητικής λειτουργίας του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Αττικής. Με την θέσπιση της **Χάρτας Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων Πολιτών** από το Περιφερειακό Συμβούλιο (απόφαση 189/2016), η Περιφέρεια Αττικής προσέθεσε στο οπλοστάσιο των πολιτών, αλλά και των εσωτερικών υπηρεσιών της, ένα σημαντικό κείμενο αυτοδέσμευσης που αποκρυσταλλώνει με τον πιο σύγχρονο τρόπο όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις. Η Χάρτα αποτέλεσε εργαλείο καθημερινής εφαρμογής στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης που ασκεί ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης κατόπιν καταγγελιών πολιτών και επιχειρήσεων. Έτσι, για πρώτη φορά, η Ετήσια Έκθεση που είμαι αρμόδιος να παρουσιάσω στο Περιφερειακό Συμβούλιο, είναι δομημένη με γνώμονα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Χάρτας, ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να μπορεί να ενημερωθεί για την εφαρμογή ή την παραβίασή της από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής.

Μέσα στο 2016 είχαμε επίσης την ευκαιρία να «ξανασυστηθούμε» στους πολίτες, με την δημιουργία μιας **νέας οπτικής ταυτότητας** του θεσμού. Το Εθνικό Τυπογραφείο σχεδίασε

τον λογότυπο που κοσμεί το εξώφυλλο της παρούσας, καθώς και σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο που με απλό τρόπο παρουσιάζει στους πολίτες τί μπορούν να περιμένουν και τί όχι από τον θεσμό μας. Ευχαριστούμε το Εθνικό Τυπογραφείο για αυτή την συνεισφορά.

Ωστόσο, κατά την διάρκεια του έτους, με αφορμή τις καταγγελίες των πολιτών και των επιχειρήσεων, διαπιστώθηκαν σοβαρά προβλήματα ως προς την κατανόηση των δικαιωμάτων των πολιτών από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Η κακοδιοίκηση εντοπίζεται κυρίως στην παράβαση αυτών των δικαιωμάτων, όπως αναλυτικά εκτίθεται στις σελίδες της παρούσας έκθεσης. Πολλές φορές, όμως, οι παραβάσεις οφείλονται όχι στην έλλειψη ενημέρωσης ή πρόθεσης των υπαλλήλων να συμμορφωθούν, αλλά στην πολυπλοκότητα του κανονιστικού πλαισίου που καλούνται να εφαρμόσουν. Δεν έχουν λείψει και περιπτώσεις που υπηρεσίες έχουν καταστήσει σαφές σε πολίτες ότι δεν επιθυμούν την διαμεσολάβηση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης και αυτό εμφανίζεται ανάγλυφα από την πλημμυρή ανταπόκρισή τους στις παρεμβάσεις μας. Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα πολυπλοκότητας που οδηγεί και σε αδιέξοδα είναι οι **κανόνες που αφορούν το δικαίωμα των πολιτών για πρόσβαση στα έγγραφα** που τηρεί η Περιφέρεια Αττικής. Με την Ειδική Πρόταση 1/2016, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης κατέγραψε αναλυτικά το θεσμικό πλαίσιο, τις κανονιστικές πράξεις και την νομολογία των δικαστηρίων και ανεξάρτητων αρχών που σχετίζεται με το δικαίωμα πρότασης στα έγγραφα. Η εργασία αυτή καταλήγει στην πρόταση για την θέσπιση Κανονισμού Πρόσβασης στην Πληροφόρηση, κανονιστική πράξη που προβλέπεται και από το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852/2010). Η εν λόγω ειδική πρόταση θα συμπληρωθεί και από νεότερη ειδική πρόταση, εντός του έτους 2017, ώστε να διαμορφωθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για το αναγκαίο περιεχόμενο που πρέπει να έχει ο Κανονισμός Πρόσβασης στην Πληροφόρηση.

Εντός του έτους 2016 θεσπίστηκε ο νέος **Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής**, στην κατάρτιση του οποίου, όμως, δεν έχουν αξιοποιηθεί διάσπαρτες προτάσεις για βελτιώσεις που έχει διατυπώσει ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης, στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής του λειτουργίας, επί υποθέσεων πολιτών και επιχειρήσεων. Ο νέος Οργανισμός δεν περιλαμβάνει το Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και Επιχείρησης, ενώ σε οργανισμούς άλλων Ο.Τ.Α. αυτό προβλέπεται ως οργανική μονάδα. Το εν λόγω Γραφείο υπάρχει και λειτουργεί στην πράξη από το έτος 2011 έως και σήμερα, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 179 παρ. 2 του Ν.3852/2010 που ορίζει ότι ο Συμπαραστάτης «υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της περιφέρειας». Σήμερα υπηρετούν σε αυτό τρεις (3) υπάλληλοι της Περιφέρειας Αττικής. Σύμφωνα με το Ψήφισμα 80/1999 του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης (Συμβούλιο της Ευρώπης) το γραφείο πρέπει να έχει διοικητική και λειτουργική αυτοτέλεια. Αυτό σημαίνει ότι κατά την τροποποίηση του Οργανισμού θα πρέπει να προβλεφθεί η σύσταση Γραφείου Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, κατά το πρότυπο των γραφείων των Αντιπεριφερειάρχων.

Το έτος 2016 εξακολουθεί επίσης να παραμένει το πρόβλημα **της συστέγασης του Γραφείου μας με την Διεύθυνση Τουρισμού**. Το φαινόμενο αυτό, το οποίο ξεκίνησε από το έτος 2015,

προκαλεί σύγχυση στους πολίτες και παρεμποδίζει την ομαλή λειτουργία του θεσμού στην Περιφέρεια Αττικής. Σε σχέση με το ενδεχόμενο μεταστέγασης του Γραφείου Περιφερειακού Συμπαραστάτη και της Επιχείρησης σε άλλο κτίριο, στο σημείο αυτό υπενθυμίζεται ότι, κατά το Ψήφισμα 80/1999 του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης, η πρόσβαση κάθε φυσικού προσώπου στο γραφείο του Συμπαραστάτη πρέπει να είναι ευχερής.

Από την θέση αυτή, καταγγέλλω για άλλη μια φορά δημόσια, τις ημιεπίσημες εξαγγελίες που ακούστηκαν το 2016 περί «επανεξέτασης» του θεσμού, οι οποίες προκαλούν συνειρμούς για την κατάργηση του Συμπαραστάτη ως οργάνου διοικητικής διαμεσολάβησης της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τέτοιες εξαγγελίες, εν μέσω αυτοδιοικητικής περιόδου, έχουν ως αποτέλεσμα την επικοινωνιακή παρεμπόδιση του θεσμού από την ανάπτυξη των ευεργετικών για τους πολίτες και τις υπηρεσίες αποτελεσμάτων της λειτουργίας του. Ιστορικά, η μόνη περίπτωση καταγεγραμμένης κατάργησης του θεσμού έλαβε χώρα στην Ιταλία, από την κυβέρνηση Μπερλουσκόνι. Το γεγονός προκάλεσε διεθνή κατακραυγή, ως ευθεία παράβαση του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

Με την παρουσίαση της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης ενώπιον του Περιφερειακού Συμβουλίου, στο πλαίσιο της Ειδικής Ετήσιας Απολογιστικής Συνεδρίασης, εκπληρώνεται η σχετική υποχρέωση που προβλέπει το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» ως μηχανισμό λογοδοσίας του Συμπαραστάτη στο όργανο που τον επέλεξε. Ωστόσο, επειδή η ουσιαστική διαδικασία λογοδοσίας δεν μπορεί ποτέ να είναι μονομερής, βρίσκομαι στην διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία, διευκρίνιση και απάντηση σε ερώτηση.

Από την θέση αυτή θα ήθελα να ευχαριστήσω, για μία ακόμη φορά, τις εργαζόμενες του Γραφείου Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης για τον καθημερινό αγώνα που δίνουμε μαζί, με στόχο την ποιοτική εξυπηρέτηση πολιτών και υπηρεσιών.

Αθήνα, 6 Φεβρουαρίου 2017

Βασίλης Σωτηρόπουλος

Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης

II. Θεσμικό πλαίσιο

Ο θεσμός του περιφερειακού διαμεσολαβητή, στον οποίο μπορεί να προσφύγει κάθε άμεσα θιγόμενος πολίτης ή επιχείρηση για κακοδιοίκηση, εισάγεται στην διοικητική διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης με το Πρόγραμμα “Καλλικράτης” (Ν.3852/2010). Πολύ πριν τον “Καλλικράτη”, υπήρξαν συστάσεις από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την ίδρυση και λειτουργία τοπικών και περιφερειακών διαμεσολαβητών.

Η λειτουργία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης διέπεται από τις διατάξεις του “Καλλικράτη”, από τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς κι από το γενικότερο κανονιστικό πλαίσιο του Ελληνικού διοικητικού δικαίου. Η συναρμογή των τριών αυτών ρυθμιστικών πηγών που αφορούν τον Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης περιέχεται στον [“Κώδικα Λειτουργίας”](#) που εκπονήθηκε για να συνοψίσει βέλτιστες πρακτικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τον νέο θεσμό.

1. Οι διατάξεις του Προγράμματος “Καλλικράτης” (Ν.3852/2010)

(α) Θητεία και καταστατική θέση

Ο θεσμός του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης εισάγεται στο σύστημα του Προγράμματος “Καλλικράτης” με το άρθρο 179 του Ν.3852/2010. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου που λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των 2/3 του συνόλου των μελών του, επιλέγεται πρόσωπο εγνωσμένου κύρους ως Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης. Υποψηφιότητες υποβάλλονται με δήλωση που κατατίθεται στο προεδρείο του Περιφερειακού Συμβουλίου κατά την έναρξη της διαδικασίας επιλογής. Ως Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός Δήμου, Περιφέρειας ή βουλευτής.

Η θητεία του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης ακολουθεί την θητεία των περιφερειακών αρχών. Ως προς την καταστατική θέση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης ισχύουν οι σχετικές διατάξεις για τον Πρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου (άρθρο 179 παρ. 1 εδάφιο η' Ν.3852/2010).

(β) Κώλυμα και ασυμβίβαστα

Σύμφωνα με το άρθρο 117 παρ. 1 περ. β' του Ν.3852/2010, δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι Περιφερειάρχες, Αντιπεριφερειάρχες ή Περιφερειακοί Σύμβουλοι, οι Περιφερειακοί Συμπαραστάτες του Πολίτη και της Επιχείρησης στις περιφέρειες που υπηρετούν. Σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου, το κώλυμα παύει να υπάρχει αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον Πρόεδρο Εφετών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται δεκτή από την επίδοσή της και δεν ανακαλείται. Εξακολουθούν να ισχύουν ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων, που προβλέπει η παράγραφος 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους. Σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, η κατοχή οποιουδήποτε αιρετού αξιώματος από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού δεν αποτελεί λόγο ασυμβίβαστου ή

αναστολής άσκησης του λειτουργήματός τους (εκτός από το αξίωμα του Περιφερειάρχη, κατά το άρθρο 119 παρ. 1 του Ν.3852/2010) για: α) τους δικηγόρους και συμβολαιογράφους, β) τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), τα μέλη Επιστημονικού Προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και το ειδικό διδακτικό και επιστημονικό προσωπικό τους. Επομένως, δεν υφίσταται κώλυμα εκλογής δικηγόρου στη θέση του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης (Εγκύκλιος 27230/7.6.2011 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης).

(γ) Εκλογή και ανάκληση

Η διαδικασία για την επιλογή του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης γίνεται εντός έξι (6) μηνών από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών (άρθρο 179 παρ. 1 εδ. β' Ν.3852/2010). Αυτή η διάταξη, στην αρχική της μορφή, πρόβλεπε ως αποκλειστική προθεσμία επιλογής τους δύο (2) μήνες. Μετά, όμως, από την αποτυχία των σχετικών διαδικασιών στη συντριπτική πλειοψηφία των Δήμων και των Περιφερειών για την επιλογή Συμπαραστατών εντός του χρονικού διαστήματος των δύο μηνών, με το άρθρο 58 παρ. του Ν.3966/2011 (Α' 118/24.5.2011), η διατύπωση του άρθρου τροποποιήθηκε και η δίμηνη προθεσμία κατέστη ενδεικτική. Στη συνέχεια, με το άρθρο 4 εδ. β' του Ν.4357/2014, η δίμηνη ενδεικτική προθεσμία κατέστη σε εξάμηνη. Κατά την Εγκύκλιο 8526/2015 της 10.3.2015 του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, επιβεβαιώνεται ότι η εξάμηνη προθεσμία είναι ενδεικτική

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 179 παρ. 1 του Ν.3852/2010, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου. Αν δεν επιτευχθεί η επιλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την ίδια ή μεταγενέστερη συνεδρίαση με την ίδια πλειοψηφία. Είναι επιτρεπτή με την ίδια πλειοψηφία και την αυτή διαδικασία η ανάκληση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου. Στις 10.3.2015 το Περιφερειακό Συμβούλιο της

Περιφέρειας Αττικής εξέλεξε τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο, δηλαδή έως την 31.8.2019.

(δ) Αρμοδιότητες

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών της Περιφέρειας, των νομικών της προσώπων και των επιχειρήσεων της και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους (άρθρο 179 παρ. 2 Ν.3852/2010). Σύμφωνα με την Εγκύκλιο 27230/7.6.2011 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, "ο Συμπαραστάτης διεκπεραιώνει τις ενώπιόν του υποθέσεις είτε εγγράφως (με αλληλογραφία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου ή της περιφέρειας) είτε προφορικά, ενημερώνοντας και στις δύο περιπτώσεις τον ενδιαφερόμενο. Οι ενέργειες αυτές λαμβάνουν χώρα εντός του ωραρίου λειτουργίας των υπηρεσιών αυτών."

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης συντάσσει ετήσια έκθεση. Η Ετήσια Έκθεση παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου για τον απολογισμό της Περιφερειακής Αρχής κατά τις διατάξεις του άρθρου 185 του Ν.3852/2010. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεων της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της Ετήσιας Έκθεσής του, όσο και επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι Ειδικές Προτάσεις του Συμπαραστάτη υποβάλλονται στον Περιφερειάρχη και κοινοποιούνται στο Περιφερειακό Συμβούλιο και στον Εκτελεστικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι Ειδικές Προτάσεις του Συμπαραστάτη αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας με φροντίδα των περιφερειακών υπηρεσιών (άρθρο 179 παρ. 4 εδ. δ' Ν.3852/2010). Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του Προγράμματος "Καλλικράτης", "[ο]

συμπαραστάτης έχει ως αποστολή, πέραν από την έγκαιρη καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της αμεροληψίας των δημοτικών αρχών, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την αποσυμφόρηση του δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών. Μέσω του συμπαραστάτη, θα αποτρέπονται πρόσθετες διαδικασίες (προσφυγές σε ελεγκτικούς μηχανισμούς και στη δικαιοσύνη), επειδή πολλά προβλήματα κακοδιοίκησης θα επιλύονται στο πλαίσιο του ίδιου Ο.Τ.Α., με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση διαδικασιών, πόρων, χρόνου, χρήματος και ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των πολιτών”.

(ε) Διοικητική υποστήριξη

Σύμφωνα με το άρθρο 179 παρ. 2 του Ν.3852/2010, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και

της Επιχείρησης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας. Στην Περιφέρεια Αττικής, ο Συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από το Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης.

(στ) Αντιμισθία

Σύμφωνα με το άρθρο 179 παρ. 5 του Ν.3852/2010, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης λαμβάνει αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου. Με τον αρ. 3 της υποπαραγράφου Γ.1. του Ν.4093/2012 (ΦΕΚ Α’222), από 1.1.2013 η αντιμισθία των Προέδρων των Περιφερειακών Συμβουλίων μειώνεται κατά 50% επί του ποσού που καταβάλλεται στις 31.12.2012. Κατόπιν αυτής της ρύθμισης, η αντιμισθία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης ανέρχεται στο ποσό των 1.008,72 ευρώ.

2. Συστάσεις και ψηφίσματα Συμβουλίου της Ευρώπης

Το 1975 με τη Σύσταση 757, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης συνέστησε στην Επιτροπή Υπουργών να καλέσει τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών να εξετάσουν την δυνατότητα διορισμού προσώπων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με τις αρμοδιότητες των Συνηγόρων του Πολίτη.

Το 1985 η Επιτροπή Υπουργών των κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε την Σύσταση R (85) 13 “για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη”, καλώντας τα κράτη να διορίσουν Συνηγόρους του Πολίτη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ή σε ειδικούς τομείς της δημόσιας διοίκησης. Το ίδιο έτος, η Επιτροπή Υπουργών θέσπισε το Ψήφισμα (85)8 για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το 1999, το Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε το Ψήφισμα 80 για τον ρόλο των τοπικών Διαμεσολαβητών ή Συνηγόρων στην προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών, κείμενο στο οποίο επισυνάπτονται και οι “Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Διαμεσολαβητή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο”. Με το Ψήφισμα αυτό, καλούνται οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που

ήδη έχουν τον θεσμό να ιδρύσουν ένα εθνικό δίκτυο τοπικών και περιφερειακών Διαμεσολαβητών για την συγκέντρωση εμπειριών και να εξεταστεί η δυνατότητα της συνεργασίας και εναρμόνισης για την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών με τις δημόσιες αρχές.

Σύμφωνα με τις “Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Διαμεσολαβητή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο”, ο τοπικός Διαμεσολαβητής πρέπει να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε έγγραφα, αρχεία και φακέλους της ελεγχόμενης διοικητικής αρχής, προκειμένου να ασκεί αποτελεσματικά τα καθήκοντά του. Εκτός από τις υποθέσεις στις οποίες ισχύει η αρχή του κρατικού απορρήτου για λόγους σχετικούς με την άμυνα, την εθνική ασφάλεια κ.τ.λ., δεν είναι αποδεκτή καμία άρνηση πρόσβασης. Η εξουσία πρόσβασης πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την δυνατότητα διεξαγωγής ερευνών και την επίσκεψη και/ή αυτοψία του σχετικού χώρου με την βοήθεια ειδικών, όταν επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Ο υπεύθυνος για την ελεγχόμενη πράξη ή συμπεριφορά πρέπει να είναι διαθέσιμος να απαντά στις ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή και να τον βοηθά να ασκήσει την αποστολή του. Η ελεγχόμενη διοικητική αρχή πρέπει να εξετάζει τις συστάσεις, προτάσεις και άλλες πρωτοβουλίες του Διαμεσολαβητή και, σε

κάθε περίπτωση, να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους κατά τη γνώμη της την αποτρέπουν από το να τις ακολουθήσει. Η απόκριση της διοίκησης θα πρέπει να λαμβάνεται εντός προκαθορισμένου χρόνου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ελευθερία της πρόσβασης, θα πρέπει να προβλέπονται και να επιβάλλονται σχετικές κυρώσεις για κάθε άρνηση, εμπόδιο, παρεμπόδιση ή άλλο τύπο δυστοκίας από την πλευρά ενός δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού. Τα αποτελέσματα της δράσης του Διαμεσολαβητή θα πρέπει να καταγράφονται σε ειδικές, περιοδικές ή ετήσιες εκθέσεις ή σε άλλα έγγραφα και να δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο. Προκειμένου η δημοσιότητα να είναι επιτυχής, ο Διαμεσολαβητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προσεγγίσει το όργανο της τοπικής αρχής που είναι υπεύθυνο για την θέσπιση των σχετικών διατάξεων όσον αφορά την διοικητική δράση, τον οργανισμό των υπηρεσιών, τους κανονισμούς, τις διαδικασίες κλπ, προκειμένου να

προτείνει κάθε τρόπο (τροποποίηση, αναθεώρηση των ισχυόντων μέτρων, πρόταση νέων διατάξεων κλπ), με τον οποίο μπορεί να διευκολυνθεί η αποτελεσματική τήρηση των ατομικών δικαιωμάτων από την τοπική αρχή.

Το 2013 η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε το [Ψήφισμα 1959 \(2013\)](#) για την ενίσχυση του ρόλου των Συνηγόρων στην Ευρώπη. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση συστήνει στα κράτη να αναθεωρήσουν την νομοθεσία τους, προκειμένου οι Συνήγοροι να έχουν αρμοδιότητες κατά τα διεθνή πρότυπα και να αποφύγουν με κάθε τρόπο την μείωση του προϋπολογισμού των Συνηγόρων, καθώς αυτή "συνεπιφέρει την απώλεια της ανεξαρτησίας των θεσμών Συνηγόρου ή ακόμη και την κατάργησή τους." Το Ψήφισμα αναφέρει ότι η εποπτεία της διοίκησης από ανεξάρτητα όργανα είναι απαραίτητη λειτουργία σε πολιτικά συστήματα διάκρισης των λειτουργιών.

3. Κώδικας Λειτουργίας

Στις 27.5.2015 δημοσιεύθηκε ο [Κώδικας Λειτουργίας](#) του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Αττικής. Σε αυτό το κείμενο συνοψίζονται όλες οι ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις που διέπουν τον θεσμό, ενώ καταγράφονται και οι διατάξεις του γενικού διοικητικού δικαίου που περιλαμβάνουν υποχρεώσεις για τα μονομελή διοικητικά όργανα.

Πέρα από το ιδρυτικό άρθρο 179 του Ν.3852/2010, η λειτουργία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης διέπεται από τις διατάξεις του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), τον Ν.3979/2001 (Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση) και τον Ν.2472/1997 (Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα).

4. Χάρτα Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων Πολιτών

Με την απόφαση 189/2016 του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής εγκρίθηκε η Χάρτα Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής. Στο άρθρο 18 της Χάρτας προβλέπεται το δικαίωμα καταγγελίας στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Αττικής. Το κείμενο του άρθρου έχει ως εξής:

«1. Άμεσα θιγόμενοι πολίτες ή επιχειρήσεις υποβάλλουν στον/στην Περιφερειακό/Περιφερειακή Συμπαραστάτη της/του Πολίτη και της Επιχείρησης καταγγελία για κακοδιοίκηση από τις Υπηρεσίες, τα Νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Αττικής. Ο/Η Περιφερειακός/ή Συμπαραστάτης της/του Πολίτη και της Επιχείρησης διαμεσολαβεί για την επίλυση των σχετικών προβλημάτων και ενημερώνει εντός 30 ημερών, γραπτώς, ηλεκτρονικώς την/τον ενδιαφερόμενη/ενδιαφερόμενο.

2. Εάν ο/η Περιφερειακός/ή Συμπαραστάτης της/του Πολίτη και της Επιχείρησης είναι αναρμόδιος/-α να δεχθεί την καταγγελία, τη διαβιβάζει εντός τριών (3) ημερών στην αρμόδια Υπηρεσία και ενημερώνει σχετικά την/τον ενδιαφερόμενη/ο. Με αφορμή σοβαρά προβλήματα κακοδιοίκησης που ο ίδιος/ η ίδια διαπιστώνει, ο/η Περιφερειακός/ή Συμπαραστάτης της/του Πολίτη και της Επιχείρησης μπορεί να απευθύνει ειδικές προτάσεις προς την/τον Περιφερειάρχη Αττικής, για την βελτίωση της Περιφερειακής Διοίκησης και των σχέσεων της με το κοινό. Οι ειδικές προτάσεις κοινοποιούνται στον/στην Εκτελεστικό/ή Γραμματέα της Περιφέρειας και στο Περιφερειακό Συμβούλιο και αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Αττικής».

III. Οργάνωση του Γραφείου Συμπαραστάτη του Πολίτη & της Επιχείρησης

(α) Έδρα

Το Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης οργανώθηκε από το 2011 σε μέγαρο που μισθώνεται από την Περιφέρεια Αττικής, επί της Λ.Συγγρού, αρ. 80-88, 4ος όροφος. Για την λειτουργία του Γραφείου αφιερώθηκαν τρεις χώροι, οι οποίοι διαμορφώθηκαν κατάλληλα από το 2011. Επί του παρόντος, ορισμένοι από τους χώρους αυτούς χρησιμοποιούνται από την Διεύθυνση Τουρισμού της Περιφέρειας Αττικής, γεγονός που προκαλεί σημαντικό πρόβλημα σε σχέση με την αυτοτέλεια της διοικητικής υποστήριξης του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης. Λόγοι συμμόρφωσης προς τις "Αρχές για την λειτουργία του τοπικού/περιφερειακού Διαμεσολαβητή" του Κογκρέσου Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης επιβάλλουν την αποκατάσταση της πλήρους χρήσης του χώρου από το αυτοτελές Γραφείο Συμπαραστάτη.

(β) Στελέχωση

Το Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη παρέχει την άμεση διοικητική υποστήριξη του έργου του νέου θεσμού. Σε αυτό υπηρετούν τρεις (3) εργαζόμενες της Περιφέρειας Αττικής, ενώ η στελέχωση του Γραφείου κατά την προηγούμενη αυτοδιοικητική περίοδο αριθμούσε έξι (6) εργαζόμενους.

(γ) Διαδικτυακός τόπος και κοινωνική δικτύωση

Κεντρικό μέσο επικοινωνίας και ενάσκησης

αρμοδιοτήτων για κάθε ανεξάρτητο όργανο αποτελεί το Διαδίκτυο. Στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας Αττικής υπάρχει ειδικός ιστότοπος για τον Συμπαραστάτη.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του Ν.3979/2011 (Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση), κάθε δημόσιος φορέας οφείλει να καθιστά προσιτή κάθε πληροφορία που σχετίζεται με τις αρμοδιότητες και τις δραστηριότητές του, ιδίως με ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο. Ο κανόνας αυτός τηρείται και από τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης. Παράλληλα, στελέχη της αρμόδιας Διεύθυνσης Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ανέλαβαν την δημιουργία εφαρμογής για την διαδικτυακή υποβολή καταγγελίας στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης.

Οι ενδιαφερόμενοι έχουν την δυνατότητα να υποβάλλουν διαδικτυακά τις καταγγελίες τους, ενώ καταγγελίες υποβάλλονται κανονικά και δια ζώσης στο Γραφείο Συμπαραστάτη καθημερινά κατά τις ώρες ωραρίου, αλλά και μέσω e-mail στο spe@patt.gov.gr.

Στις καλές πρακτικές που ακολουθούνται από ομόλογες ανεξάρτητες αρχές στον ευρωπαϊκό χώρο, αλλά και διεθνώς, συγκαταλέγεται και η αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η σελίδα του Συμπαραστάτη στο facebook είναι προσβάσιμη στην διεύθυνση:

<https://www.facebook.com/RegionalOmbudsmanAttica/>

IV. Υποθέσεις επί καταγγελιών

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι υποθέσεις καταγγελιών πολιτών και επιχειρήσεων, με τις οποίες ασχολήθηκε ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης εντός του 2016. Η παρουσίαση γίνεται με γνώμονα τα διακυβευόμενα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις που κατοχυρώνονται από την **Χάρτα Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων Πολιτών** της Περιφέρειας Αττικής.

(α) Το δικαίωμα υποβολής αίτησης

(άρθρο 2 της Χάρτας)

«Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν εγγράφως ή ηλεκτρονικά αιτήσεις προς τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής, οι οποίες προβαίνουν σε σχετικές ενέργειες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων, χρησιμοποιούνται έντυπα αιτήσεων, τα οποία χορηγούνται υποχρεωτικά από τις Υπηρεσίες, για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Στα έντυπα αιτήσεων αναφέρονται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις για την ικανοποίηση του αιτήματος, οι εφαρμοστέες διατάξεις, τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει ο/η ενδιαφερόμενος/η καθώς και ο χρόνος μέσα στον οποίο θα δοθεί η απάντηση. Αν η/ο ενδιαφερόμενη/ενδιαφερόμενος δηλώσει ότι δεν μπορεί να γράψει, η/ο αρμόδια/αρμόδιος υπάλληλος της Περιφέρειας Αττικής, ύστερα από προφορική έκθεση του αιτήματος της/του ενδιαφερόμενης/ενδιαφερόμενου, οφείλει να συντάξει ο/η ίδιος/α την αίτηση. Το σύνολο των αιτήσεων που μπορούν να υποβληθούν στις Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής πρέπει να διατίθεται και μέσω του επίσημου διαδικτυακού τόπου. Οι πληροφορίες που προορίζονται για το κοινό, παρέχονται επίσης σε προσιτή μορφή για Άτομα με Αναπηρίες προς διευκόλυνσή τους, ενώ ειδικότερα για πολίτες με προβλήματα όρασης προβλέπεται η ανάγνωση του περιεχομένου των εγγράφων που τους ενδιαφέρουν από τις/τους υπαλλήλους της Περιφέρειας.» [...]

Καταγγέλουσα απευθύνθηκε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη, αναφέροντας ότι ενώ είχε καταθέσει έγγραφο αίτημα της Ένωσης Πολυτέκνων Αθηνών για συμμετοχή στην διανομή οπωροκηπευτικών στο Γραφείο της Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής και ενώ είχε παρόλθι το χρονικό διάστημα των 50 ημερών δεν είχε δοθεί απάντηση από την αρμόδια υπηρεσία. Το αίτημα της καταγγέλουσας αφορούσε την ένταξη της Ένωσης Πολυτέκνων Αθηνών στην σύμπραξη με τις Κοινωνικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής για την παραλαβή και δωρεάν διάθεση οπωροκηπευτικών στις πολύτεκνες οικογένειες – μέλη της που έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης με τη **Διαμεσολάβηση 10/2016**, τόνισε την υποχρέωση της Περιφέρειας Αττικής να τηρεί την προβλεπόμενη, τόσο στο αρ. 3 της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων του Πολίτη της Περιφέρειας Αττικής, όσο και στο αρ. 4 του Ν.2690/1999 προθεσμία για την διεκπεραίωση αιτημάτων πολιτών.

Με την ως άνω Διαμεσολάβηση, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης ζήτησε από το Γραφείο της Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής, να εξετάσει το ζήτημα που θέτει η καταγγέλουσα **όχι μόνο ως προς το θέμα της καθυστέρησης αλλά και επί της ουσίας αυτού**. Με τη Διαμεσολάβηση 10/2016/A ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης ζήτησε εκ νέου από το Γραφείο της Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής να ανταποκριθεί άμεσα στις ως άνω Διαμεσολαβήσεις.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, το Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής, απέστειλε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη το με αρ.πρωτ. ***/18-11-2016 έγγραφο, στο οποίο αναφέρει ότι στην δράση της δωρεάν διανομής αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών, η Περιφέρεια Αττικής συμμετείχε ως φορέας μέσω των τεσσάρων Κοινωνικών Συμπράξεων που υλοποιούν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το ΤΕΒΑ (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας Απόρων)». Στη συνέχεια, στο ως άνω έγγραφο, το Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πο-

λιτικής αναφέρει ότι σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος θα έπρεπε να έχουν ενταχθεί σε αυτό και οι πολύτεκνες οικογένειες, και σύμφωνα με αυτό απέστειλε ερώτημα στο Υπουργείο Εργασίας και στη συνέχεια ενημέρωσε την Ένωση Πολύτεκνων Αθήνας. Με το ως άνω ερώτημα ζητήθηκαν διευκρινήσεις σχετικά με τις ενέργειες που αφορούν τις κοινωνικές συμπράξεις στις οποίες η Περιφέρεια Αττικής είναι επικεφαλής και πρέπει να γίνουν με βάση το ΦΕΚ Β'1701/14-8-2015 και με την προσθήκη της περίπτωσης στην παρ. 2.3 του άρθρου 10 της 3320/89565/13-8-2015 Κ.Υ.Α. σύμφωνα με την οποία: «Οι πολύτεκνοι γονείς με προστατευόμενα τέκνα, των οποίων το ετήσιο εισόδημα δεν ξεπερνά τις 17.280 ευρώ. Για κάθε προστατευόμενο τέκνο πέραν των τεσσάρων (4), το εισόδημα προσαυξάνεται κατά 2.880 ευρώ».

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης επανήλθε στην υπόθεση με τη Διαμεσολάβηση 10/2015/Β και εξέθεσε αναλυτικά το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο το οποίο έχει ως ακολούθως :

Στην υπ'αρ. 266355/11-2-2009 ΚΥΑ με τίτλο «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Καν(ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Καν(ΕΚ) 361/2008, σχετικά με την Εθνική Στρατηγική για βιώσιμα επιχειρησιακά προγράμματα στον τομέα των οπωροκηπευτικών» προβλέπεται στο άρθρο 22 (Αποσύρσεις από την αγορά) όπως είχε αντικατασταθεί με την ΚΥΑ υπ'αρ. 3568/93548/12-9-2012 και αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ.16 του άρθρου 1 της ΥΑ 5711/156198/9-12-2014 (ΦΕΚ Β' 3336/11-12-2014) στην παρ.5:

«Τα σχετικά με τον υπολογισμό της μέγιστης ποσότητας προϊόντων που:

α) μπορούν να αποσυρθούν από την αγορά καθορίζονται στο άρθρο 79 του Καν. (ΕΕ) 543/2011.

β) μπορούν να αποσυρθούν από την αγορά για δωρεάν διανομή καθορίζονται στο άρθρο 77 του Καν. (ΕΕ) 543/2011.

Δωρεάν διανομή μπορεί να γίνει στις φιλανθρωπικές οργανώσεις και τα ιδρύματα που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 34 του Καν. (ΕΕ) 1308/2013».

Στη συνέχεια, με την παρ.2 του άρθρου 8 της υπ'αριθμ. 286886/22-4-2009 ΥΑ (ΦΕΚ Β' 867/8.5.2009) «Καθορισμός διαδικασίας και δικαιολογητικών για την Καταβολή της ενίσχυσης στις οργανώσεις, ομάδες παραγωγών και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών, στα πλαίσια των καν(ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, καν(ΕΚ) 1580/2007 της Επιτροπής και της υπ' αριθμ. 266355/11.2.2009

κοινής υπουργικής απόφασης», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 της ΥΑ 3320/89565/13-8-2015 (ΦΕΚ Β' 1701/14-8-2015), ορίστηκε ότι: «2. Δωρεάν διανομή

2.1 Προϊόντα, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Κανονισμών (ΕΕ) 1308/2013 και 1031/2014, δύνανται να διατεθούν με δωρεάν διανομή σε φορείς, οι οποίοι αναπτύσσουν κοινωνικώς δράσεις, ώστε να χρησιμοποιηθούν υπέρ προσώπων που στερούνται επαρκείς πόρους για τη διαβίωσή τους, δημόσιων σχολείων και παιδικών κατασκηνώσεων.

Για τη δράση της δωρεάν διανομής αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών συμμετέχουν φορείς, όπως: α) Κοινωνικές Συμπράξεις, που έχουν οριστεί για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας (TEBA/FEAD)», όπως διαλαμβάνεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 223/2014, β) κοινωνικές υπηρεσίες Δήμων και γ) κοινωνικές υπηρεσίες Περιφερειών.

Ωφελούμενοι - τελικοί αποδέκτες του προγράμματος της δωρεάν διανομής αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών είναι, κατά προτεραιότητα, α) οι δικαιούχοι της κάρτας σίτισης της ανθρωπιστικής κρίσης, β) τα κοινωνικά παντοπωλεία, γ) οι ωφελούμενοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας (TEBA/FEAD)», δ) τα δημόσια σχολεία και ε) οι παιδικές κατασκηνώσεις....».

Με την αριθμ. Δ23/οικ.21812-1659/13-5-2015 (ΦΕΚ Β'1740/15-6-2016) συμπληρώθηκε στ' περίπτωση στην παρ.2.3 του άρθρου 10 της αριθ. 3320/89565 (ΦΕΚ Β' 1701/14/08/2015) που έχει ως εξής:

«Στ) Οι πολύτεκνοι γονείς με προστατευόμενα τέκνα, των οποίων το ετήσιο φορολογητέο εισόδημα δεν ξεπερνά τις 17.280 ευρώ. Για κάθε ένα προστατευόμενο τέκνο, πέραν των τεσσάρων (4), το εισόδημα προσαυξάνεται κατά 2.880 ευρώ».

Τέλος, με την υπ' αρ.3630/87095/28-7-2016(ΦΕΚ Β' 2413/4-8-2016) απόφαση «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2016/921 της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση συμπληρωματικών προσωρινών εκτάκτων μέτρων στήριξης για τους παραγωγούς ορισμένων οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 154, 11-6-2016, σελ. 3) και τροποποίηση της αριθ. 266355/11.02.2009 απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 594/01.04.2009), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει» προβλέφθηκε στο

άρθρο 10 (Αποδέκτες αποσυρόμενων προϊόντων τα οποία διατίθενται με δωρεάν διανομή) ότι: «1. Τα προϊόντα διατίθενται με δωρεάν διανομή:

α. κατ' εφαρμογή της περίπτωσης α της παραγράφου 4 του άρθρου 34 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως ισχύει στους κάτωθι αποδέκτες:

i) Κοινωνικές Συμπράξεις, που έχουν οριστεί για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας (TEBA/FEAD)», όπως διαλαμβάνεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 223/2014,

ii) Κοινωνικές υπηρεσίες Δήμων

iii) Κοινωνικές υπηρεσίες Περιφερειών και

β. κατ' εφαρμογή της περίπτωσης β της παραγράφου 4 του άρθρου 34 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως ισχύει στους κάτωθι αποδέκτες:

i) Δημόσια σχολεία και

ii) παιδικές κατασκηνώσεις.

2. Οι αποδέκτες των περιπτώσεων α και β της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πληρούν τους όρους που περιγράφονται στο άρθρο 83 του Καν. (ΕΕ) 543/2011, όπως ισχύει. Επιπλέον, οι αποδέκτες της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου αποδεικνύουν ότι οι ποσότητες που διανέμονται στο πλαίσιο αυτό συμπληρώνουν εκείνες που αγοράζουν κανονικά.

3. Οι αποδέκτες της περίπτωσης α της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου διανέμουν τα προϊόντα στους κάτωθι τελικούς δικαιούχους-ωφελούμενους της δωρεάν διανομής:

α. οι δικαιούχοι της κάρτας σίτισης της ανθρωπιστικής κρίσης, οι ωφελούμενες μονάδες του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, όπως ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 235 του Ν. 4389/2016 (Α'94),

β. τα κοινωνικά παντοπωλεία,

γ. οι ωφελούμενοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας (TEBA/FEAD)»,

δ. οι πολύτεκνοι γονείς με προστατευόμενα τέκνα, των οποίων το ετήσιο φορολογητέο εισόδημα δεν ξεπερνά τις δεκαεπτά χιλιάδες διακόσια ογδόντα (17.280) ευρώ. Για κάθε ένα προστατευόμενο τέκνο, πέραν των τεσσάρων (4), το εισόδημα προσαυξάνεται κατά 2.880 ευρώ και

ε. οι γονείς τριών (3) προστατευόμενων τέκνων, των οποίων το ετήσιο φορολογητέο εισόδημα δεν ξεπερνά τις δεκατέσσερις χιλιάδες τετρακόσια

(14.400) ευρώ.

4. Σε περίπτωση που οι τελικοί δικαιούχοι της ανωτέρω παραγράφου δεν παραλαμβάνουν τα προϊόντα που τους αναλογούν εντός των καθοριζόμενων από τους αποδέκτες της δωρεάν διανομής ημερομηνιών, τα αδιάθετα προϊόντα διατίθενται στα συσσίτια των Κοινωνικών Συμπράξεων.

5. Οι Οργανώσεις Παραγωγών και οι παραγωγοί μη μέλη Οργανώσεων Παραγωγών συνάπτουν σύμβαση με τους αποδέκτες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου στην οποία περιγράφεται ο τόπος, ο τρόπος και ο χρόνος διανομής συγκεκριμένης ποσότητας προϊόντων. Στην περίπτωση των Κοινωνικών Συμπράξεων, αντισυμβαλλόμενος της ως άνω σύμβασης είναι ο Επικεφαλής Εταίρος της αντίστοιχης Κοινωνικής Σύμπραξης. Στις λοιπές περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενος της ως άνω σύμβασης είναι ο κατά το νόμο αρμόδιος.

6. Οι αποδέκτες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου τηρούν όλα τα σχετικά στοιχεία για τον τρόπο διανομής των αποσυρόμενων προϊόντων στους τελικούς δικαιούχους – ωφελούμενους προκειμένου να είναι διαθέσιμα σε κάθε έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές και ενωσιακές αρχές. Με την ολοκλήρωση της δράσης αποστέλλουν σχετική επιστολή τόσο στις ΔΑΟΚ - έδρα των Οργανώσεων Παραγωγών ή των παραγωγών μη μελών Οργανώσεων Παραγωγών όσο και στις ΔΑΟΚ - έδρα τους στην οποία αναφέρονται απαραίτητα:

α. η Οργάνωση Παραγωγών ή ο παραγωγός μη μέλος Οργάνωσης Παραγωγών,

β. το προϊόν που παρέλαβαν,

γ. ο αριθμός των τελικών δικαιούχων των προϊόντων και

δ. οι διανεμηθείσες ποσότητες.

7. Οι συνολικές ποσότητες των προϊόντων που παραδίδονται ανά τελικό δικαιούχο - ωφελούμενο - φυσικό πρόσωπο - αντιστοιχούν κατ' ανώτατο όριο σε κατανάλωση 5.000 γραμμαρίων ανά εβδομάδα. Επιπλέον, οι ποσότητες που παραδίδονται σε κάθε διανομή ανά τελικό δικαιούχο - ωφελούμενο - φυσικό πρόσωπο - δεν ξεπερνούν τα 5.000 γραμμάρια κάθε εβδομάδα» (Η παρ.7 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 9 της ΥΑ 4148/99295/2016 (ΦΕΚ Β' 2930/14.09.2016).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, αποδέκτης της δωρεάν διανομής αποσυρόμενων προϊόντων μπορεί να είναι εκτός από τις Κοινωνικές Συμπράξεις, που έχουν οριστεί για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο

Ευρωπαϊκής Βοήθειας (TEBA/FEAD)», οι κοινωνικές υπηρεσίες Δήμων και οι κοινωνικές υπηρεσίες Περιφερειών. Από την ανωτέρω απάντηση του Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής φαίνεται ότι στην δράση της δωρεάν διανομής αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών η Περιφέρεια Αττικής συμμετείχε ως φορέας μόνο μέσω των τεσσάρων (4) Κοινωνικών Συμπράξεων που υλοποιούν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το TEBA» και όχι μέσω των κοινωνικών της υπηρεσιών, όπως της παρέχεται η δυνατότητα από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο. Εξάλλου, η Ένωση Πολυτέκνων Αττικής με το υπ' αρ. ***/2016 αίτημά της προς την Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής ζητάει την ένταξη της στην σύμπραξη με τις κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής.

Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, οι αποδέκτες της περ.α της παρ.1 του άρθρου 10 της υπ' αρ.3630/87095/28-7-2016 απόφασης, διανέμουν τα προϊόντα στους τελικούς δικαιούχους – ωφελούμενους της δωρεάν διανομής μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται στην περ. δ της παρ. 3 του ως άνω άρθρου και οι πολύτεκνοι γονείς με προστατευόμενα τέκνα που πληρούν τις προϋποθέσεις που περιγράφονται σε αυτό. Επομένως, από την διατύπωσή αυτή, δεν προκύπτει δυνατότητα των νομικών προσώπων (π.χ. Σύλλογοι πολυτέκνων κ.τ.λ.) για απευθείας και στο όνομά τους παραλαβή οπωροκηπευτικών προς περαιτέρω διάθεση. Παρ' όλ' αυτά, μία Ένωση Πολυτέκνων θα μπορούσε να συμβάλλει ατύπως στην κατάρτιση των σχετικών αιτημάτων και την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών από τους ωφελούμενους γονείς προς την Κοινωνική Υπηρεσία της Περιφέρειας, ώστε να διευκολύνει στην οργάνωση της σχετικής διαδικασίας, καθώς μια τέτοια Ένωση εξ ορισμού έχει καλύτερη γνώση για την ύπαρξη ωφελούμενων και μπορεί να τους ενημερώσει προκειμένου να ασκήσουν τα σχετικά δικαιώματά τους.

Εξάλλου, στην υπ' αρ. 604/24-4-2015 (ΦΕΚ Β' 770/30-4-2015) ΚΥΑ «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.)» στο άρθρο 8 (Επιλογή των Κοινωνικών Συμπράξεων/Πράξεων) προβλέπεται: «Για την υλοποίηση των παρεμβάσεων του Ε.Π. Ι συγκροτούνται Κοινωνικές Συμπράξεις με τη συμμετοχή φορέων του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. πιστοποιημένα σύμφωνα

με τον Ν. 2646/1998. Δικαιούχος σε κάθε Κοινωνική Σύμπραξη δύναται να είναι η Περιφέρεια, Δήμος ή Ν.Π.Δ.Δ. Ως εταίροι επιπλέον των ανωτέρω θα μπορούν να συμμετάσχουν και:

- ΝΠΙΔ πιστοποιημένα στο πλαίσιο του Ν. 2646/1998 και της υπουργικής απόφασης Γ.Π.: Π(2)γ/οικ. 34029/22- 3-2012.

- Καταναλωτικές Οργανώσεις που εντάσσονται στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή (Ν.2251/1994) του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού.

- ΜΚΟ που εντάσσονται στο Εθνικό Πιστοποιημένο Μητρώο ή/και μέλη της Ομοσπονδίας Εθελοντικών ΜΚΟ.

- Άτυπα κοινωνικά δίκτυα με πρωτοβουλίες και δράσεις διανομής ειδών σε απόρους σε τοπικό επίπεδο, τα οποία θα πρέπει να πιστοποιηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2646/1998 και να υπαχθούν στο Παρατηρητήριο Φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης (Ν.4262/2014).

Η επιλογή των Κοινωνικών Συμπράξεων, η κατανομή των διαθέσιμων πόρων, ο επιμερισμός των κεντρικών ή αποκεντρωμένων προμηθειών καθώς και οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις των παραπάνω, θα εξειδικεύονται και θα προσδιορίζονται με Υπουργική απόφαση της Αν. Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Η επιλογή των Κοινωνικών Συμπράξεων θα πρέπει να διασφαλίζει την καθολική κάλυψη της περιοχής παρέμβασης και οι προτεινόμενες δράσεις να αντανακλούν τις τοπικές ανάγκες.

Σε περιπτώσεις που Αίτηση Χρηματοδότησης υποβάλλουν για την ίδια περιοχή παρέμβασης περισσότερες της μιας Κοινωνικές Συμπράξεις, τότε η Διαχειριστική Αρχή προτείνει την Ένταξη Πράξεων με βάση κριτήρια που βασίζονται στις αρχές της διαφάνειας και της μη διάκρισης σύμφωνα με το Άρθρο 32 – §3α του Κανονισμού 223/2014...».

Με την υπ' αρ.Δ23/οικ.23761/1507/27-5-2015 (ΦΕΚ Β' 1064/5-6-2015) Απόφαση της αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ορίστηκαν οι Κοινωνικές Συμπράξεις για την υλοποίηση των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA/FEAD)». Σύμφωνα λοιπόν με την απόφαση αυτή, η Περιφέρεια Αττικής ορίζεται ως επικεφαλής εταίρος σε τέσσερις (4) Κοινωνικές Συμπράξεις.

Εξάλλου, σύμφωνα με τον έβδομο όρο του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας Κοινωνικής Σύμπραξης (όπως αυτό περιλαμβάνονταν στην με αρ. πρωτ.Δ23/οικ.25416/1618/5-6-2015 Πρόσκληση της

Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης) που υπογράφεται από τους εταίρους των Κοινωνικών Συμπράξεων και στον οποίο καθορίζονται οι όροι για την προσχώρηση, αντικατάσταση και/ή την αποχώρηση εταίρου, ορίζεται ότι η προσχώρηση νέου εταίρου επιτρέπεται με απόφαση των 2/3 των μελών της Κοινωνικής Σύμπραξης.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι **υφίσταται αρμοδιότητα των κοινωνικών υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής να προβαίνουν στην αποδοχή αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών και στην δωρεάν διανομή τους σε ωφελούμενους πολύτεκνους γονείς που πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις.** Η αρμοδιότητα αυτή είναι πλήρως διακριτή και δεν πρέπει να συγχέεται με την διαδικασία των κοινωνικών συμπράξεων που έχουν οριστεί για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ι «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας (TEBA/FEAD). Συνεπώς, η αρμοδιότητα των κοινωνικών υπηρεσιών, θα πρέπει να ασκείται από αυτές, κατόπιν σχετικού αιτήματος των δικαιούχων - ωφελουμένων, ανεξάρτητα και ασχέτως της διαδικασίας των κοινωνικών συμπράξεων.

Στους δικαιούχους - ωφελούμενους για την ανωτέρω διανομή οπωροκηπευτικών από τις κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας δεν αναφέρει το θεσμικό πλαίσιο ότι περιλαμβάνονται οι Ενώσεις Πολυτέκνων. Ωστόσο, η συμβολή μιας Ένωσης Πολυτέκνων μπορεί να είναι άτυπη μεν, αλλά ουσιαστική και καθοριστική για την πλήρη ενάσκηση της ανωτέρω αναφερόμενης αρμοδιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών της Περιφέρειας. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση Πολυτέκνων Αθηνών, θα μπορούσε να συνεπικουρήσει τα μέλη της εκείνα που πληρούν τις προϋποθέσεις του ανωτέρω κανονιστικού πλαισίου, ώστε τα μέλη αυτά ή και άλλοι δικαιούχοι που μπορεί να μην είναι μέλη της Ένωσης, αλλά μπορεί να είναι γνωστές οικογένειες στην Ένωση, να υποβάλλουν σχετικά αιτήματα στις κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Λαμβάνεται ωστόσο, υπόψη το ενδεχόμενο η συγκεκριμένη αρμοδιότητα των κοινωνικών υπηρεσιών για διανομή οπωροκηπευτικών σε πολύτεκνους γονείς που πληρούν τις προϋποθέσεις, η οποία αρμοδιότητα είναι αυτοτελής σε σχέση με τις διαδικασίες των κοινωνικών συμπράξεων, να μην έχει οργανωθεί ακόμη για την πρακτική υλοποίησή της. Ωστόσο, η ενάσκηση αυτής της αρμοδιότητας δεν τελεί υπό την διακριτική ευχέρεια των εν λόγω υπηρεσιών, **αλλά θα πρέπει να σχεδιαστεί η επιχειρησιακή ετοιμότητα των υπηρεσιών προκειμένου να ανταποκριθούν σε ανωτέρω αιτήματα πολύτεκνων γονέων.** Ενόψει αυτής της παρατήρησης ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης υπογραμμίζει ότι η Ένωση Πολυτέκνων Αθηνών έχει ήδη δηλώσει ότι διαθέτει την υποδομή για την συνεπικουρήρηση της υποβολής των αιτημάτων των πολύτεκνων γονέων προς τις κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Σε σχέση με αυτή την δήλωση και προς επίλυση του καταγγελλόμενου προβλήματος ζητήθηκε από την Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας να διευκρινίσει κατά πόσον ως αρμόδια υπηρεσία βρίσκεται στην επιχειρησιακή ετοιμότητα να παραλάβει αιτήματα γονέων που πληρούν τις προϋποθέσεις για διανομή οπωροκηπευτικών, εφόσον τα αιτήματα αυτά τους υποβληθούν ή τους προωθηθούν από την Ένωση Πολυτέκνων Αθηνών.

Αποτέλεσμα: Η Υπηρεσία απάντησε με έγγραφο, το οποίο καταλήγει στο ότι, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εφόσον ισχύει το αίτημα της Ένωσης Πολυτέκνων, θα προχωρήσουν στην απευθείας συνεννόηση για τη διαδικασία υποβολής στην Υπηρεσία των δικαιολογητικών από τους πολύτεκνους γονείς. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης θεωρεί θετική την έκβαση της υπόθεσης, αναγνωρίζοντας την ανταπόκριση της υπηρεσίας σε ένα θέμα που εύλογα, σε ένα βαθμό, είχε υπάρξει σύγχυση και χρειαζόταν ενδελεχής νομική ανάλυση.

(β) Το δικαίωμα εμπρόθεσμης διεκπεραίωσης υποθέσεων (άρθρο 3 της Χάρτας)

«1. Η Περιφέρεια Αττικής οφείλει να διεκπεραιώνει τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαίνεται εγγράφως ή ηλεκτρονικά για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, η οποία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής και την υποβολή του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες*. Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων Υπηρεσιών, η εν λόγω προθεσμία παρατείνεται κατά δέκα (10) ακόμη ημέρες. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής, η Υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες να τη διαβιβάσει στην αρμόδια Υπηρεσία και να γνωστοποιήσει τούτο στον/στην ενδιαφερόμενο/η. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια Υπηρεσία. Οι Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής οφείλουν, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, να χορηγούν αμέσως πιστοποιητικά και βεβαιώσεις. Αν η άμεση χορήγηση τούτων δεν είναι δυνατή, αυτά αποστέλλονται ταχυδρομικώς, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών, στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί. Η συγκεκριμένη προθεσμία δεν ισχύει εάν ο/η ενδιαφερόμενος/η, με αίτησή του/της, δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ταχυδρομική αποστολή και ότι θα παραλάβει τα έγγραφα αυτά αυτοπροσώπως ή με εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό του/της. 2. Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή τους, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον/στην αιτούντα/αιτούσα (α) τους λόγους της καθυστέρησης, (β) τον/την υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και (γ) κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία. Οι προθεσμίες διεκπεραίωσης αιτημάτων δεν ισχύουν για αναγνώριση απαιτήσεων, εφόσον υφίσταται σχετική εκκρεμής δίκη, καθώς και για τις περιπτώσεις που χρειάζεται εμφάνιση του/της ενδιαφερομένου/ης ενώπιον συλλογικού οργάνου και η μη προσέλευσή του/της οφείλεται σε υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς λόγους. Οι Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής απαλλάσσονται από τις ανωτέρω υποχρεώσεις (σχετικά με την απάντηση και διεκπεραίωση αιτημάτων) εάν το αίτημα είναι εμφανώς παράλογο, αόριστο, ακατάληπτο ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό. Ο ενδεικτικός χαρακτήρας των προθεσμιών σημαίνει ότι, εάν η διεκπεραίωση της υπόθεσης ολοκληρωθεί καθ' υπέρβαση των προθεσμιών, δεν παράγεται λόγος ακυρότητας της διοικητικής πράξης.»

Υπάλληλος της Περιφέρειας απευθύνθηκε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη ζητώντας τη διαμεσολάβησή του, προκειμένου η **Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού** της Περιφέρειας Αττικής να προωθήσει το αίτημά της για αναγνώριση προϋπηρεσίας στο αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Η καταγγέλουσα ανέφερε ότι κατά το παρελθόν είχε υποβάλει σχετικές αιτήσεις στη Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού, ωστόσο το αίτημά της δεν είχε προωθηθεί μέχρι του χρονικού σημείου κατά το οποίο απευθύνθηκε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη, καθ' υπέρβαση των προβλεπόμενων προθεσμιών. Με τη **Διαμεσολάβηση 12/2016** ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης διευκρίνισε, για μια ακόμη φορά, ότι η διαμεσολαβητική αρμοδιότητα του Περιφερειακού Συμπαραστάτη εκτείνεται και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες προσφεύγουν σε αυτόν υπάλληλοι, αναφορικά με θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης αναφέροντας τα ακόλουθα: Το νόμου μη διακρίνο-

ντος, ανάμεσα σε πολίτες εν γένει και σε υπαλλήλους της Περιφέρειας (δεδομένου ότι στο ως άνω εδάφιο του νόμου γίνεται γενική αναφορά στον όρο «πολίτης» δίχως να τίθεται οποιαδήποτε εξαίρεση) γίνεται δεκτό ότι η διαμεσολαβητική αρμοδιότητα του Περιφερειακού Συμπαραστάτη αναφέρεται και σε θέματα υπαλλήλων της Περιφέρειας. Σε διαφορετική περίπτωση, εάν δηλαδή ο νομοθέτης ήθελε να αποκλείσει τους υπαλλήλους του εν λόγω φορέα από το πεδίο διαμεσολαβητικής δράσης του Περιφερειακού Συμπαραστάτη, θα το ανέφερε ρητά. Αυτό συμβαίνει π.χ. στην περίπτωση του Συνηγόρου του Πολίτη καθώς στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν.3094/2003 αναφέρεται ρητά ότι «Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρα-

νομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος». Αναφορικά με την ουσία της υπόθεσης και το νομικό μέρος αυτής, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης παρέθεσε τα ακόλουθα : Α. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν.2690/1999 με τίτλο : «Διεκπεραίωση υποθέσεων από τη Διοίκηση» και την παρ. 1 αυτού : «Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινούνται για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία. Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου παρατείνεται κατά δέκα (10), ακόμη, ημέρες». Στην ως άνω παράγραφο αναφέρονται και τα ακόλουθα: «Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, διαφορετική προθεσμία για τη διεκπεραίωση υποθέσεων, εφόσον το επιβάλλουν ειδικοί λόγοι, που αναφέρονται ρητώς σε αυτήν». Στην παρ. 2 του ως άνω άρθρου αναφέρονται τα ακόλουθα : «Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή τους, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα : α) τους λόγους της καθυστέρησης, β) τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό τηλεφώνου του, για την παροχή πληροφοριών και γ) κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία». Β. Σύμφωνα με το ν.4325/2015 και την παρ. 2 του άρθρου 7 αυτού, στο τέλος του άρθρου 4 του ν. 2690/1999 προστίθεται η παράγραφος 3 ως εξής : «Οι Διευθύνσεις Διοικητικών των υπηρεσιών της παραγράφου 1 έχουν υποχρέωση έγγραφης ενημέρωσης των αιτούντων υπαλλήλων για την πρόοδο υποθέσεων σχετικών με θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης που εκκρεμούν ενώπιόν τους εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1, εφόσον δεν έχει διεκπεραιω-

θεί η υπόθεσή τους εντός της ως άνω προθεσμίας».

Γ. Με το Π.Δ. 69 (ΦΕΚ Α' 127 13.7.2016) παρέχεται στους δημοσίους υπαλλήλους η δυνατότητα για αναγνώριση προϋπηρεσίας και εκτός δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 αυτού : «Αποδεδειγμένη προϋπηρεσία, η οποία δε συνιστά πραγματική δημόσια υπηρεσία της παραγράφου 2 του άρθρου 98 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και της παραγράφου 2 του άρθρου 102 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων και η οποία έχει αποκτηθεί στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναγνωρίζεται για τη βαθμολογική ένταξη υπαλλήλων, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του παρόντος, μετά τη μονιμοποίησή τους σύμφωνα με το άρθρο 40 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και με το άρθρο 45 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων». Στην παρ. 2 αναφέρεται ότι : «Η προϋπηρεσία που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη για εργασιακή σχέση πλήρους απασχόλησης». Ακολούθως, στην παρ. 5 αναφέρεται ότι : «Για την αναγνώριση της προϋπηρεσίας εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου για τη βαθμολογική ένταξη οργάνου ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Η βαθμολογική ένταξη ανατρέχει στον χρόνο κρίσης του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου». Στο άρθρο 6 του ως άνω Π.Δ., αναφέρονται τα ακόλουθα σχετικά με τη διαδικασία που ακολουθείται για την αναγνώριση της προϋπηρεσίας : «Προκειμένου να αναγνωριστεί η προϋπηρεσία του άρθρου 2, ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια Διεύθυνση Προσωπικού, όπου ανήκει οργανικά. Η αίτησή του, προκειμένου να εξεταστεί, πρέπει να συνοδεύεται από τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου δικαιολογητικά. Αίτηση για αναγνώριση προϋπηρεσίας του άρθρου 2 μπορεί να υποβληθεί και σε περίπτωση μετάταξης σε άλλο κλάδο ή σε άλλη υπηρεσία, εφόσον η προϋπηρεσία αυτή δεν έχει ήδη αναγνωριστεί. Οι έννομες συνέπειες που απορρέουν από την αναγνώριση προϋπηρεσίας του άρθρου 2 δεν αίρονται σε περίπτωση υπηρεσιακής μεταβολής του υπαλλήλου. Οι αιτήσεις αναγνώρισης παραπέμπονται στο αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο εντός μηνός από την υποβολή τους στην αρμόδια Διεύθυνση Προσωπικού».

Στην παρ. 4 του ως άνω άρθρου αναφέρονται τα ακόλουθα: «Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο προβαίνει

στην εξέταση των δικαιολογητικών των παραγράφων 2 και 3 και αποφαινεται επί της αιτήσεως εντός τριών (3) μηνών από την παραπομπή σε αυτό του σχετικού ερωτήματος. Το αρμόδιο όργανο εκδίδει τη σχετική απόφαση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη διατύπωση σύμφωνης γνώμης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Με την απόφαση αναγνώρισης του χρόνου προϋπηρεσίας του άρθρου 2 πραγματοποιείται και η κατάταξη σε βαθμό ή ο συνυπολογισμός της ως πλεονάζοντος χρόνου στον βαθμό που ήδη κατέχει ο υπάλληλος». Δ. Σύμφωνα με σχετική εφαρμοστική εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης με αρ. ΔΙΔΑΔ/Φ.31.54/2365/οικ.21426/09.08.2016 και συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην παρ. 2 αυτής : «Δεδομένου ότι η αναγνώριση προϋπηρεσίας κατ' άρθρο 98 του Υ.Κ. και η επαγόμενη βαθμολογική ένταξη, δημιουργεί προϋποθέσεις συμμετοχής και λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής προϊσταμένων, η οποία θα διενεργηθεί το προσεχές διάστημα κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 30 του ν.4369/2016, είναι εύλογη η κατά προτεραιότητα εξέταση των υποβληθείσων αιτήσεων αναγνώρισης προϋπηρεσίας για βαθμολογική ένταξη των υπαλλήλων κατηγορίας/εκπαιδευτικής βαθμίδας ΠΕ και ΤΕ, δεδομένου ότι κατά τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις θα προκηρυχθούν αρχικά οι θέσεις προϊσταμένων γενικής διεύθυνσης, στις οποίες σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 84 του Υ.Κ. (ν.3528/2007), όπως ισχύει, και βάσει των ειδικώς οριζόμενων στις οικείες οργανικές διατάξεις ως Προϊστάμενοι Γενικής Διεύθυνσης επιλέγονται υπάλληλοι της κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ». Στην παρ. 4 της ως άνω εγκυκλίου αναφέρονται τα ακόλουθα σχετικά με τη διαδικασία αναγνώρισης της προϋπηρεσίας: «Οι αιτήσεις αναγνώρισης παραπέμπονται στο αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο εντός μηνός από την υποβολή τους στην αρμόδια Διεύθυνση Διοικητικού/Προσωπικού. Οι Διευθύνσεις Διοικητικού/Προσωπικού εντός της ανωτέρω προθεσμίας και προ της παραπομπής στο αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο παρακαλούνται να εξετάζουν την κατ' αρχήν πληρότητα των προσκομιζόμενων δικαιολογητικών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του Π.Δ. 69/2016 και τις οδηγίες που παρέχονται με την παρούσα εγκύκλιο, ενημερώνοντας σχετικά τους αιτούντες υπαλλήλους για την κατά την κρίση τους κατ' αρχήν ανάγκη προσκόμισης αποδεικτικών της προϋπηρεσίας στοιχείων. Για την αναγνώριση της προϋπηρεσίας εκδίδεται απόφαση

του αρμόδιου για τη βαθμολογική ένταξη οργάνου ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου». Από τη διερεύνηση της ως άνω υπόθεσης προέκυψε ότι, ενώ η αιτούσα υπέβαλλε την αρχική της αίτηση στη Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού στις 22.08.2016 έλαβε απαντητικό έγγραφο στις 26.10.2016 (με το οποίο η ως άνω Δ/ση κάλεσε την αιτούσα να επανέλθει με συμπληρωματική αίτηση επισυνάπτοντας συγκεκριμένα πρόσθετα δικαιολογητικά), δηλαδή μετά την πάροδο της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 4 της ερμηνευτικής του Π.Δ. 69/2016 εγκυκλίου αναφορικά με την εξέταση της πληρότητας των προβλεπόμενων σε αυτό δικαιολογητικών και την προώθηση της σχετικής αίτησης στο Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Στα πλαίσια της διαμεσολαβητικής του προσπάθειας, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης παρακάλεσε τη Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού για την προώθηση της αίτησης της ενδιαφερόμενης στο αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο και σε κάθε περίπτωση, για την σχετική ενημέρωσή της, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών. Η Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού, με το με αρ. πρωτ. ***/23.12.2016 ενημέρωσε τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη για την προώθηση του αιτήματος της ενδιαφερόμενης στο αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο.

Αποτέλεσμα: Το αίτημα της υπαλλήλου ικανοποιήθηκε εγκαίρως και προωθήθηκε αρμοδίως χωρίς να εκπνεύσει κρίσιμη προθεσμία.

Καταγγέλλων ανέφερε ότι ενώ από 4-8-2015 η Δ/ση Δημόσιας Υγείας είχε τον πλήρη φάκελό του για υπογραφή, μέχρι την υποβολή της καταγγελίας δεν είχε διεκπεραιωθεί η υπόθεσή του, που αφορούσε σε αναγνώριση της ιατρικής ειδικότητας της Καρδιοχειρουργικής, και ζήτησε να ληφθεί απόφαση επ' αυτού εντός τριών (3) ημερών, θετική ή αρνητική. Με τη Διαμεσολάβηση 28/2015, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης παρακάλεσε τη Δ/ση Δημόσιας Υγείας να τον ενημερώσει για τους λόγους της καθυστέρησης διεκπεραίωσης της υπόθεσης του καταγγέλλοντος. Η Δ/ση Δημόσιας Υγείας διαβίβασε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης το υπ' αρ. πρωτ. ***/10-2-2016 έγγραφο της με θέμα «Αποστολή αντιγράφου φακέλου και απόψεις της Υπηρεσίας μας για αναγνώριση ιατρικής ειδικότητας του ιατρού ***» και τα συνημμένα έγγραφα. Στο έγγραφο αυτό η ως άνω Διεύθυνση αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι ο καταγγέλλων, ιατρός με ειδικότητα "****" κατέθεσε το έτος 2010 στην Δ/ση Υγείας Ανατολικού Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών (εσφαλμένως, μάλλον εκ παραδρομής, αναγράφεται στην Δ/ση Υγείας Βορείου Τομέα της Περιφέρειας Αττικής) αίτηση για αυτόματη αναγνώριση της ειδικότητας στη χώρα μας, η οποία απορρίφθηκε, επειδή η ειδικότητα της **** δεν έχει συμπεριληφθεί στην Οδηγία 2005/36/EK, αλλά μόνον η ειδικότητα ***. Στη συνέχεια, αναφέρεται ότι, ο καταγγέλλων υπέβαλλε εκ νέου το υπ' αρ. ***/11-5-2015 αίτημα αυτόματης αναγνώρισης του τίτλου ειδικότητας στην καρδιοχειρουργική, επικαλούμενος την Οδηγία 2001/19/EK, όπως ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το π.δ. 38/2004, στο οποίο αναφέρει ότι σύμφωνα με την Οδηγία αυτή, η γερμανική ειδικότητα *** ισοδυναμεί με την ελληνική ειδικότητα της ***. Η Δ/ση Δημόσιας Υγείας Βορείου Τομέα απηύθυνε το υπ' αρ. ***/12-5-2015 ερώτημα προς το Υπουργείο Υγείας, το οποίο απάντησε με το υπ' αρ. ***/11-6-2015 έγγραφο. Στη συνέχεια η Δ/ση Δημόσιας Υγείας αναφέρει ότι απευθύνθηκε, τόσο στον αντίστοιχο Ιατρικό Σύλλογο της Γερμανίας, μέσω συστήματος IMI, όσο και στη Νομική Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής. Κατόπιν, η ως άνω Υπηρεσία αναφέρει ότι ο καταγγέλλων κατέθεσε σε αυτήν αιτήσεις με επισυναπτόμενα στοιχεία επαγγελματικής κατάρτισης και της σχετικής πείρας του, όσον αφορά την γερμανική ειδικότητα της *** που κατέχει. Λόγω των ανωτέρω, δηλαδή των αναφερομένων στην εξώδικη αναφορά του καταγγέλλοντα προς την Δ/ση Δημόσιας Υγείας

και στο υπ' αρ. ***/26-10-2015 έγγραφο του Ιατρικού Συλλόγου *** και του γεγονότος ότι ο καταγγέλλων κατείχε θέση Διευθυντή της Α' **** κλινικής ***, η Δ/ση Δημόσιας Υγείας αναφέρει ότι απέστειλε το υπ' αρ. πρωτ.οικ.***/27-10-2015 έγγραφο προς τη Δ/ση Επαγγελματιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας, με το οποίο ζητούσε από αυτή να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να διαπιστωθεί εάν πληρούνται οι εξειδικευμένες απαιτήσεις της ελληνικής κατάρτισης ειδικότητας, για τη δυνατότητα αντιστοιχίας της αποκτηθείσας γερμανικής ειδικότητας *** με την ελληνική ειδικότητα της ***, καθώς κατά τη γνώμη της Υπηρεσίας, το ΚΕΣΥ είναι το αρμόδιο όργανο να κρίνει το εν λόγω θέμα. Το Υπουργείο Υγείας απάντησε στο ως άνω έγγραφο με το υπ' αρ. πρωτ. ***/9-11- 2015 έγγραφό του ότι, η αρμοδιότητα ανήκει στην Δ/ση Δημόσιας Υγείας, βάσει των διατάξεων του π.δ. 38/2010. Κατόπιν της ως άνω απάντησης του Υπουργείου και λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις του Ιατρικού Συλλόγου ***, η Δ/ση Δημόσιας Υγείας ενημέρωσε τον καταγγέλλοντα με το υπ' αρ.*** /30-11-2015 έγγραφο για τη μη δυνατότητα αυτόματης αναγνώρισης της ειδικότητάς του, διότι η *** δεν αναφέρεται πλέον και δεν αντιστοιχεί στην περιγραφή του Παραρτήματος ***. υπό τη «***», ενημερώνοντάς τον για τον Φορέα στον οποίο πρέπει να απευθυνθεί στη συνέχεια, βάσει της Οδηγίας 2005/36/EK. Στη συνέχεια, η Δ/ση Δημόσιας Υγείας αναφέρει ότι μετά το ως άνω έγγραφο έχει γίνει συμπληρωματική αλληλογραφία με ενημέρωση του ΣΕΥΥΠ, του Ελληνικού Κέντρου SOLVIT και του Διοικητικού Εφετείου *** και κατατέθηκε σε αυτήν το υπ' αρ. πρωτ. *** (2015) έγγραφο του Υπουργείου Υγείας. Τέλος, η Δ/ση Δημόσιας Υγείας αναφέρει ότι θεωρεί πως, κατά τον χρόνο σύνταξης του εγγράφου και στα πλαίσια της αρμοδιότητάς της, δεν είναι δυνατή η αυτόματη αναγνώριση της γερμανικής ειδικότητας της *** ως η ελληνική ειδικότητα της χειρουργικής θώρακος για τους λόγους που επικαλείται και ότι εξέτασε όλα τα πιθανά ενδεχόμενα, εξαντλώντας κάθε δυνατότητα που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της καθώς και ότι απευθύνθηκε κατ' επανάληψη στο Υπουργείο Υγείας προκειμένου να διαφωτισθεί περαιτέρω, δεδομένου ότι ο καταγγέλλων κατείχε τη θέση του Διευθυντή της *** Κλινικής του ***. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης απέστειλε ηλεκτρονικά (με e-mail) την ως άνω απάντηση της Δ/ση Δημόσιας Υγείας στον καταγγέλλοντα παρακαλώντας τον να του

γνωρίσει κατά πόσο κρίνει ικανοποιητική την ανταπόκριση της υπηρεσίας και σε αντίθετη περίπτωση, να προσδιορίσει τυχόν νεότερο αίτημά του ή εάν επιθυμεί την αρχειοθέτηση της υπόθεσης. Ο καταγγέλλων με το από 1-3-2016 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, απάντησε ότι έχει ήδη προσφύγει στα δικαστήρια. Κατόπιν των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης:

-διαπίστωσε ότι η Δ/ση Δημόσιας Υγείας ανταποκρίθηκε στην ως άνω Διαμεσολάβηση αποστέλλοντας στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη το υπ' αρ. πρωτ. ***/10-2-2016 έγγραφο της, στο οποίο αναφέρει την πορεία της υπόθεσης του καταγγέλλοντος, τις ενέργειες στις οποίες προέβη προκειμένου να διεκπεραιώσει την σχετική υπόθεση και τις απόψεις της για τη δυνατότητα αυτόματης αναγνώρισης της γερμανική ειδικότητας της καρδιοχειρουργικής ως η ελληνική ειδικότητα της χειρουργικής θώρακος. Στο σημείο αυτό ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης θα ήθελε να επισημάνει ότι οι υπηρεσίες της Περιφέρειας

Αττικής κατά την εξέταση αιτημάτων των πολιτών πρέπει να ενεργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999), όπως ισχύει. Στην προκειμένη περίπτωση, φαίνεται ότι δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις για τις περιπτώσεις στις οποίες η προθεσμία των πενήντα (50) ημερών είναι αδύνατο να τηρηθεί. Έπρεπε δηλαδή η υπηρεσία, όπως αναφέρει το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν.2690/1999, εάν η υπόθεση δεν μπορούσε να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, εντός πέντε (5) ημερών τουλάχιστον πριν την εκπνοή της προθεσμίας των πενήντα (50) ημερών, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα α) τους λόγους της καθυστέρησης, β) τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό του τηλεφώνου του για την παροχή πληροφοριών και γ) κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία.

Αποτέλεσμα: Κατόπιν των ανωτέρω, η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο με την Αρχειοθέτηση 2/2016.

(γ) Το δικαίωμα της αιτιολογίας των ατομικών διοικητικών πράξεων

(Άρθρο 7 της Χάρτας)

1. Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της. Η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, εκτός αν προβλέπεται ρητώς στο νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης.

2. Όταν η διοικητική πράξη εκδίδεται αυτεπαγγέλτως, τα αποδεικτικά στοιχεία συγκεντρώνονται με πρωτοβουλία του αρμόδιου για την έκδοσή της οργάνου της Περιφέρειας Αττικής. Όταν την έκδοση της διοικητικής πράξης ζητά η/ο ενδιαφερόμενη/ος, αυτή/ός οφείλει να υποβάλει τα δικαιολογητικά που καθορίζουν οι σχετικές διατάξεις, εκτός αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν στην αρμόδια για την έκδοση της πράξης, Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής.

Σε σχετικό πόρισμα που εξέδωσε, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης επισήμανε ότι, η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού δεν έχει τοποθετηθεί αιτιολογημένα ως προς τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος σχετικά με την ύπαρξη του δημοσίου συμφέροντος που αυτός επικαλείται, όπως απαιτεί το άρθρο 17 του Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), σύμφωνα με το οποίο η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής, δεδομένου ότι δεν έχει αποφανθεί ρητώς για το

εάν υφίσταται δημόσιο συμφέρον που υπερέχει προδήλως ώστε να καθίσταται ανακλητέα η Απόφαση ***/8.6.2005. Με δεδομένο ότι σύμφωνα με το άρθρο 159 (Αρμοδιότητες του Περιφερειάρχη) του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα "Καλλικράτης"): «Ο περιφερειάρχης προασπίζει το δημόσιο συμφέρον, κατευθύνει την υλοποίηση του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας..», η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού θα έπρεπε να ασκήσει

τα καθήκοντά της για την διοικητική υποστήριξη της σχετικής αποστολής προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος. Τα καθήκοντα αυτά, για λόγους διαφάνειας, θα πρέπει να ασκούνται με ρητές διοικητικές ενέργειες και όχι με σιωπηρές απορρίψεις.

Ως προς τις απόψεις της Δ/σης Χωρικού Σχεδιασμού, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης τόνισε ότι, αν υφίσταται υπέρτερο δημόσιο συμφέρον, τότε η Περιφέρεια (και εν προκειμένω η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού) όφειλε παρά την δικαστική εκκρεμότητα να πράξει κατά τον νόμο για την προάσπισή του. Διαπίστωσε, επίσης, ότι τέτοια εκτίμηση δεν περιλαμβάνεται στην απάντηση της υπηρεσίας, ενώ η προσωρινή αποχή από την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος μόνο και μόνο επειδή μια υπόθεση εκκρεμεί στην δικαιοσύνη βρίσκεται σε αντίθεση με το ως άνω άρθρο του Καλλικράτη. Η Περιφέρεια θα έπρεπε να απαντήσει στον καταγγέλλοντα, με ατομική διοικητική πράξη, κατά πόσον συμμερίζεται τους ισχυρισμούς του ως προς την ύπαρξη δημοσίου συμφέροντος που υπερέχει της διατήρησης της επίμαχης διοικητικής πράξης ή εάν απορρίπτει τους ισχυρισμούς αυτούς.

Ως προς τις απόψεις του καταγγέλλοντος, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης έλαβε υπόψη τον αριθμό των αιτήσεων που έχει υποβάλλει ως προς την παρούσα υπόθεση, καθώς και τις δυνατότητες που είχε για εμπρόθεσμη προσφυγή του στην Δικαιοσύνη κατά απορριπτικών αποφάσεων ή σιωπηρών απορρίψεων. Η επαναλαμβανόμενη έγερση ισχυρισμών εκ μέρους του θέτει εύλογα ζητήματα σχετικά με την υποχρέωση της διοίκησης να απαντά σε καθένα από αυτά, ενόψει του άρθρου 4 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, κατά το οποίο οι υπηρεσίες δεν είναι υποχρεωμένες να διεκπεραιώνουν αιτήματα που επαναλαμβάνονται κατά τρόπο καταχρηστικό. Ωστόσο, η απλή επανάληψη ενός αιτήματος, ιδίως όταν η Διοίκηση δεν το έχει απορρίψει με την σαφή και επαρκή αιτιολογία όπως ο νόμος επιβάλλει, δεν μπορεί να θεωρηθεί καταχρηστική. Στην περίπτωση για παράδειγμα που ο πολίτης επικαλείται συγκεκριμένους λόγους δημοσίου συμφέροντος για ενέργεια της διοίκησης και η διοίκηση αποφεύγει να απαντήσει κατά πόσον συντρέχουν ή όχι οι επικαλούμενοι λόγοι, η επανάληψη του αιτήματος δεν είναι καταχρηστική. Σε κάθε περίπτωση όμως, όταν παράλληλα προς την διοικητική διαδικασία εκκρεμεί και το δικαστικό σκέλος της υπόθεσης, η

επιμονή του ενδιαφερόμενου για ανταπόκριση της διοίκησης σε αιτήματα που έχουν απορριφθεί έστω και σιωπηρά εγείρει αμφιβολίες ως προς τον πραγματικό σκοπό της υποβολής ενός αιτήματος. Καθώς η καταχρηστικότητα συνδέεται με την έρευνα του σκοπού για τον οποίο επαναλαμβάνεται ένα αίτημα, το βάρος της απόδειξης για το εάν ένα αίτημα είναι καταχρηστικό ή όχι φέρει η υπηρεσία και ο πολίτης οφείλει να ανταποδείξει ότι το αίτημά του είναι καλόπιστο.

Σε κάθε περίπτωση όμως, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης θεωρεί ότι, ακόμη κι αν η επαναλαμβανόμενη έγερση ισχυρισμών εκ μέρους του καταγγέλλοντος θεωρηθεί καταχρηστική, αυτό θα απάλλασσε την υπηρεσία μόνο από την υποχρέωση απάντησής της προς τον πολίτη. Δεν την απαλλάσσει όμως ως προς την υποχρέωσή της για αιτιολογημένη λήψη αποφάσεων (θετικών ή αρνητικών) που αποσκοπούν στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη και τυχόν δικαιώματα τρίτων που αποκτήθηκαν μετά την έκδοση της επίμαχης διοικητικής πράξης, σύμφωνα με την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη. Σε κάθε περίπτωση, εάν η Περιφέρεια Αττικής κρίνει ότι υφίσταται δημόσιο συμφέρον που υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων ιδιωτικού δικαίου που αποκτήθηκαν στο παρελθόν από την υπάρχουσα κατάσταση, δύναται, τηρώντας τις προϋποθέσεις του Συντάγματος και του νόμου (ίση μεταχείριση, προηγούμενη ακρόαση, ειδική αιτιολογία κ.τ.λ.) να προβεί σε ανάκληση της επίμαχης διοικητικής πράξης.

Στο ως άνω σχετικό με την υπόθεση πόρισμα που εξέδωσε ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης κατέληξε στη διαπίστωση κακοδιοίκησης ως προς τις ενέργειες της Δ/σης Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, καθώς παρά τις αλληπάλληλες αιτήσεις του καταγγέλλοντος αλλά και παρά τις Διαμεσολαβήσεις του Περιφερειακού Συμπαραστάτη δεν έχει αποφανθεί ρητά για την διατήρηση ή την ανάκληση της υπ' αριθμ. ***/08.06.2005 Απόφασης Νομάρχη με την οποία κυρώθηκε η υπ' αριθμ. *** πράξη τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημίωσης λόγω ρυμοτομίας, ιδιοκτησιών που βρίσκονται στο Δήμο **.

Αποτέλεσμα : Η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού δεν έχει ανταποκριθεί ως προς τα αναφερόμενα στο πόρισμα του Περιφερειακού Συμπαραστάτη, παρέχοντας ειδική αιτιολογία στην πράξη της.

(δ) Το δικαίωμα σεβασμού της προστατευόμενης εμπιστοσύνης της/του πολίτη

(Άρθρο 8 της Χάρτας)

1. Η Περιφέρεια Αττικής σέβεται την πεποίθηση που έχει εμπεδώσει με αποφάσεις της στις/στους πολίτες, έτσι ώστε αυτές/οί να ρυθμίσουν την συμπεριφορά τους και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Στο πλαίσιο αυτού του σεβασμού, η Περιφέρεια Αττικής οφείλει να απέχει από αιφνιδιασμούς που διαταράσσουν την εμπιστοσύνη που έχει οικοδομηθεί στην σχέση της με τις/τους πολίτες. Ως εκ τούτου, εφόσον η Περιφέρεια έχει λάβει αποφάσεις με τις οποίες αναγνωρίζονται δικαιώματα σε πολίτες, δεν επιτρέπεται να ανακαλεί αυτές τις αποφάσεις στο πλαίσιο της διακριτικής της ευχέρειας, παρά μόνον εφόσον αυτό επιβάλλεται από δημόσιο συμφέρον που υπερέρχει προφανώς των δικαιωμάτων και εννόμων συμφερόντων των πολιτών.
2. Οι πολίτες δεν μπορούν να επικαλούνται τον σεβασμό της προστατευόμενης εμπιστοσύνης τους, εάν βρίσκονται σε κακή πίστη.

Επιχείρηση απευθύνθηκε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη ζητώντας τη διαμεσολάβησή του, προκειμένου να ανακληθούν από τη **Δ/νση Ανάπτυξης Π.Ε. Βόρειου Τομέα** της Περιφέρειας Αττικής οι σχετικές αποφάσεις της που αφορούν στην επιβολή προστίμων για τον λόγο της εκπρόθεσμης υποβολής πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης. Όπως προέκυψε από τα συνημμένα στην αίτηση διαμεσολάβησης έγγραφα, στην ως άνω εταιρεία και με τις με αρ. πρωτ. *****/04.11.2016, ***/04.11.2016, ***/04.11.2016, ***/16/04.11.2016** σχετικές Αποφάσεις, επιβλήθηκαν διοικητικά πρόστιμα ύψους 150 ευρώ με κάθε απόφαση, για τον λόγο της εκπρόθεσμης υποβολής αντιγράφων πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων στην υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. Στη **Διαμεσολάβηση 13/2016** ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης εξέθεσε τα ακόλουθα: Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 26α του ν.2190/1920 «*Αι αυταί ανώνυμοι εταιρείαι υποχρεούνται όπως μετά πάσαν Γενικής Συνέλευσιν των μετόχων αυτών υποβάλλωσιν εις το Υπουργείον του Εμπορίου εντός είκοσιν ημερών κεκυρωμένον αντίγραφον των πρακτικών αυτής*». Όπως αναφέρεται στην σχετική Ιεραρχική Προσφυγή της ως άνω εταιρείας που απευθύνεται προς τον Γενικό Δ/ντή Ανάπτυξης και επισυνάπτεται στην αίτηση διαμεσολάβησης, η εταιρεία ζητά

την ακύρωση των ως άνω αποφάσεων επιβολής προστίμου διότι ισχυρίζεται τα ακόλουθα: α) Τα πρακτικά των Γενικών Συνελεύσεων αφορούν σε αποφάσεις οι οποίες δεν υπόκεινται σε δημοσιότητα δηλ. και οι πέντε περιπτώσεις επιβολής προστίμου αφορούν σε αποφάσεις έκτακτων γενικών συνελεύσεων που δεν κοινοποιούνται σε άλλη υπηρεσία ούτε δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Γ.Ε.Μ.Η. για να λάβουν γνώση οι τρίτοι. β) Η μέχρι σήμερα πρακτική της εταιρείας συνίστατο στην συγκέντρωση πρακτικών Γενικής Συνέλευσης τέτοιας φύσης (δηλαδή μη δημοσιευτών) και προχωρούσε στην κατάθεσή τους στην αρμόδια εποπτική αρχή. Η επιβολή προστίμου λόγω εκπρόθεσμης κατάθεσης των πρακτικών των σχετικών με τέτοιας φύσης γενικές συνελεύσεις αντιβαίνει στην πρακτική που ακολουθήθηκε στο παρελθόν σχετικά με τον τρόπο και χρόνο κατάθεσης αυτών των πρακτικών. γ) Η εταιρεία ισχυρίζεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εταιριών εφαρμόζει το άρθρο 26α του νόμου 2190/1920 και τηρεί την τιθέμενη 20ήμερη προθεσμία μόνο για τις αποφάσεις που υπόκεινται σε δημοσιότητα ενώ οι υπόλοιπες – μη δημοσιευτές – ούτε καν υποβάλλονται στην αρμόδια εποπτική αρχή. Σύμφωνα με το άρθρο 8 της Χάρτας Δικαιωμάτων – Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής :

«Η Περιφέρεια Αττικής σέβεται την πεποίθηση που έχει εμπεδώσει με αποφάσεις της στις/στους πολίτες, έτσι ώστε αυτές/οί να ρυθμίσουν την συμπεριφορά τους και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Στο πλαίσιο αυτού του σεβασμού, η Περιφέρεια Αττικής οφείλει να απέχει από αιφνιδιασμούς που διαταράσσουν την εμπιστοσύνη που έχει οικοδομηθεί στην σχέση της με τις/τους πολίτες. Ως εκ τούτου, εφόσον η Περιφέρεια έχει λάβει αποφάσεις με τις οποίες αναγνωρίζονται δικαιώματα σε πολίτες, δεν επιτρέπεται να ανακαλεί αυτές τις αποφάσεις στο πλαίσιο της διακριτικής της ευχέρειας, παρά μόνο εφόσον αυτό επιβάλλεται από δημόσιο συμφέρον που υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και εννόμων συμπεριφορών των πολιτών».

Εν όψει των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης ζήτησε από τη Δ/ση Ανάπτυξης Π.Ε. Βόρειου Τομέα την επανεξέταση των αποφάσεων επιβολής προστίμου στα πλαίσια της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου όπως αυτή παρατίθεται ανωτέρω, εφόσον είναι αληθείς οι ως άνω ισχυρισμοί της εν λόγω εταιρείας για την μέχρι σήμερα πρακτική που ακολουθούσε και συνίστατο στην υποβολή πρακτικών Γενικής Συνέλευσης εκπρόθεσμα χωρίς αυτό να συνεπάγεται την επιβολή διοικητικών προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία. Σε συνέχεια της ως άνω Διαμεσολάβησης, η Δ/ση Ανάπτυξης διαβίβασε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη το με αρ. πρωτ. ***/19.12.2016 έγγραφο στο οποίο αναφέρει μεταξύ άλλων ότι «το γεγονός ότι για την εκπρόθεσμη κατάθεση κάποιων πρακτικών ΓΣ δεν

επιβλήθηκε πρόστιμο δεν ματαιώνει την υποχρέωση της διοίκησης να εφαρμόσει το νόμο και συνεπακόλουθα δεν μπορεί να αξιωθεί η συνέχιση αυτής της πρακτικής με την επίκληση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου πόσο μάλλον όταν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επικρατούν καταφανώς του ιδιωτικού. Κατά τούτο δεν συνιστά παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη η μεταβολή της ακολουθούμενης έστω και για μεγάλο χρονικό διάστημα διοικητικής πρακτικής, όταν η μεταβολή αυτή είναι υποχρεωτική για τη διοίκηση, ως εν προκειμένω». Το ως άνω έγγραφο καταλήγει αναφέροντας ότι η άποψη της υπηρεσίας είναι ότι συνέτρεχαν οι τυπικοί και ουσιαστικοί λόγοι για την επιβολή των εν λόγω προστίμων και ότι τα πρόστιμα δεν δύναται να ανακληθούν.

Αποτέλεσμα: η Δ/ση Ανάπτυξης Βορείου Τομέα, ενώ συνομολογεί την ύπαρξη ακολουθούμενης για μακρό χρονικό διάστημα διοικητικής πρακτικής, αντί να προβεί στην αυτοκριτική της για την αδράνειά της ως προς την εφαρμογή των κανόνων δικαίου, μεταθέτει την ευθύνη σε μια επιχείρηση που ακολούθησε την ομολογημένη πρακτική της. Η συγκεκριμένη συμπεριφορά συνιστά παραβίαση της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη, η οποία κατοχυρώνεται ρητά στην Χάρτα της Περιφέρειας Αττικής και η οποία θα επέβαλε τουλάχιστον την έγκαιρη και προηγούμενη δημόσια ανακοίνωση της Γενικής Δ/σης Ανάπτυξης για την επανενεργοποίηση της εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων.

Σε ανάκληση άδειας λειτουργίας επιχείρησης εκμετάλλευσης σταθμού οχημάτων προέβη η **Διεύθυνση Μεταφορών & Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας του Κεντρικού Τομέα Αθηνών**, με αναφορά σε έγγραφα που ανατρέχουν στην έναρξη λειτουργίας του εν λόγω σταθμού, δηλαδή έως και στο έτος 1987. Κατόπιν σχετικής καταγγελίας, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης επισήμανε στην **Διαμεσολάβηση**

9/2016/Α προς την υπηρεσία ότι η πράξη ανάκλησης αναφέρεται (στον αρ. 16) στην με ημερομηνία 12.12.1995 έκθεση αυτοψίας της ίδιας της καταγγελλόμενης υπηρεσίας, με την οποία διαπιστώθηκε ότι οι εγκαταστάσεις είναι σύμφωνες με τα εγκεκριμένα σχεδιαγράμματα. Στην απόφαση αυτή αναφέρεται επίσης, στον αρ. 58, η καταγγελία του προσώπου που εκ των υστέρων προσκόμισε φωτοτυπία του δελτίου ταυτότητάς του,

δηλαδή σε έγγραφα που εξακολουθούν ακόμη και σήμερα να αποτελούν στοιχεία προς διερεύνηση ως προς την αρτιότητα της διαδικασίας. Στον αρ. 63 της απόφασης αναφέρεται η με αρ. οικ. 47413/4.8.2016 αναφορά των υπαλλήλων που αναφέρουν ότι χωρίς να εισέλθουν στον χώρο στάθμευσης, προέβησαν σε διαπιστώσεις που αφορούν, ως προς τα στοιχεία (α), (δ) και (ε) χαρακτηριστικά του κτιρίου, γεγονός όμως που δεν αποτελεί αρμοδιότητα υπαλλήλων της καταγγελλόμενης υπηρεσίας, αλλά του αρμόδιου Τμήματος της Δ/σης Δόμησης του Δήμου Αθηναίων, στο στοιχείο (β) την είσοδο πολιτών που παρέλαβαν τα οχήματά τους, χωρίς όμως να αναφέρεται ο αριθμός πινακίδας των εν λόγω οχημάτων, προκειμένου να είναι εφικτή η διασταύρωση της εγκυρότητας της πληροφορίας και στο στοιχείο (γ) ότι ο πατέρας του καταγγέλλοντος εξυπηρέτούσε τα εντός του χώρου οχήματα, χωρίς όμως οι υπάλληλοι να έχουν εισέλθει, όπως αναφέρουν στον χώρο και χωρίς να αναφέρουν αριθμούς πινακίδων των οχημάτων που φέρεται να εξυπηρέτούσε ο υπάλληλος του καταγγέλλοντος. Στον αριθμό 64 η πράξη ανάκλησης αναφέρει ότι τα ανωτέρω αποτελούν αυθαίρετη τροποποίηση των όρων της χορηγηθείσας άδειας λειτουργίας του εν λόγω σταθμού και του τρόπου λειτουργίας του κατά την έννοια του άρθρου 14 παρ. 3β π.δ. 455/1976. Με τα στοιχεία αυτά όμως, η πράξη ανάκλησης είναι εντελώς αόριστη ως προς την τεκμηρίωσή της, αφού ακόμη και ως προς την διαπίστωση των στοιχείων για τα οποία είχαν αρμοδιότητα οι υπάλληλοι, δεν παρατίθενται επαρκή δεδομένα για να μπορέσει ο καταγγέλλων να προβεί σε επαρκή ανταπόδειξη κατά το άρθρο 6 παρ. 2 περίπτωση (γ) του Ν.2690/1999. Περαιτέρω, εντελώς αναρμοδίως η Περιφέρεια Αττικής αναφέρει στο εν λόγω έγγραφο (αρ. 105) την διαπίστωση ύπαρξης μηχανήματος λήψης εικόνας (κάμερας) και εντελώς αναρμοδίως διαβιβάζει η Δ/ση Μεταφορών το συγκεκριμένο έγγραφο στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, αφού τέτοια αρμοδιότητα δεν προβλέπεται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής, δεν αποτελεί στοιχείο της νομιμότητας κατά το π.δ.455/1976 και ο καταγγέλλων έχει αναφέρει ότι επρόκειτο για μηχανήμα εκτός λειτουργίας. Ακόμη κι εάν ήθελε υποτεθεί ότι υφίστατο αρμοδιότητα διαβίβασης της εν λόγω πληροφορίας στην Αρχή, η καταγγελλόμενη υπηρεσία θα έπρεπε να το είχε πράξει με διακριτό έγγραφο, στο οποίο θα υπήρχε μόνο η συγκεκριμένη πληροφορία, αφού ουδόλως αναγκαία παρίσταται η κοινοποίηση άσχετων προσω-

πικών δεδομένων του καταγγέλλοντος στην εν λόγω ανεξάρτητη αρχή, παρατήρηση που ισχύει και για την κοινοποίηση της πράξης αυτής στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης διαπιστώνει ότι σε αυτή την υπόθεση η καταγγελλόμενη υπηρεσία δεν φαίνεται να εφαρμόζει την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη, η οποία έχει καθιερωθεί ως συνταγματικής περιωπής κανόνας από την νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας και περιλαμβάνεται ήδη από το 2016 ως ρητά μνημονευόμενος κανόνας στην Χάρτα Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής που θεσπίστηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 174 (η) του Ν.3852/2010. Σύμφωνα με το άρθρο 8 της Χάρτας: *"1. Η Περιφέρεια Αττικής σέβεται την πεποίθηση που έχει εμπεδώσει με αποφάσεις της στις/στους πολίτες, έτσι ώστε αυτές/οί να ρυθμίσουν την συμπεριφορά τους και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Στο πλαίσιο αυτού του σεβασμού, η Περιφέρεια Αττικής οφείλει να απέχει από αιφνιδιασμούς που διαταράσσουν την εμπιστοσύνη που έχει οικοδομηθεί στην σχέση της με τις/τους πολίτες."* Στη συνέχεια, το άρθρο αναφέρεται στην απαγόρευση ανάκλησης αποφάσεων με τις οποίες έχουν αναγνωρισθεί δικαιώματα, στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας, παρά μόνον εφόσον αυτό επιβάλλεται από υπερέχον δημόσιο συμφέρον, περίπτωση που δεν συντρέχει στην υπό κρίση υπόθεση, καθώς εδώ η Περιφέρεια δεν ασκεί διακριτική ευχέρεια, αλλά καλείται να ασκήσει την ελεγκτική της αρμοδιότητα, σεβόμενη όμως την αρχή της νομιμότητας και μη οικειοποιούμενη αρμοδιότητες που από τον νομοθέτη και από το άρθρο 102 του Συντάγματος έχουν απονεμηθεί στον Α' βαθμό των Ο.Τ.Α. (πολεοδομίες) ή σε ανεξάρτητες αρχές (άρθρο 9Α Σ.). Η ανατροπή όμως δικαιωμάτων που με σειρά εγγράφων έχουν απονεμηθεί από την Περιφέρεια Αττικής και σε βάθος χρόνου πέραν των είκοσι (20) ετών, συνιστά παραβίαση της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη.

Αποτέλεσμα: ο Συμπαραστάτης πρότεινε την ανάκληση της πράξης, αλλά η υπηρεσία δεν έχει ανταποκριθεί ακόμη στην υποχρέωσή της να απαντήσει. Ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε αίτημα χορήγησης προσωρινής διαταγής στο αρμόδιο δικαστήριο, το οποίο έκανε δεκτή την αίτησή του. Εάν η Δ/ση Μεταφορών είχε ανταποκριθεί θετικά στην διαμεσολάβηση, η υπόθεση δεν θα είχε φτάσει στο δικαστήριο.

(ε) Το δικαίωμα πληροφόρησης

(Άρθρο 10 της Χάρτας)

« 1. Καθεμιά/καθένας έχει δικαίωμα πληροφόρησης από την Περιφέρεια Αττικής, όπως νόμος ορίζει. Η αρμόδια Υπηρεσία ή το αρμόδιο όργανο διοίκησης της Περιφέρειας Αττικής έχουν υποχρέωση να απαντούν στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων. Το δικαίωμα πληροφόρησης/ενημέρωσης των πολιτών για τις υπηρεσίες που παρέχει η Περιφέρεια Αττικής μπορεί να ικανοποιείται και με την πρόσβαση στην επίσημη ιστοσελίδα της, καθώς και μέσω των αναρτήσεων πράξεων και αποφάσεων αρμοδιότητας της Περιφέρειας Αττικής στο "Πρόγραμμα Δι@ύγεια", κατά τον Ν.3861/2010 (όπως ισχύει). Οι πολίτες μπορούν να ενημερώνονται σχετικά με την ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων του Περιφερειακού Συμβουλίου, καθώς και για τις αποφάσεις που λαμβάνονται από αυτό, μέσα από την ιστοσελίδα της Περιφέρειας Αττικής. Η Περιφέρεια Αττικής λαμβάνει κατάλληλα μέτρα ώστε όλες οι πληροφορίες που παρέχονται στο κοινό να είναι προσβάσιμες και για Άτομα με Αναπηρίες (π.χ. οι αρμόδιοι/ες υπάλληλοι υποχρεούνται να αναγιγνώσκουν έγγραφα σε πολίτες με προβλήματα όρασης).

2. Το δικαίωμα πληροφόρησης των πολιτών ισχύει λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που επιβάλλονται από διατάξεις οι οποίες απαγορεύουν την ανακοίνωση πληροφοριών που :

- αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, χαρακτηριζόμενα ως απόρρητα ή εμπιστευτικά στοιχεία,
- είναι σχετικές με την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων προσώπων,
- αφορούν επαγγελματικά ή επιχειρηματικά μυστικά, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία της οποίας η δημοσίευση απαγορεύεται ρητώς από την ισχύουσα νομοθεσία. Με αιτιολογημένη απόφασή της, η εκάστοτε Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής μπορεί να απορρίπτει ατομική αίτηση σε πληροφόρηση, στο μέτρο που η ίδια δεν διαθέτει τα ζητηθέντα δεδομένα ή που η ικανοποίηση του δικαιώματος θα σήμαινε αφιέρωση υπέρμετρης διοικητικής προσπάθειας που θα έθετε αποδεδειγμένα σε κίνδυνο την ομαλή εκπλήρωση των άλλων αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας.»

(στ) Το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα**και περαιτέρω χρήσης αυτών**

(Άρθρο 11 της Χάρτας)

« 1. Κάθε ενδιαφερόμενη/ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή της/του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων που τηρούνται στα αρχεία της Περιφέρειας Αττικής. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες Υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. Όποια/όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή ή ηλεκτρονική αίτησή της/του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στα αρχεία της Περιφέρειας Αττικής και είναι σχετικά με υπόθεσή της/του η οποία εκκρεμεί σε αυτήν ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτήν. Το δικαίωμα των εδαφίων 1 και 3 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της Υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει την αιτούσα/τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον/στην αιτούντα/αιτούσα με τη βοήθεια γιατρού, ο/η οποίος/α ορίζεται για το σκοπό αυτόν. Η άσκηση του κατά των εδαφίων 1 και 3 δικαιώματος

γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση διοικητικών / ιδιωτικών εγγράφων ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης της/του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες.

2. Το ανωτέρω δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο ή μέρος ενός εγγράφου αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η Περιφέρεια Αττικής μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης, αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών, σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. Οι ενδιαφερόμενες/ενδιαφερόμενοι οφείλουν να εκθέτουν στο αίτημά τους και να αποδεικνύουν το άμεσο ενδιαφέρον τους ή το ειδικό έννομο συμφέρον τους, ανάλογα με το αν ζητούν διοικητικό ή ιδιωτικό έγγραφο. Η ανωτέρω προθεσμία εκκινεί από την κατάθεση ολοκληρωμένου αιτήματος, χωρίς ασάφειες ή αοριστίες.»

(η) Το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

(Άρθρο 12 της Χάρτας)

«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν έναντι της επεξεργασίας τους από τα όργανα διοίκησης και τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται από την Περιφέρεια Αττικής νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του/ης ενδιαφερομένου/ης ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεχθέντα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

2. Η επίκληση της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν κατ'εξουσίαν αποκλείει των υποχρεώσεων που ο νόμος προβλέπει για τις/τους πολίτες έναντι της Περιφέρειας Αττικής.»

Καταγγέλλων ανέφερε ότι ενώ έχει υποβάλλει αιτήσεις για χορήγηση εγγράφων προς τη **Δ/νση Χωρικού Σχεδιασμού** της Περιφέρειας Αττικής σχετικά με υπόθεσή του η οποία αφορά σε θέμα απαλλοτρίωσης και εκκρεμεί στα αρμόδια Δικαστήρια, όπου και θα ήθελε να προσκομίσει τα σχετικά έγγραφα, το αίτημά του δεν είχε ικανοποιηθεί.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης με τη **Διαμεσολάβηση 1/2016** ζήτησε από την ως άνω υπηρεσία να ενημερώσει τον πολίτη για τις ενέργειές της σχετικά με την υπόθεσή του καθώς και για τους λόγους της φερόμενης, κατά την καταγγελία, μη διεκπεραίωσης των προηγούμενων αιτήσεων αυτού, καταγράφοντας το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο :

Στο άρθρο 10 του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του 2001, ορίζεται, στην 1η παράγραφο, ότι καθένας ή πολλοί μαζί έχουν δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον που υπέβαλε την

αναφορά, σύμφωνα με το νόμο. Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του ίδιου άρθρου, η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων, μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και εννόμων συνεπειών καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα όπως ο νόμος ορίζει. Σύμφωνα με το άρθρο 1 εδάφιο α' του Ν.2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45/9-3-1999), ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (ΚΔΔιαδ) εφαρμόζεται στο Δημόσιο, στους Ο.Τ.Α. και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εκτός αν άλλως ορίζεται σε επιμέρους διατάξεις. Ως εκ τούτου, ο ΚΔΔιαδ εφαρμόζεται και στην Περιφέρεια Αττικής. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ, οι Ο.Τ.Α. όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινόμενοι για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50)

ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να την διαβιβάσει στην αρμόδια υπηρεσία. Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου παρατείνεται κατά δέκα (10) ακόμη, ημέρες. Κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή της προβλεπόμενης προθεσμίας, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα: (α) τους λόγους της καθυστέρησης, (β) τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό του τηλεφώνου του, για την παροχή πληροφοριών και (γ) κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία. Κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, οι υπηρεσίες απαλλάσσονται από τις κατά την παράγραφο 1 υποχρεώσεις αν το αίτημα είναι εμφανώς παράλογο, αόριστο, ακατάληπτο ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό. Σύμφωνα με την παρ. 5, η υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται η αίτηση χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής όπου περιλαμβάνονται ο οικείος αριθμός πρωτοκόλλου, η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης, καθώς και επισήμανση ότι, σε περίπτωση υπέρβασης των χρονικών ορίων που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου παρέχεται δυνατότητα αποζημίωσης κατά τις ρυθμίσεις των παρ. 7 και 8 του άρθρου 5 του Ν.1943/1991. Στην παρ. 7 αναφέρεται ότι σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών, όπως ισχύουν, καταβάλλεται στον αιτούντα από τον οικείο φορέα, πλήρους αποζημίωση. Η αποζημίωση αυτή αφαιρείται από το τυχόν, μεταγενεστέρως, επιδικαζόμενο ποσό, εφόσον γίνει δεκτή από το αρμόδιο δικαστήριο σχετική αγωγική απαίτηση, κατά τις περί αστικής ευθύνης διατάξεις. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του ΚΔΔιαδ ("Πρόσβαση σε έγγραφα"), κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης,

γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. Σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, το δικαίωμα αυτό δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιαστικά την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. Σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, το δικαίωμα ασκείται (α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας ή (β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Κατά την παρ. 5, η άσκηση του δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Κατά την παρ. 6 του ίδιου άρθρου, η χρονική προθεσμία για την χορήγηση εγγράφων κατά τις παρ. 1 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες.

Με τη **Διαμεσολάβηση 1/2016/A** ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης επανήλθε στην υπόθεση, καλώντας εκ νέου τη Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού να ενημερώσει τον καταγγέλοντα για τις σχετικές ενέργειές της και για τους λόγους της φερόμενης μη διεκπεραίωσης των προηγούμενων αιτήσεων αυτού, κατά τα οριζόμενα στο νόμο.

Η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού κοινοποίησε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη το με το υπ' αρ. πρωτ. ***/24.4.2016 έγγραφο με το οποίο ενημέρωσε τον καταγγέλοντα ότι ο φάκελος της σχετικής πράξης προσκύρωσης και αναλογισμού αποζημίωσης από τον οποίο ζητούσε αντίγραφα έχει διαβιβασθεί, με το με αρ. πρωτ. ***/21.1.2014 έγγραφο, στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου *** και τηρείται στο αρχείο αυτής και συνεπώς θα πρέπει εκεί να απευθυνθεί προκειμένου να λάβει αντίγραφα των εγγράφων που επιθυμεί. Από το υπ. αρ. πρωτ. ***/24.6.2016 έγγραφο της Δ/σης Χωρικού Σχεδιασμού (στο οποίο επισύναψε τα σχετικά έγγραφα) προέκυψε ότι η υπηρεσία, σε σχέση με την ως άνω υπόθεση, έχει κατ' επανάληψη απαντήσει σε όμοιου περιεχομένου αιτήσεις του καταγγέλλοντος. **Σχετικά με την χορήγηση εγγράφων από το ιστορικό αρχείο της πρώην Νομαρχίας Αθηνών, η**

υπηρεσία ανέφερε ότι αυτό εξακολουθεί να βρίσκεται διάσπαρτο σε αποθήκες της Περιφέρειας Αττικής και επομένως δεν δύνανται προς το παρόν να χορηγούν αντίγραφα, μέχρις ότου αυτό στεγαστεί και ταυτοποιηθεί στο σύνολό του, προκειμένου να καταστεί διαχειρίσιμο και να είναι υπό την επίβλεψη της Δ/σης μέσω αρμόδιου υπαλλήλου. Τέλος, η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού ανέφερε ότι στις καταχρηστικά επαναλαμβανόμενες αιτήσεις πολιτών που προσπαθούν να αποσπάσουν ιδιωτικά έγγραφα για την μεταξύ τους αντιδικία δεν έχει αρμοδιότητα εμπλοκής και ότι στο εξής οι αιτήσεις χορήγησης αντιγράφων ου τους έχουν ήδη χορηγηθεί, καθώς και οι αιτήσεις για θέματα που δεν άπτονται των αρμοδιοτήτων της, θα τίθενται στο αρχείο κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν.3230/2004.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης αφού διαπίστωσε ότι η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού ανταποκρίθηκε στην ως άνω Διαμεσολάβηση, **έθεσε την υπόθεση στο**

αρχείο επισημαίνοντας στην Αρχαιοθέτηση 6/2016, ότι οι υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής κατά την εξέταση αιτημάτων των πολιτών πρέπει να ενεργούν σύμφωνα με το αρ. 3 της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής, (άρθρο 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999 όπως ισχύει). Όταν δε τα αιτήματα των πολιτών αφορούν στην χορήγηση διοικητικών/ιδιωτικών εγγράφων, τότε οι υπηρεσίες πρέπει να ενεργούν σύμφωνα με τον αρ. 11 της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής (άρθρο 5 του Ν. 2690/1999), η οποία θέτει χρονική προθεσμία για την χορήγηση αυτής η την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης (20) η ημερών. Σχετικά ενημερώθηκε και ο ενδιαφερόμενος.

Αποτέλεσμα : Προέκυψε ότι η Υπηρεσία ανταποκρίθηκε θετικά στην διαμεσολάβηση, ο ενδιαφερόμενος ενημερώθηκε σχετικά και η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο.

Πολίτης ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Γραφείου μας, προκειμένου να ικανοποιηθεί το αίτημά του για πρόσβασή του σε έγγραφα και πληροφορίες σχετικά με το κόστος και τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί για την μελέτη του υδρογραφικού δικτύου που αφορά τον ΧΥΤΑ στην περιοχή του Γραμματικού και συγκεκριμένα να του χορηγηθεί αντίγραφο της σύμβασης με την οποία έγινε η ανάθεση για την πραγματοποίηση της μελέτης αυτής μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού και Υποδομών και τριών καθηγητών του ΕΜΠ. Ο καταγγέλων ανέφερε ότι πραγματοποίησε πολλές προσπάθειες για να λάβει τις εν λόγω πληροφορίες ακόμα και με παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, χωρίς να έχει ικανοποιηθεί το δικαίωμά του. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης, με τη Διαμεσολάβηση 5/2016, επισήμανε ότι σύμφωνα με τον άρθρο 10 της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής, καθεμιά/καθένας έχει δικαίωμα πληροφόρησης από την Περιφέρεια Αττικής. Η αρμόδια Υπηρεσία ή το αρμόδιο όργανο διοίκησης της Περιφέρειας Αττικής έχουν υποχρέωση να απαντούν στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων. Το δικαίω-

μα πληροφόρησης / ενημέρωσης των πολιτών για τις υπηρεσίες που παρέχει η Περιφέρεια Αττικής μπορεί να ικανοποιείται και με την πρόσβαση στην επίσημη ιστοσελίδα της, καθώς και μέσω των αναρτήσεων των πράξεων και αποφάσεων αρμοδιότητας της Περιφέρειας Αττικής στο «Πρόγραμμα Διαύγεια», κατά τον Ν.3861/2010 (όπως ισχύει). Κατά το αρ. 12 της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν έναντι της επεξεργασίας τους από τα όργανα διοίκησης και τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται από την Περιφέρεια Αττικής νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση τους/της ενδιαφερομένου/ης ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται στο νόμο. Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα ύστερα από γραπτή αίτησή του να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες

οδηγίες, απαντήσεις της διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. Κατά την παρ. 2, όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται ύστερα από γραπτή αίτησή του να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του που εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. Κατά την παρ. 3, το ανωτέρω δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή αν παρβλάπτεται απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος αν αυτή μπορεί να δυσχεράνει ουσιαστικά την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. Κατά την παρ. 4, το δικαίωμα ασκείται με επιτόπια μελέτη ή χορήγηση αντιγράφου, με την σχετική δαπάνη αναπαραγωγής να βαρύνει τον αιτούντα. Κατά την παρ. 6, η χρονική προθεσμία για την χορήγηση εγγράφων ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.3861/2010 (ΦΕΚ Α' 112/13.7.2010), *«Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις»*», αντικείμενο του νόμου είναι η εισαγωγή της υποχρέωσης ανάρτησης των νόμων, των προεδρικών διαταγμάτων και των πράξεων που εκδίδουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 πρόσωπα και όργανα στο Διαδίκτυο και η δημιουργία των προϋποθέσεων και διαδικασιών για την διασφάλιση ευρύτατης δημοσιότητας αυτών. Κατά το άρθρο 2 παρ. 4, στο διαδίκτυο αναρτώνται, μεταξύ άλλων, οι αποφάσεις έγκρισης δαπάνης και οριστικοποίησης της πληρωμής που περιέχει το ακριβές ποσό που θα πληρωθεί για κάθε επιμέρους δαπάνη των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού, πράξεις καθορισμού αμοιβών και αποζημιώσεων των μελών επιτροπών κ.τ.λ. ομάδων έργων κ.τ.λ., ενώ με το άρθρο 197 παρ. 2 περ. 6^α εδ. 2^ο, προστέθηκε διάταξη κατά την οποία από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του Ν.4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ. Περαιτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης επισημαίνει ότι μετά την θέση σε ισχύ του Ν.3861/2010,

όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, παρέλκει η εξέταση περί του κατά πόσον ο αιτών για την πρόσβαση σε δημόσιο έγγραφο κατά το άρθρο 5 του Ν.2690/1999 έχει «εύλογο ενδιαφέρον», ως προς το σύνολο των εγγράφων τα οποία είναι ούτως ή άλλως αναρτητέα στο Διαδίκτυο. Ως εκ τούτου, για τα έγγραφα αυτών των κατηγοριών, αφού ο νομοθέτης πρόβλεψε το μείζον που είναι η ανάρτηση σε διαδικτυακή πλατφόρμα ελεύθερης πρόσβασης για κάθε πολίτη, είναι περιττό εάν ο πολίτης ζητά την χορήγηση αντιγράφου από την δημόσια υπηρεσία να εξετάζεται το αίτημά του υπό το πρίσμα του «εύλογου ενδιαφέροντος» ή του «έννομου συμφέροντος», αφού το έγγραφο θα έπρεπε ούτως ή άλλως να έχει δημοσιευθεί στο Διαδίκτυο. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.2472/1997 (ΦΕΚ Α' 50, Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), με τον όρο «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» νοείται κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο, η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί βάσει μιας σειράς κριτηρίων που αναφέρονται στον ίδιο νόμο. «Επεξεργασία» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι εργασία ή σειρά εργασιών που εφαρμόζεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ανάμεσα στις οποίες (εργασίες) είναι και «η διαβίβαση, η διάδοση και κάθε άλλης μορφής διάθεση». Κατά το άρθρο 3 παρ. 1, ο νόμος αυτός εφαρμόζεται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Κατά το άρθρο 2, «αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» είναι κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσίτα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 περ. (β) του Ν.2472/1997, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο. Κατά το άρθρο 11 παρ. 3, εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς.

Συγκεκριμένα, ως προς την ως άνω καταγγελία, ο Συμπαραστάτης επισήμανε ότι **ως προς το κόστος της μελέτης, η πληροφορία ήταν δημόσια αναρτημένη στο Διαδίκτυο («Πρόγραμμα «Διαύγεια»)** και υπέδειξε στον πολίτη κωδικό για να την εντοπίσει και του ανέφερε το συμβατικό κόστος της μελέτης σύμφωνα με την σχετική απόφαση ήταν

5000 ευρώ + ΦΠΑ 23% για κάθε έναν από τους τρεις μελετητές. Παράλληλα, στην προκειμένη περίπτωση ο Συμπαραστάτης επισήμανε ότι η υπηρεσία πριν χορηγήσει αντίγραφα των συμβάσεων στον πολίτη, οφείλει, κατά το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν.2472/1997 να ενημερώσει τους τρεις μελετητές. Συγκεκριμένα, η υπηρεσία θα πρέπει να στείλει επιστολή σε καθέναν εκ των καθηγητών, ενημερώνοντας ότι έχει υποβληθεί αίτημα χορήγησης αντιγράφου σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.2690/1999 και ότι εξ αυτού του λόγου η διαβίβαση των δεδομένων είναι επιτρεπόμενη κατ' άρθρο 5 παρ. 2 (β) του Ν.2472/1997 λόγω εκπλήρωσης νομικής υποχρέωσης. Παράλληλα, στην επιστολή θα πρέπει κατά την παρ. 1 να αναγράφεται ο αποδέκτης των δεδομένων (δηλ. τα στοιχεία του αιτούντος) και η ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης, δηλαδή ενημέρωση των υποκειμένων ότι κατά το άρθρο 12 τα υποκείμενα έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που τα αφορούν. Μετά την προηγούμενη ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων κατ' άρθρο 11 παρ. 3 του Ν.2472/1997, η υπηρεσία θα πρέπει να εκπληρώσει την υποχρέωσή της κατά το άρθρο 5 παρ. 4 (β) του Ν.2690/1999, χορηγώντας αντίγραφα των συμβάσεων στον αιτούντα. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής δεν θα πρέπει να υπερβεί την προθεσμία των είκοσι (20) ημερών που προβλέπεται από την παρ. 6 του ίδιου άρθρου του Ν.2690/1999. Ακολουθώντας, με το με αρ. πρωτ. ***/07.7.2016 έγγραφο η Γενική Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ενημέρωσε τον καταγγέλοντα και το Γραφείο του Περιφερειακού Συ-

μπαραστάτη, ότι πρόκειται να ακολουθήσει τα όσα αναφέρονται στη Διαμεσολάβηση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη και να χορηγήσει τα ζητηθέντα αντίγραφα αφού πρώτα αφαιρέσει τυχόν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Ο καταγγέλων επανήλθε με νέο αίτημα θέτοντας ορισμένα ερωτήματα προς την Περιφέρεια Αττικής σε σχέση με αρμοδιότητες του Ε.Δ.Σ.Ν.Α., καθώς και της Περιφέρειας που αφορούν το έργο του ΧΥΤΑ Γραμματικού. Ανέφερε επίσης ότι έχει επανέλθει στις υπηρεσίες με τα ίδια ως άνω αιτήματα χωρίς να έχει λάβει απάντηση. Με τη **Διαμεσολάβηση 8/2015** ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης διευκρίνισε ότι δεν είναι αρμόδιος να διαμεσολαβήσει προς τον Ε.Δ.Σ.Ν.Α., καθώς αυτός δεν αποτελεί "υπηρεσία", "νομικό πρόσωπο" ή "επιχείρηση" της Περιφέρειας Αττικής. Καθώς όμως το επίμαχο έργο παρακολουθείται και από την Διεύθυνση Ελέγχου Κατασκευής Έργων (Δ.Ε.Κ.Ε.), η οποία αποτελεί υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής, η παρούσα παρέμβαση μπορεί να περιοριστεί προς την συγκεκριμένη υπηρεσία. Απευθύνθηκε λοιπόν στην εν λόγω υπηρεσία διαβιβάζοντάς της τα κείμενα καταγγελιών που περιέχουν τα επίμαχα ερωτήματα του πολίτη, προκειμένου η υπηρεσία να μας ενημερώσει κατά πόσον αυτά που αναφέρει ο πολίτης έχουν ήδη απαντηθεί ή, σε διαφορετική περίπτωση, να του δοθούν οι σχετικές απαντήσεις.

Αποτέλεσμα: Ο πολίτης έλαβε αντίγραφα των εγγράφων που αναζητούσε με πλήρη τήρηση της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων.

(θ) Το δικαίωμα υποβολής αίτησης θεραπείας

(Άρθρο 16 της Χάρτας)

«1. Η/Ο ενδιαφερόμενη/ος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων της/του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή της/του να ζητήσει από την Περιφέρεια Αττικής την ανάκληση ή την τροποποίησή της. Η Περιφέρεια Αττικής οφείλει να γνωστοποιήσει στην/ον ενδιαφερόμενη/ο τη απόφασή της για την αίτηση αυτή το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία.

2. Αν αρμόδια για την ανάκληση ή τροποποίηση ή την ακύρωση είναι άλλη διοικητική αρχή, η Περιφέρεια Αττικής οφείλει να τη διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες. Και στην περίπτωση αυτή, η γνωστοποίηση της απόφασης της αρμόδιας αρχής, στον/ην ενδιαφερόμενο/η, πρέπει να γίνεται μέσα στην κατά την προηγούμενη παράγραφο προθεσμία.»

Με αίτηση θεραπείας της, η καταγγέλλουσα επιχείρηση συντήρησης ανελκυστήρων απευθύνθηκε στον Αντιπεριφερειάρχη Πειραιώς, μέσω της αρμόδιας Δ/σης Ανάπτυξης Π.Ε. Πειραιώς και ζήτησε την ανάκληση της υπ' αρ. πρωτ. ΜΣ-101/6583 πράξης επιβολής προστίμου. Ως προς την πρώτη διοικητική παράβαση που της αποδίδεται, ήτοι την φερόμενη μη ενημέρωση του ιδιοκτήτη του ανελκυστήρα σχετικά με την νομιμοποίηση του ανελκυστήρα, η καταγγέλλουσα προσάγει και επικαλείται έγγραφο με το οποίο ισχυρίζεται ότι είχε ενημερώσει τον ιδιοκτήτη του ανελκυστήρα. Ως προς την δεύτερη διοικητική παράβαση που της αποδίδεται, ήτοι ότι ο συντηρητής δεν φρόντισε να ενημερώσει το βιβλίο – μητρώο των ανελκυστήρων και το σχετικό βιβλίο – ημερολόγιο καταχώρησης των συντηρήσεων, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι "τηρούσε σε μηνιαία βάση αρχείο επισκέψεων σε δύο μορφές, μία έντυπη και μία ηλεκτρονική, προκειμένου να υποκαταστήσει ατύπως τον τύπο της διαδικασίας που προβλέπει η ΚΥΑ, διαδικασία που θα ήτο εφικτό να τηρηθεί ακολούθως της νομιμοποίησης των ανελκυστήρων. Μία τέτοια μορφή υποκατάστασης της εγγραφής σε μητρώο ακολουθείται κατά τη συντήρηση των κυλιόμενων κλιμάτων, ελλείψει θέσεως σε εφαρμογή του αντίστοιχου μητρώου." Περαιτέρω, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι όπως καταφαίνεται από την αλληλουχία των δελτίων συντήρησης, η συντήρηση του ανελκυστήρα πραγματοποιούνταν αδιαλείπτως, γεγονός το οποίο η καταγγέλλουσα αποδεικνύει και με την προσκόμιση και επίκληση και της σύμβασης με ασφαλιστική εταιρία κάλυψης της αστικής ευθύνης. Ως προς την τρίτη διοικητική παράβαση που της αποδίδεται, ήτοι ότι δεν υποβλήθηκε στην αρμόδια υπηρεσία από τον συντηρητή κατάσταση συντηρούμενων ανελκυστήρων που να περιλαμβάνει τον υπόψη ανελκυστήρα, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι αυτό οφείλεται σε γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες/διαχειριστές δεν προέβησαν στην νομιμοποίηση των ανελκυστήρων, ενώ η ίδια η εταιρία δεν μπορούσε παρά να τηρεί άτυπο αρχείο αδιάλειπτων συντηρήσεων μηνιαία, να προβαίνει στις προσήκουσες τεχνικές ενέργειες και παρεμβάσεις όπου αυτό απαιτούνταν, καθώς και να έχει ασφαλίσει τον ανελκυστήρα για τους κινδύνους της αστικής ευθύνης. Περαιτέρω, ως προς το ύψος του προστίμου, η καταγγέλλουσα αναφέρει στην αίτηση θεραπείας της ότι σε περίπτωση ατυχήματος ορίζεται μεν ως ανώτατο

το ποσόν των 60.000 ευρώ, αλλά εντός παρενθέσεως η διάταξη επεξηγεί ότι αφορά τα πρόσωπα που έχουν την ευθύνη της μέριμνας προς καταχώριση και της ανανέωσης αυτής. Συγκεκριμένα, το άρθρο 13 παρ. 4 ορίζει ότι "ανάλογα με το είδος της παράβασης και τις επιπτώσεις που αυτή μπορεί να έχει στην υγεία και την ασφάλεια των χρηστών και των εργαζομένων, τα επιβαλλόμενα από τον αρμόδιο Νομάρχη πρόστιμα μπορούν να κλιμακώνονται ως εξής: α. Πρόστιμο από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ μέχρι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ στην περίπτωση που έχει εκδοθεί απόφαση διακοπής λειτουργίας, έχει σφραγισθεί η εγκατάσταση του ανελκυστήρα και αυτός τίθεται σε λειτουργία ύστερα από παραβίαση των σφραγίδων και έχει συμβεί ατύχημα. Το ίδιο πρόστιμο επιβάλλεται και στην περίπτωση ατυχήματος κατά την διάρκεια αυθαίρετης λειτουργίας ανελκυστήρα (χωρίς μέριμνα για καταχώριση, μη ανανέωσης καταχώρισης κ.λ.π.)." Από την διάταξη αυτή προκύπτει ότι το πρόστιμο των 15-60.000 ευρώ επιβάλλεται σε δύο περιπτώσεις ατυχημάτων: (α) στην περίπτωση που χρησιμοποιείται παρανόμως ένας ανελκυστήρας που έχει ήδη σφραγιστεί και (β) στην περίπτωση που χρησιμοποιείται ένας ανελκυστήρας που δεν έχει μεν σφραγιστεί αλλά λειτουργεί αυθαίρετα, δηλαδή, κατά τις ενδεικτικώς αναφερόμενες, εντός παρενθέσεως, περιστάσεις "χωρίς μέριμνα για καταχώριση", χωρίς να έχει ανανεωθεί η καταχώριση, κ.τ.λ. Αυτές οι ενδεικτικώς αναφερόμενες περιστάσεις όμως συνδέονται όντως με υποχρεώσεις του ιδιοκτήτη κι όχι του συντηρητή του ανελκυστήρα, η υποχρέωση του οποίου περιορίζεται στην ενημέρωση του ιδιοκτήτη για την υποχρέωση καταχώρισης. Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η παράληψη της καταχώρισης από τον ιδιοκτήτη/διαχειριστή είναι η "κύρια πράξη", όπως προκύπτει από τις διατάξεις της ΚΥΑ καθώς και ότι οι κυρώσεις του εν λόγω άρθρου ουδέποτε αποδόθηκαν στα πρόσωπα ευθύνης στα οποία κατευθύνει τον εφαρμοστή της ΚΥΑ η παρένθεση των ενδεικτικών παραβάσεων.

Επί της ανωτέρω αίτησης θεραπείας, η Δ/ση Ανάπτυξης Π.Ε. Πειραιώς απέστειλε το υπ' αρ. πρωτ.***/18.12.2015 έγγραφο. Σε αυτό το έγγραφο αναφέρεται ότι τα νέα στοιχεία δεν μπορούν να γίνουν δεκτά, διότι έκρινε ότι αφορούν έτερη επιχείρηση. Με το έγγραφο αυτό, η υπηρεσία αναφέρει ότι δεν δύναται με βάση τα παραπάνω στοιχεία να επανεκτιμήσει την υπ' αρ. ΜΣ-101/6583/1-7-15 απόφαση.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης με την Διαμεσολάβηση **16/2015/A** που απέστειλε στην υπηρεσία τον Φεβρουάριο του έτους 2016, επισήμανε ότι η καταγγέλλουσα προσκόμισε την απόφαση υπ'αρ. 8306/7.3.2014 του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών, βάσει της οποίας καταχωρίστηκε στο Γ.Ε.ΜΗ. το πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης της 19.2.2014 με Κ.Α.Κ. 165421 της καταγγέλλουσας καθώς και η με αρ. πρωτ. ***/19.2.2014 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Πειραιά με την οποία εγκρίθηκε η συγχώνευση δι' απορροφήσεως από την καταγγέλλουσα της Α.Ε. και η τροποποίηση του άρθρου 5 του καταστατικού της καταγγέλλουσας.

Η καταγγέλλουσα προσκόμισε και επικαλέστηκε επίσης το Φ.Ε.Κ. ΑΕ-ΕΠΕ αρ. 2293/11.3.2014, το οποίο περιλαμβάνει στην σελ. 4 την "Ανακοίνωση καταχώρισης στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο της συγχώνευσης και τροποποίησης του καταστατικού της απορροφώσας Ανώνυμης Εταιρείας. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω ιστορικό, απευθύνθηκε εκ νέου στην Διεύθυνση Ανάπτυξης της Π.Ε. Πειραιά, προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα εξέτασης των ζητημάτων που τίθενται από την καταγγέλλουσα. Κατά το άρθρο 24 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), ο ενδιαφερόμενος μπορεί για οποιονδήποτε λόγο να ζητήσει από την διοικητική αρχή που εξέδωσε την πράξη την ανάκληση ή την τροποποίησή της. Κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, η διοικητική αρχή οφείλει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφαση της για την αίτηση αυτή, το αργότερο μέσα σε 30 ημέρες. Στην προκειμένη περίπτωση, η Περιφέρεια Αττικής δεν είχε γνωστοποιήσει απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Πειραιά επί της αίτησης θεραπείας, αλλά έχει αποστείλει το ως άνω ενημερωτικό έγγραφο της Δ/σης Ανάπτυξης Π.Ε. Πειραιά, με τίτλο "παροχή πληροφοριών". Στο έγγραφο αυτό, δεν εξετάζεται το σύνολο των αιτιάσεων που εκθέτει η καταγγέλλουσα στην αίτηση θεραπείας, αλλά διαπιστώνεται η φερόμενη ετερότητα νομικών προσώπων (καταγγέλλουσας και "**** Α.Ε.") που δεν επιτρέπει στην υπηρεσία να επανεξετάσει την υπόθεση. Η καταγγέλλουσα ανταποκρινόμενη σε αυτή την επισήμανση εκ μέρους της υπηρεσίας, διευκρινίζει εγγράφως αποστέλλοντας τα σχετικά έγγραφα ότι σε προγενέστερο χρόνο (2014), με απόφαση του τότε Αντιπεριφερειάρχη Πειραιώς, εγκρίθηκε

η απορρόφηση και συγχώνευση της "**** Α.Ε." από την καταγγέλλουσα. Επομένως, επέρχεται ταύτιση των δύο νομικών προσώπων και η υπηρεσία είναι σε θέση, μετά από αυτήν την διευκρίνιση, να προχωρήσει σε εξέταση της αίτησης θεραπείας. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι η πληροφορία της συγχώνευσης αποτελεί μέρος του αρχείου της Περιφέρειας Αττικής, ως απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Πειραιώς, αλλά θα μπορούσε να είχε επισημανθεί και με πιο ρητό τρόπο από την καταγγέλλουσα, ώστε να αποφευχθούν απορίες και καθυστερήσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Ν.2690/1999, η απόφαση που θα εκδοθεί από την Περιφέρεια Αττικής επί της αιτήσεως θεραπείας, επειδή αποτελεί νέα ατομική διοικητική πράξη, θα πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει την διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμον προϋποθέσεων για την έκδοσή της. Η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, εκτός αν προβλέπεται ρητώς από το νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης. Πιο συγκεκριμένα, στη συγκεκριμένη υπό κρίση περίπτωση, η υπηρεσία που θα επανεξετάσει την ουσιαστική και νομική βασιμότητα της αίτησης θεραπείας και θα εισηγηθεί σχετικά προς τον Αντιπεριφερειάρχη Πειραιά, θα πρέπει να δώσει αιτιολογημένες απαντήσεις και ως προς τις τρεις αντικρούσεις της καταγγέλλουσας έναντι των αντίστοιχων φερόμενων διοικητικών παραβάσεων, καθώς και ως προς την αναφορά της καταγγέλλουσας για την κατανομή της ευθύνης σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο. Ως προς την πρώτη αιτίαση, η υπηρεσία θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον η καταγγέλλουσα, η οποία κατά τον επίμαχο χρόνο είχε ήδη υπεισέλθει στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα της "**** Α.Ε.", είχε όντως προβεί σε ενημέρωση του ιδιοκτήτη / διαχειριστή για την υποχρέωση καταχώρισης του εν λόγω ανελκυστήρα, σύμφωνα με το προσκομιζόμενο κι επικαλούμενο παράρτημα Ι, που φέρεται ότι συνοδεύει το από 25.4.2012 ιδιωτικό συμφωνητικό της "**** Α.Ε." με τον πελάτη της, ο οποίος είναι ο ιδιοκτήτης του ανελκυστήρα. Σε περίπτωση που η υπηρεσία κρίνει ότι με το εν λόγω έγγραφο η καταγγέλλουσα έχει ενημερώσει τον ιδιοκτήτη/διαχειριστή για την υποχρέωσή του, τότε θα πρέπει να προχωρήσει σε εισηγήση ανάλογης τροποποίησης της απόφασης επιβολής προστίμου. Σε περίπτωση που η υπηρεσία κρίνει ότι με το εν λόγω έγγραφο η καταγγέλλουσα δεν έχει ενημερώσει τον ιδιοκτήτη/διαχειριστή, θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον η διάταξη

επιβολής της κύρωσης 15.000-60.000 ευρώ σε περίπτωση ατυχήματος, αφορά ως υπόχρεο μόνο τον συντηρητή, ειδικά ενόψει των ενδεικτικών, εντός παρενθέσεως, διοικητικών παραβάσεων που αφορούν κατά κύριο λόγο τις ευθύνες του ιδιοκτήτη/διαχειριστή. Σε περίπτωση που η υπηρεσία κρίνει ότι η ευθύνη δεν αφορά μόνο τον συντηρητή, θα πρέπει να προχωρήσει σε εισήγηση ανάλογης τροποποίησης της απόφασης. Σε περίπτωση που υπηρεσία κρίνει ότι δεν πρέπει να προχωρήσει στις ανωτέρω εισηγήσεις τροποποίησης θα πρέπει να αιτιολογήσει με σαφήνεια, ειδικά και εμπεριστατωμένα για ποιούς νομικούς και ουσιαστικούς λόγους εμμένει στην αρχική της εισήγηση και η αιτιολογία αυτή θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο της εκδοθισόμενης απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Πειραιώς. Ως προς την δεύτερη αιτίαση, η υπηρεσία θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον η τήρηση των μηνιαίων δελτίων εκ μέρους της καταγγέλλουσας ανταποκρίνεται ουσιαστικά στην υποχρέωσή της για την τήρηση βιβλίου – ημερολογίου. Συγκεκριμένα, η υπηρεσία θα πρέπει να εξετάσει εάν όντως το διοικητικό σκέλος της υποχρέωσης αυτής εξαρτάται από προηγούμενη πράξη του ιδιοκτήτη/διαχειριστή ή αν αποτελεί εντελώς αυτοτελή υποχρέωση της καταγγέλλουσας, αιτιολογώντας αντίστοιχα με την επιβαλλόμενη ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία την εκτίμησή της. Το ίδιο ισχύει και ως προς την τρίτη αιτίαση της καταγγέλλουσας, για την οποία επίσης αναφέρεται ότι συνιστά υποχρέωση που η τυπική εκπλήρωσή της εξαρτάται από προηγούμενη ενέργεια του ιδιοκτήτη/διαχειριστή. Σε κάθε περίπτωση, η υπηρεσία θα πρέπει με βάση τα νέα στοιχεία που προσκομίζονται από την καταγγέλλουσα να εξετάσει κατά πόσον το πρόστιμο θα έπρεπε να έχει ως ανώτατο όριο τις 60.000 ευρώ κι όχι τις 50.000 ευρώ, όπως υποστηρίξαμε στην αρχική διαμεσολάβηση, λόγω της ειδικότερης διάταξης περί θανατηφόρου δυστυχήματος σε νεότερες

διατάξεις και, πέρα από αυτή την επανεκτίμηση, κατά πόσον θα έπρεπε η κύρωση να εξακολουθεί να αφορά και τις τρεις (3) φερόμενες διοικητικές παραβάσεις, καθώς και εάν θα πρέπει να επιβληθεί συνολικά στην καταγγέλλουσα – συντηρητή ή εάν θα πρέπει να μειωθεί κατά τρόπον ώστε να συνυπολογίζονται και τυχόν ευθύνες των ιδιοκτητών /διαχειριστών. Σε περίπτωση που η υπηρεσία αναγνωρίσει ότι θα πρέπει να υπάρξουν τροποποιήσεις ως προς την έκταση της ευθύνης και της κυρωτικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας Αττικής, σημαντική κατευθυντήρια γραμμή αποτελεί το γεγονός ότι κατά το άρθρο 13 παρ. 5 της εν λόγω ΚΥΑ η κύρωση που αφορά (α) τον συντηρητή που παραλείπει τις υποχρεώσεις του κατά το άρθρο 5 επιβάλλεται πρόστιμο από 1.500 έως 15.000 ευρώ, (β) τον ιδιοκτήτη που παραλείπει να μεριμνήσει για την πιστοποίηση και την καταχώριση του ανελκυστήρα επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι 1.500 ευρώ και (γ) τον ιδιοκτήτη/διαχειριστή/νόμιμο εκπρόσωπό τους που παραλείπει να μεριμνήσει για την ανανέωση καταχώρισης επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι 1.500 ευρώ. Εάν δηλαδή κριθεί ότι φερόμενες παραβάσεις της καταγγέλλουσας οφείλονται στις ανωτέρω παραλήψεις, τα αντίστοιχα ποσά θα πρέπει να αφαιρεθούν από το ποσό του προστίμου που τυχόν επιβληθεί με την τελική απόφαση της Περιφέρειας Αττικής στην καταγγέλλουσα.

Αποτέλεσμα: η διαμεσολάβηση ουσιαστικά αγνοήθηκε από την υπηρεσία. Πρόκειται για χαρακτηριστική περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων που απορρέουν από την υποβολή αίτησης θεραπείας και ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης έχει εκθέσει αναλυτικότερα τις δυνατότητες που θα μπορούσε να ακολουθήσει η υπηρεσία.

(Ι) Το δικαίωμα εξωδικαστικού συμβιβασμού

(Άρθρο 19 της Χάρτας)

«Σε περίπτωση ύπαρξης οφειλής ή αξίωσης αποζημίωσης από νόμιμη αιτία έναντι της Περιφέρειας Αττικής, οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να αιτηθούν την σύναψη σύμβασης εξωδικαστικού συμβιβασμού, με σχετική απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής. Η Οικονομική Επιτροπή είναι αρμόδια για την σύναψη συμβιβασμού με απόφασή της, κατόπιν γνωμοδότησης δικηγόρου, έως του ποσού των 45.000 ευρώ. Σε περίπτωση που το αντικείμενο υπερβαίνει τις 45.000 ευρώ, η Οικονομική Επιτροπή εισηγείται σχετικά προς το Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο λαμβάνει την απόφαση. Η Περιφέρεια Αττικής δεσμεύεται να εξετάσει το σχετικό αίτημα με βάση τις αρχές της καλής πίστης και της χρηστής διοίκησης, χωρίς να υποχρεούται να το αποδεχθεί.»

Καταγγέλοντες ζήτησαν τη διαμεσολάβηση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη προκειμένου να υπάρξει εξώδικη επίλυση της διαφοράς τους με την Περιφέρεια Αττικής, σε υπόθεσή τους ως συνιδιοκτήτες ακινήτου που έχει μισθώσει η Περιφέρεια Αττικής για χρήση από τις υπηρεσίες της.

Το ιστορικό της ως άνω υπόθεσης έχει ως εξής : Σύμφωνα με το με ημερομηνία 7.1.2005 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης ακινήτου, που υπογράφηκε μεταξύ των αιτούντων ως εκμισθωτών και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών-Πειραιώς, Νομαρχία Αθηνών ως μισθώτριας, μετά από διενεργηθέντα διαγωνισμό, οι αιτούντες εκμίσθωσαν στην Νομαρχία Αθηνών τους χώρους των ισόγειων διακεκριμένων οριζόντιων ιδιοκτησιών τους στο κτίριο που βρίσκεται *** επί της ***για τη στέγαση της Διεύθυνση ***. Η διάρκεια της μίσθωσης ορίστηκε για χρονικό διάστημα εννέα (9) ετών, αρχόμενη από την υπογραφή του σχετικού πρωτοκόλλου παράδοσης παραλαβής του μισθίου. Το μηνιαίο μίσθωμα συμφωνήθηκε στο ποσό των τριάντα εννέα ευρώ (39.000) σταθερό για τα δύο πρώτα χρόνια και για τα υπόλοιπα έτη της μίσθωσης θα αναπροσαρμοζόταν για καθένα από αυτά με βάση το ποσοστό της ετήσιας μεταβολής των τιμών καταναλωτή (τιμαριθμού). Με την από 1.12.2010 τροποποίηση ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης ακινήτου, τροποποιήθηκε το άρθρο 2 του από 7.1.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης, ως προς το μηνιαίο μίσθωμα και τις προβλεπόμενες αναπροσαρμογές. Συμφωνήθηκε, λοιπόν, ότι το μηνιαίο μίσθωμα θα ανέρχεται στο ποσό των τριάντα επτά χιλιάδων πεντακοσίων πενήντα ευρώ (37.550,00 ευρώ) και ότι θα είναι σταθερό (χωρίς αναπροσαρμογές) για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών, αρχής γενομένης από 1.10.2010.

Οι αιτούντες αναφέρουν ότι η συμφωνημένη διάρκεια της μίσθωσης έληξε στις 30.6.2014, χωρίς

η μισθώτρια να κάνει χρήση του δικαιώματός της για παράταση αυτής. Έκτοτε, η Περιφέρεια Αττικής χρησιμοποιεί το μίσθιο ακίνητο χωρίς να καταβάλλει, όπως ισχυρίζονται, οποιοδήποτε ποσό. Εκθέτουν, επίσης, ότι προτίθενται να προβούν στην κατάθεση αγωγής κατά της Περιφέρειας Αττικής διεκδικώντας αποζημίωση χρήσης και ότι η απαίτησή τους έναντι της Περιφέρειας Αττικής **ανέρχεται στο ποσό των οκτακοσίων σαράντα μίας χιλιάδων εξακοσίων δέκα έξι ευρώ (841.616 ευρώ) για το χρονικό διάστημα από 1 Ιουλίου 2014 μέχρι και 31 Ιανουαρίου 2016, δηλαδή για 19 μήνες**, υπολογίζοντας ότι το μηνιαίο μίσθωμα που θα απαιτήσουν ως αποζημίωση για την χρήση χωρίς δικαίωμα του μισθίου ακινήτου τους από την Περιφέρεια Αττικής, στο ποσό των τριάντα έξι χιλιάδων πεντακοσίων ενενήντα δύο ευρώ (36.592 ευρώ), δηλαδή αυτό που με την με ημερομηνία 1.12.2010 τροποποίηση ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης ακινήτου είχε συμφωνηθεί μεταξύ αυτών και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών-Πειραιώς, ήτοι το ποσό των τριάντα επτά χιλιάδων πεντακοσίων πενήντα ευρώ (37.550), μειωμένο κατά ποσοστό 6%, που αντιστοιχεί στην μεταγενέστερη μείωση της επιφάνειας του μισθίου λόγω της αφαίρεσης τμήματός για την χρησιμοποίησή του από τον Δήμο ***, καθώς κατά τους ισχυρισμούς τους ο μετά την λήξη της μίσθωσης προσδιορισμός του ανά μήνα ποσού για την αποζημίωσή τους λόγω της χρήσης άνευ δικαιώματος του πρώην μισθίου ακινήτου δεν δεσμεύεται ούτε από τους όρους της μέχρι 30.6.2014 σύμβασης μίσθωσης, ούτε από την επιβολή αναγκαστικών μειώσεων του μηνιαίου μισθώματος από τις διατάξεις του άρθρου 21 παρ.1 του ν. 4002/2011 και άρθρου 2 του ν. 4081/2012, για το λόγο ότι αυτές αναφέρονται σε μισθώματα και μόνον, ενώ στην προκειμένη περίπτωση έχουμε αποζημίωση

χρήσης.

Με την σχετική αίτησή τους προς τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, οι αιτούντες ζήτησαν την διαμεσολάβηση αυτού για την σύναψη εξωδικαστικού συμβιβασμού για αποζημίωση χρήσης, προτείνοντας το ποσό των είκοσι πέντε χιλιάδων εκατόν ενενήντα έξι ευρώ και σαράντα δύο λεπτών (25.196,42) για κάθε μήνα αποζημιούμενης χρήσης. Συνεπώς, οι καταγγέλλοντες με αυτό το έγγραφο πρότειναν την σύναψη εξωδίκου συμβιβασμού για ποσό **579.517,66 ευρώ για 23 μήνες** (δηλαδή από 1.7.2014 έως τέλος Μαΐου 2016) έναντι του ποσού των **841.616 ευρώ** (το οποίο μάλιστα το υπολογίζουν στο σχέδιο της αγωγής του για μικρότερο χρονικό διάστημα **19 μηνών**, δηλαδή από 1.7.2014 έως 31.1.2016) που προτίθενται να αξιώσουν δικαστικά.

Με τη **Διαμεσολάβηση 4/2016** ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης, παραθέτοντας το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, διευκρίνισε ότι δεν είναι αρμόδιος να διαμεσολαβεί προς αιρετά όργανα της Περιφέρειας, όπως είναι η Οικονομική Επιτροπή και το Περιφερειακό Συμβούλιο. Στη συγκεκριμένη υπό κρίση περίπτωση, θα έπρεπε στην ουσία να προταθούν κατευθύνσεις, τόσο στην καταγγέλλουσα πλευρά, όσο και προς τις αρμόδιες προς εισήγηση υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής, προς τις οποίες και μόνο μπορεί ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης να διαμεσολαβήσει, προκειμένου να υποβληθεί και να τύχει ορθής επεξεργασίας το τυχόν αίτημα προς εξωδικαστική επίλυση της διαφοράς. Το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο έχει ως ακολούθως :

Με το άρθρο 176 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 5 του Ν. 4071/2012, προβλέπονται οι αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής μεταξύ των οποίων προβλέπεται, στην παράγραφο 1 στην περ.ιβ', η αρμοδιότητα για το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ. Προβλέπεται επίσης στην ίδια διάταξη ότι, δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου.

Στην παράγραφο 2 του ως άνω άρθρου αναφέρεται: «Για τις περιπτώσεις ι' και ια' της

προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ της περίπτωσης ια' της προηγούμενης παραγράφου.».

Στην αιτιολογική έκθεση του Ν.4071/2012 - με το άρθρο 5 του οποίου αντικαταστάθηκε το άρθρο 176 του Ν. 3852/2010 - αναφέρεται ότι, με το άρθρο 5 αναμορφώνεται το άρθρο 176 του Ν. 3852/2010, ώστε οι ρυθμίσεις που αφορούν τις αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής των Περιφερειών να εναρμονίζονται με τις αντίστοιχες του άρθρου 72 του Ν. 3852/2010 που ρυθμίζει τις αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής των Δήμων.

Στην παράγραφο του άρθρου 72 του Ν. 3852/2010 προβλέπεται ότι για τις περιπτώσεις ιβ', ιγ' και ιδ' (η αντίστοιχη για του Δήμους διάταξη για την αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής για το συμβιβασμό) της προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης.

Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ερμηνευτικά η άποψη ότι στην περίπτωση που η Οικονομική Επιτροπή ασκεί την αρμοδιότητά της για συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης μέχρι ποσού των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ, η απόφαση πρέπει να λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, κατ' ανάλογη εφαρμογή της προς την αντίστοιχη διάταξη για την Οικονομική Επιτροπή των Δήμων, όπως απαιτείται εξάλλου, όταν λόγω ποσού (άνω σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ) αποφασίζει σχετικά το Περιφερειακό Συμβούλιο, όπως αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ.2 του άρθρου 176, που, μάλλον εκ παραδρομής, αναφέρεται στην περίπτωση ια', καθώς εννοεί την περ. ιβ' που ρυθμίζει τα σχετικά με το συμβιβασμό.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα ανωτέρω ο συμβιβασμός ή η κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού των σαράντα πέντε (45.000) ευρώ ανήκει στην αρμοδιότητα της Οικονομικής Επιτροπής και όταν η υπόθεση υπερβαίνει το ως άνω ποσό, η σχετική αρμοδιότητα ανήκει στο Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει μετά από γνωμοδότηση δικηγόρου.

Στη συνέχεια ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης αναφέρθηκε στην διαδικασία συμβιβασμού η

οποία έχει ως ακολούθως :

Κατά το άρθρο 871 του Αστικού Κώδικα, με τη σύμβαση του συμβιβασμού, οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μια φιλονικία τους ή μια αβεβαιότητα για κάποια έννομη σχέση. Με αβέβαιη σχέση εξομοιώνεται και η επισφαλής απαίτηση.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης είχε ασχοληθεί και στο παρελθόν, στα πλαίσια σχετικής Διαμεσολάβησης, με το θέμα της διαδικασίας εξωδικαστικού συμβιβασμού, θέτοντας τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν και τα οποία είναι τα εξής:

- ο ενδιαφερόμενος πολίτης υποβάλλει γραπτό αίτημα στην αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής, μαζί με όλα τα σχετικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει και στοιχειοθετείται το αίτημα για εξωδικαστική ικανοποίησή του,

- η υπηρεσία της Περιφέρειας σχηματίζει πλήρη φάκελο της υπόθεσης και ζητά την σχετική γνωμοδότηση από την Νομική Υπηρεσία της Περιφέρειας – θα ήταν ενδεδειγμένο οι υπηρεσίες να ετοιμάσουν και Έντυπο Υποβολής Αιτήματος Εξωδικαστικού Συμβιβασμού, όπως επιβάλλεται και από το άρθρο 3 παρ. 3 του Ν.2690/1999, έντυπο στο οποίο θα πρέπει να αναφέρονται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας για την ικανοποίηση του αιτήματος, οι εφαρμοστέες διατάξεις, τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος καθώς και ο χρόνος μέσα στον οποίο θα δοθεί η απάντηση,

- η υπηρεσία της Περιφέρειας εισηγείται την άποψή της στην Οικονομική Επιτροπή, αποστέλλοντας μαζί και την γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας και

- η Οικονομική Επιτροπή αποφασίζει σχετικά, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ή εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο εάν το ποσό είναι μεγαλύτερο.

Στην συνέχεια, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης εξέθεσε τις ακόλουθες κατευθύνσεις σε σχέση με το αντικείμενο της καταγγελίας και το νομικό μέρος αυτού:

Στα άρθρα 16 παρ. 1 και 21 του Π.Δ. 242/1996 «Καθορισμός προϋποθέσεων, τρόπου και διαδικασίας για την εκμίσθωση, τη δωρεά, την παραχώρηση της χρήσης την εκποίηση, τη μίσθωση και την αγορά ακινήτων και κινητών πραγμάτων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων» (Φ.Ε.Κ. 179Α) ορίζονται τα εξής:

«*Αρθρ. 16.1. Για την μίσθωση από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ακινήτων που ανήκουν σε τρίτους απαιτείται δημοπρασία.*

Αρθρ. 21. Σύμφωνα με όρο που μπορεί να

αναγράφεται στην διακήρυξη της δημοπρασίας και την οικεία σύμβαση μισθώσεως επιτρέπεται παράταση της μισθώσεως για χρόνο το πολύ ίσο προς τον αρχικώς προβλεπόμενο με απλή μόνο δήλωση του νομαρχιακού συμβουλίου κοινοποιούμενη δεκαπέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη λήξη της συμβάσεως».

Στο άρθρο 601 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.) ορίζονται τα εξής: «Ο μισθωτής, για όσο χρόνο παρακρατεί το μίσθιο μετά τη λήξη της μίσθωσης, οφείλει ως αποζημίωση το συμφωνημένο μίσθωμα, χωρίς αυτό να αποκλείει δικαίωμα του εκμισθωτή να απαιτήσει και άλλη περαιτέρω ζημία.». Επίσης, στο άρθρο 611 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.) ορίζεται: «Σιωπηρή αναμίσθωση. Η μίσθωση που συνομολογήθηκε για ορισμένο χρόνο λογίζεται ότι ανανεώθηκε για αόριστο χρόνο, αν μετά την παρέλευση του χρόνου που συμφωνήθηκε ο μισθωτής εξακολουθεί να χρησιμοποιεί το μίσθιο και ο εκμισθωτής το γνωρίζει και δεν εναντιώνεται.».

Σύμφωνα με το άρθρο 283 παρ. 2 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»): «Από την έναρξη λειτουργίας των περιφερειών καταργούνται οι ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα.

Οι περιφέρειες υπεισέρχονται, αυτοδικαίως, μετά την έναρξη ασκήσεως των αρμοδιοτήτων τους, σε όλα τα δικαιώματα, περιλαμβανομένων και των εμπογμάτων, καθώς και στις υποχρεώσεις, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.».

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτει ότι οι διατάξεις του Π.Δ. 242/1996 δεν παρέχουν την δυνατότητα σιωπηρής αναμίσθωσης, κατά το άρθρο 611 του Α.Κ., των συμβάσεων που συνάπτουν οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και πλέον οι Περιφέρειες για την στέγαση των υπηρεσιών τους. Συναφώς, παρέχουν την δυνατότητα, εφόσον έχει προβλεφθεί στη διακήρυξη της δημοπρασίας και στην οικεία σύμβαση, παράτασης της μίσθωσης για χρόνο το πολύ ίσο προς τον αρχικώς προβλεπόμενο, κατά τις διακρίσεις του άρθρου 21 του Π.Δ. 242/1996.

Αν δεν παραταθεί, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η σύμβαση μίσθωσης τότε η μισθώτρια Περιφέρεια, οφείλει μετά τη λήξη αυτής να αποδώσει το μίσθιο στον εκμισθωτή. Αν μετά τη λύση της μίσθωσης και την εναντίωση του εκμισθωτή στη συνέχισή της ή τη δήλωση της Περιφέρειας ότι δεν θα χρησιμοποιεί εφεξής το μίσθιο, η τελευταία εξακολουθεί να παραμένει σε αυτό και να μην το αποδίδει στον εκμισθωτή, οφείλει αποζημίωση

χρήσης στον τελευταίο σύμφωνα με το άρθρο 601 του Α.Κ (92/2003 ΕφΑΘ).

Σύμφωνα, εξάλλου, με την νομολογία των πολιτικών δικαστηρίων (62/2014 Α.Π., 1809/2012 Α.Π. 1327/2013 Α.Π.), σε μισθώσεις για στέγαση δημοσίων υπηρεσιών (Π.Δ. 19/19.11.1932 «περί στεγάσεως δημοσίων υπηρεσιών») αποκλείεται η σιωπηρή αναμίσθωση με την έννοια της σιωπηρής παράτασης της μίσθωσης με τους ίδιους όρους για αόριστο χρόνο. Η χρησιμοποίηση του μισθίου ακινήτου από το Ελληνικό Δημόσιο μετά τη λήξη της σύμβασης μίσθωσης, κατά νομικό πλάσμα, θεωρείται σιωπηρή παράταση για το χρονικό διάστημα της χρησιμοποίησης και το δημόσιο υποχρεούται σε καταβολή του συμφωνημένου μισθώματος, μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 611 του Α.Κ., δηλαδή, εφόσον ο εκμισθωτής, παρόλο ότι γνωρίζει ότι το δημόσιο συνεχίζει να χρησιμοποιεί το μίσθιο ακίνητο, δεν εναντιώνεται. Αν υπάρξει εναντίωση του εκμισθωτή και το δημόσιο αυθαιρέτως παρακρατεί και χρησιμοποιεί το μίσθιο, τότε αυτό ευθύνεται κατά το άρθρο 601 του Α.Κ. σε πλήρη αποζημίωση.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα ανωτέρω και κατά την άποψη του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, αν μετά τη λύση της μίσθωσης η Περιφέρεια συνεχίζει να χρησιμοποιεί το μίσθιο ακίνητο και ο εκμισθωτής εναντιώνεται στη συνέχιση της μίσθωσης με τους όρους που είχε αυτή συναφθεί, τότε αυτή οφείλει αποζημίωση χρήσης στον τελευταίο σύμφωνα με το άρθρο 601 του Α.Κ. Εάν ο εκμισθωτής δεν εναντιώνεται στη συνέχιση μίσθωσης τότε, σύμφωνα και με την ανωτέρω νομολογία, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι και στην περίπτωση μίσθωσης ακινήτων τρίτων από τις Νομαρχίες και ήδη Περιφέρειες, ισχύει ότι και στην περίπτωση μίσθωσης ακινήτων από το δημόσιο, δηλαδή η χρησιμοποίηση του μισθίου μετά τη λήξη της μίσθωσης κατά νομικό πλάσμα θεωρείται σιωπηρή παράταση για όλο το χρονικό διάστημα της χρησιμοποίησης και η Περιφέρεια υποχρεούται σε καταβολή του συμφωνημένου μισθώματος, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 611 του Α.Κ.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης θεωρεί ότι η πρόταση για σύναψη σύμβασης εξωδικαστικού συμβιβασμού που υπέβαλαν οι καταγγέλλοντες, πρέπει να εξεταστεί αρμόδια από την Διεύθυνση Οικονομικών Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών, κατά την ανωτέρω διαδικασία, ώστε να κριθεί κατά πόσον αυτή είναι συμφερότερη σε σχέση με την δικαστική επίλυση της υπόθεσης. Στην συνέχεια, η

Διεύθυνση Οικονομικών Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών θα πρέπει να αποστείλει το φάκελο για σύνταξη γνωμοδότησης προς το Νομικό Γραφείο Π.Ε. Κεντρικού, Βορείου, Νοτίου και Δυτικού Τομέα Αθηνών και, ακολούθως, να αποστείλει την τελική εισήγησή της προς την Οικονομική Επιτροπή.

Με την ως άνω Διαμεσολάβηση ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης απευθύνθηκε στην Δ/ση Οικονομικών Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής και την παρακάλεσε να ζητήσει την σχετική γνωμοδότηση από το Νομικό Γραφείο Π.Ε. Κεντρικού, Βορείου, Νοτίου και Δυτικού Τομέα Αθηνών της Περιφέρειας και κατόπιν να εισηγηθεί την άποψή της στην Οικονομική Επιτροπή, αποστέλλοντας μαζί και την ως άνω γνωμοδότηση του Νομικού Γραφείου.

Προκειμένου, η ως άνω Διεύθυνση να σχηματίσει την γνώμη της επί της πρότασης για σύναψη σύμβασης εξωδικαστικού συμβιβασμού, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης διαβίβασε σε αυτήν σχετικά έγγραφα που υπόβαλλαν οι αιτούντες στο Γραφείο του.

Στη συνέχεια, έπειτα από σχετική διερεύνηση της υπόθεσης, διαπιστώθηκε ότι στο προσχέδιο νόμου του ΥΠΕΣΔΑ «Ρύθμιση θεμάτων ΟΤΑ και άλλες διατάξεις» που κατατέθηκε σε διαβούλευση, υπάρχει διάταξη (Άρθρο 47 – Δαπάνες μισθωμάτων Περιφερειών) που ρυθμίζει το θέμα της καταβολής των μισθωμάτων για τα ακίνητα που χρησιμοποιούν οι Περιφέρειες για στέγαση των υπηρεσιών τους και για τα οποία δεν έχει παραταθεί η σύμβαση της μίσθωσης και κατά συνέπεια η υπόθεση βρίσκεται σε αναμονή της σχετικής ρύθμισης.

Πράγματι, με το ν. 4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) με τίτλο : «Χωρικός σχεδιασμός – Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» τίθεται σε ισχύ το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο για τη διευθέτηση του ως άνω ζητήματος. Συγκεκριμένα, στην παρ. 1 του άρθρου 30 αυτού αναφέρονται τα ακόλουθα : «Θεωρείται νόμιμη η καταβολή των μισθωμάτων για τα ακίνητα που χρησιμοποιούν οι Περιφέρειες για συστέγαση των υπηρεσιών του ή κάλυψη λειτουργικών τους αναγκών, για τα οποία, κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, δεν έχει παραταθεί η σύμβαση μίσθωσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 21 του π.δ. 242/2996 (Α' 179). Η πληρωμή των μισθωμάτων αυτών, από την ημερομηνία λήξης της σύμβασης, γίνεται ύστερα από βεβαίωση του Περιφερειάρχη περί συνέχισης της χρήσης του ακινήτου από την Περιφέρεια. Για τη χρήση αυτή

καταβάλλεται μίσθωμα το οποίο προκύπτει μετά από διαπραγμάτευση μεταξύ της Οικονομικής Επιτροπής της οικείας Περιφέρειας και των εκμισθωτών, και το οποίο δεν μπορεί να είναι υψηλότερο από το τελευταίο καταβληθέν

μίσθωμα της σύμβασης που έληξε».

Αποτέλεσμα: Η υπόθεση διευθετήθηκε με σχετική νομοθετική ρύθμιση.

(ια) Το δικαίωμα σεβασμού της επαγγελματικής ελευθερίας (Άρθρο 20 της Χάρτας)

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σεβασμού της επαγγελματικής του ελευθερίας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη. Η Περιφέρεια Αττικής κατά την ενάσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της, δεν επιτρέπεται να παρεμποδίζει την ελεύθερη άσκηση επαγγέλματος εάν δεν προβλέπεται σχετικός ρητός περιορισμός σε νομοθετικό κείμενο.»

Επαγγελματίας αυτοκινητιστής ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Γραφείου μας αναφέροντας ότι, η Δ/ση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας Κ.Τ. Αθηνών, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, φέρεται να ενέκρινε με πράξεις και παραλείψεις την αφαίρεση από τον καταγγέλλοντα της άδειας κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. (η οποία κατασχέθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που αφορά διαφορά του με ιδιώτη).

Η εν λόγω υπόθεση απασχόλησε τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη κατά το έτος 2015 κατά το οποίο προέβη στις σχετικές 23/2015 και 23/Α/2015 διαμεσολαβήσεις και υπάρχει σχετική αναφορά στην ετήσια έκθεση του έτους αυτού. Η υπόθεση όμως επιλύθηκε θετικά για τον καταγγέλλοντα κατόπιν της **Διαμεσολάβησης 7/2016**. Γι' αυτό θα εκτεθεί συνολικά η υπόθεση, ώστε να γίνει αντιληπτή και η έκβασή της.

Με το συμβολαιογραφικό έγγραφο πώλησης αυτοκινήτου με παρακράτηση κυριότητας, φαίνεται να περιήλθε στον καταγγέλλοντα ένα αυτοκίνητο επιβατικό μάρκας "Α", αποχαρακτηρισμένο ως εμπόρευμα. Η ως άνω μεταβολή καταχωρήθηκε στο βιβλιάριο μεταβολών του ως άνω αυτοκινήτου επισημειούμενης της παρακράτησης κυριότητας. Με συμβολαιογραφικό έγγραφο πώλησης αυτοκινήτου με παρακράτηση κυριότητας, φαίνεται να περιήλθε στον καταγγέλλοντα ένα αυτοκίνητο μάρκας "Β" με την υπ' αυτού άδεια κυκλοφορίας δημόσιας χρήσης ταξί. Η ως άνω μεταβολή φαίνεται να καταχωρήθηκε στο βιβλιάριο μεταβολών του ως άνω αυτοκινήτου επισημειούμενης της παρακράτησης κυριότητας. Η Δ/ση Μεταφορών & Επικοινωνιών Π.Ε. Κ.Τ.

φαίνεται να εξέδωσε άδεια κυκλοφορίας στο όνομα του καταγγέλλοντος. Στη συνέχεια, φαίνεται ότι ο καταγγέλλων έχοντας στην κατοχή του (με παρακράτηση κυριότητας) τα δύο ως άνω αυτοκίνητα καθώς και συμβολαιογραφική πράξη συναίνεσης σε αποχαρακτηρισμό αυτοκινήτου, αποχαρακτήρισε το αυτοκίνητο "Β", κατέθεσε στην ως άνω υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής την άδεια κυκλοφορίας του και τις πινακίδες κυκλοφορίας και χαρακτήρισε στη θέση του ως επαγγελματικό το αυτοκίνητο μάρκας "Α". Η ως άνω υπηρεσία φαίνεται να επισημείωσε στα βιβλιάρια μεταβολών των παραπάνω οχημάτων τον αποχαρακτηρισμό και χαρακτηρισμό αντίστοιχα και εξέδωσε για το αυτοκίνητο "Α" άδεια κυκλοφορίας στο όνομα του καταγγέλλοντα.

Με συμβολαιογραφικό έγγραφο φαίνεται να συντάχθηκε η πράξη μεταβίβασης παρακρατηθείσας κυριότητας αυτοκινήτου με την οποία περιήλθε στον καταγγέλλοντα η κυριότητα του αυτοκινήτου "Β" με την υπ' αυτού άδεια κυκλοφορίας δημόσιας χρήσεως ταξί, λόγω εξόφλησης του σχετικού τιμήματος.

Ακολουθως, με συμβολαιογραφική πράξη πώλησης αυτοκινήτου, ο καταγγέλλων φαίνεται να μεταβίβασε λόγω πώλησης, δια του εκπροσώπου του, το "Β" άνευ άδειας και αριθμού κυκλοφορίας.

Στην συνέχεια, με την υπ' αριθμ. **/17.10.2014 «Έκθεση Βίαιης Αφαίρεσης Δημόσιας Χρήσεως Επιβατικού Αυτοκινήτου (Ταξί)» στην οποία γίνεται επίκληση των ως άνω συμβολαιογραφικών πληρεξουσίων και ενώ ο καταγγέλλων φαίνεται να έχει εκπληρώσει τους όρους του συμβολαίου (δηλαδή φαίνεται να έχει αποπληρώσει το τίμημα

και έχει περιέλθει σε αυτόν η κυριότητα του αυτοκινήτου "B" με την υπ' αυτού άδεια κυκλοφορίας δημόσιας χρήσεως ταξί) αλλά φαίνεται να μην έχει αποπληρώσει το τίμημα για το όχημα "Α" **του αφαιρείται όχι μόνο το όχημα αλλά και η άδεια κυκλοφορίας ταξί.**

Η παραπάνω αφαίρεση φαίνεται να καταχωρήθηκε από την εν λόγω υπηρεσία στο βιβλιάριο μεταβολών του αυτοκινήτου "Α", ως ιδιοκτήτης καταχωρήθηκε το άτομο στο οποίο περιήλθε το "Α" και εκδόθηκε άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του. Όπως αναφέρει ο καταγγέλλων στην αίτησή του, η υπηρεσία φαίνεται να καταχώρησε ως ιδιοκτήτη του αυτοκινήτου "Α" τον πρώην ιδιοκτήτη του "B" που είχε αποχαρακτηριστεί και εξέδωσε αντίστοιχα άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του. (Επισημαίνουμε ότι από τα στοιχεία που έχουν τεθεί στη διάθεση του Γραφείου μας φαίνεται ότι ο ιδιοκτήτης του "B" είχε μεταβιβάσει την κυριότητα του αυτοκινήτου στον καταγγέλλοντα ενώ εκκρεμούσε οφειλή από πλευράς του καταγγέλλοντα για το "Α" ιδιοκτήτης του οποίου ήταν έτερο πρόσωπο από τον πρώην ιδιοκτήτη του "B").

Στην συνέχεια ο ιδιώτης στον οποίο περιήλθαν όχημα και άδεια φαίνεται να μεταβίβασε το "Α" μαζί με την άδεια κυκλοφορίας δημόσιας χρήσης ταξί. Δηλαδή, όπως ισχυρίζεται ο καταγγέλλων, το όχημα νομίμως αφαιρέθηκε από τον ίδιο αλλά περιήλθε σε πρόσωπο έτερο και όχι τον ιδιοκτήτη αυτού, **ενώ παράνομα του αφαιρέθηκε η άδεια κυκλοφορίας δημόσιας χρήσης ταξί, η κυριότητα της οποίας είχε περιέλθει στον καταγγέλλοντα και δεν εκκρεμούσε από πλευράς του καμία οφειλή.**

Ακολουθώντας, ο καταγγέλλων κατέθεσε στην ως άνω υπηρεσία αίτηση του, με την οποία ζητούσε από την υπηρεσία την έκδοση νέας άδειας κυκλοφορίας στο όνομά του κατ' εφαρμογή των άρθρων 8 του ν. 3446/2006 και 25 παρ. 5 του ν. 3710/2008 υποστηρίζοντας ότι, κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας η αρμόδια υπηρεσία δέχθηκε ως νόμιμη και την αφαίρεση μαζί με το αυτοκίνητο "Α" των στοιχείων της κυκλοφορίας του (άδεια κυκλοφορίας, πινακίδες). Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο καταγγέλλων, στον φάκελο του "B" Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου υπάρχει καταχωρημένη σχετική πράξη μεταβίβασης παρακρατηθείσας κυριότητας αυτοκινήτου και δεν υπήρχε δικαίωμα αφαίρεσής του δεδομένου ότι «ούτε στο σχετικό αγοραπωλητήριο συμβόλαιο ούτε στην άρση της παρακρατηθείσας κυριότητας διαχωρίζεται η αγορά της άδειας από την αγορά του αμαξώματος με την ύπαρξη ξεχωριστού τιμήματος για το καθένα διότι δεν είναι δυνατό

σύμφωνα με το νόμο να διαχωριστεί αφού δεν είναι δυνατή η ξεχωριστή αγοραπωλησία της άδειας κυκλοφορίας από το αυτοκίνητο».

Εν όψει των ανωτέρω, ο Συμπαραστάτης εξέτασε το σχετικό θεσμικό πλαίσιο. Σύμφωνα με της παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του ν.3446/2006 ισχύουν τα ακόλουθα:

«1. Η συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης περιορίζεται στο όχημα. Κατά τον πλειστηριασμό μεταβιβάζεται η κυριότητα του οχήματος ως πράγματος και το δικαίωμα κυκλοφορίας ατονεί. Αν εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημέρα του πλειστηριασμού ο πρώην ιδιοκτήτης του φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο φορτηγό όχημα εκδίδεται νέα άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του για το όχημα αυτό.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και στην περίπτωση αναγκαστική αφαίρεσης της κατοχής φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης από τον διατηρήσαντα την κυριότητα πωλητή».

Σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 5 του ν.3710/2008 ισχύουν τα ακόλουθα :

«5. Οι παράγραφοι 1, 2 και 5 του άρθρου 8 του ν.3446/2006 (ΦΕΚ 49/Α') εφαρμόζονται αναλόγως στα λεωφορεία και επιβατικά δημόσιας χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκίνητα»

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 54 της Έγκρισης Τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής, το Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας της Δ/σης Μεταφορών Κ.Τ. είναι αρμόδιο μεταξύ άλλων για:

- «Την απογραφή, την ταξινόμηση, τη συγκρότηση, την έγκριση, τη χορήγηση και την εκτέλεση θεμάτων και ζητημάτων που αφορούν την κυκλοφορία οχημάτων και δικύκλων χερσαίων μεταφορών, δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα».

- «Τη ρύθμιση θεμάτων κυκλοφορίας κάθε κατηγορίας οχημάτων (χορήγηση αδειών και κρατικών πινακίδων, χορήγηση αδειών προσωρινής κυκλοφορίας, αφαίρεση αδειών και πινακίδων κυκλοφορίας και έγκριση των εισαγόμενων αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων, οριστική διαγραφή κ.λ.π.».

- «Την χορήγηση αδειών και πινακίδων κυκλοφορίας μοτοσικλετών, επιβατικών και φορτηγών αυτοκινήτων, λεωφορείων – δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης (Ε.Δ.Χ., Ε.Ι.Χ., Φ.Ι.Χ., Φ.Δ.Χ., Λ.Δ.Χ., Λ.Ι.Χ.)».

- «Τη διάθεση νέων αδειών κυκλοφορίας φορτηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων σε

άλλους δικαιούχους σε περιπτώσεις παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας άσκησης του παραχωρούμενου δικαίωματος από τους αρχικούς δικαιούχους».

Από τα ανωτέρω φαίνεται να προκύπτει ότι, έπειτα από την νόμιμη αφαίρεση του αμαξώματος, η υπηρεσία δεν θα έπρεπε να προβεί στην μεταβίβαση της άδειας κυκλοφορίας του εν λόγω Ε.Δ.Χ., αλλά, σύμφωνα με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και εφόσον το δικαίωμα κυκλοφορίας ατόνησε θα έπρεπε να παραμείνει η άδεια κυκλοφορίας στην υπηρεσία και να περιέλθει στον καταγγέλλοντα, εφόσον αυτός προσκομίσει εντός διετίας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο όχημα. Ωστόσο, με την μεταβίβαση της άδειας κυκλοφορίας (όπως συνέβη στην υπό εξέταση υπόθεση) ο καταγγέλων έχασε το δικαίωμά του να ζητήσει την χορήγηση νέας άδειας.

Από την διατύπωση των αρμοδιοτήτων της Δ/σης Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κ.Τ. Αθηνών στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής προκύπτει ότι δεν έχει συμπεριληφθεί με ρητό και αδιαμφισβήτητο τρόπο η υποχρέωση της υπηρεσίας για διεξαγωγή των οριζόμενων στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του ν.3446/2006 και στην παρ. 5 του άρθρου 25 του ν.3710/2008. Συνεπώς, η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων εναπόκειται στην τήρηση της αρχής της χρηστής διοίκησης εκ μέρους της υπηρεσίας, ενώ είναι απαραίτητη για λόγους ασφάλειας δικαίου η σχετική προσθήκη της συγκεκριμένης αρμοδιότητας στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Περιφέρειας Αττικής.

Συνεπώς, από τα στοιχεία που είχαν τεθεί υπόψη του Περιφερειακού Συμπαραστάτη προέκυπτε ότι η Δ/ση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κ.Τ. Αττικής θα πρέπει να εξετάσει την δυνατότητα ανάκλησης της επίμαχης μεταβίβασης σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999). Επειδή όμως η συγκεκριμένη δυνατότητα ενδέχεται να αποβεί σε βάρος δικαιωμάτων ή συμφερόντων τυχόν καλόπιστου τρίτου, πριν την ανάκληση η υπηρεσία θα πρέπει να καλέσει σε προηγούμενη ακρόαση το πρόσωπο στο οποίο μεταβιβάστηκε η άδεια, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ν. 2690/1999. Κατόπιν των ανωτέρω ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης απευθύνθηκε στην Δ/ση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κ.Τ. προκειμένου:

α) Να αναζητήσει τις απόψεις της σχετικά με τη δυνατότητα ανάκλησης της μεταβίβασης της

άδειας κυκλοφορίας.

β) Να καλέσει σε προηγούμενη ακρόαση σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.2690/1999 το πρόσωπο στο οποίο περιήλθε η άδεια θέτοντάς του υπόψη το ιστορικό της υπόθεσης.

Σε κάθε περίπτωση, για λόγους ασφάλειας δικαίου, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης πρότεινε την προσθήκη της συγκεκριμένης αρμοδιότητας, όπως αυτή προβλέπεται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του ν. 3446/2006 και την παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 3710/2008, στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Περιφέρειας Αττικής.

Με το έγγραφο της Δ/σης Μεταφορών και Επικοινωνιών Κεντρικού Τομέα Αθηνών, η υπηρεσία διαβίβασε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη το ιστορικό της ως άνω υπόθεσης όπως αυτό φέρεται να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου του οχήματος που τηρείται στην ως άνω υπηρεσία. Στο έγγραφο υποστηρίζεται, ότι τα αναφερόμενα σε κάποιες παραγράφους της Διαμεσολάβησης 23/2015 του Περιφερειακού Συμπαραστάτη δεν συμφωνούν με τα πραγματικά στοιχεία που προκύπτουν από τα κατατεθέντα συμβολαιογραφικά έγγραφα και το έγγραφο της έκθεσης βίαιης αφαίρεσης. Κατόπιν αυτής της εξέλιξης, ο Συμπαραστάτης με την Διαμεσολάβηση 23/2015/Α, πριν προβεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων και οριστικών κρίσεων και στα πλαίσια της υποχρέωσής του να ενεργεί τηρώντας ίσες αποστάσεις, σύμφωνα με την αρχή της αμεροληψίας και της χρηστής διοίκησης, θεώρησε σκόπιμη την διαβίβαση του υπ' αρ. πρωτ. ***/10.12.2015 απαντητικού εγγράφου της Δ/σης Μεταφορών και Επικοινωνιών στον καταγγέλλοντα, προκειμένου να εκθέσει τις απόψεις του επ' αυτού.

Ο καταγγέλων διαβίβασε τις απόψεις του και στη συνέχεια, έπειτα από σχετική πρόσκληση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη ο καταγγέλων και εκπρόσωπος του καταγγέλλοντος παρευρέθηκαν σε σύσκεψη διαμεσολάβησης που έλαβε χώρα στις 17.02.2016.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης επανήλθε στην υπόθεση με την Διαμεσολάβηση 23/2015/Β. Στα πλαίσια της διαμεσολάβησης διευκρίνισε για μια ακόμη φορά, ότι ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης δεν επιτρέπεται να υπεισέλθει σε κρίσεις που αφορούν την επίλυση τυχόν ιδιωτικών διαφορών ή και ποινικών αντιδικιών που έχουν αναπτυχθεί ανάμεσα σε ιδιώτες. Τέτοια αρμοδιότητα επιφυλάσσεται από το άρθρο 26 παρ. 3 του Συντάγματος στην Δικαιοσύνη και όχι

σε διοικητικά όργανα. Περαιτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης, όπως έχει αναφέρει και σε άλλες διαμεσολαβήσεις, εκτιμά ότι το βάθος της διοικητικής έρευνας μιας υπόθεσης εξικνείται μέχρι του σημείου που οι ενδιαφερόμενοι προσκομίζουν έγγραφα ως αποδεικτικά μέσα για τους ισχυρισμούς τους, ενώ για ισχυρισμούς που αφορούν πραγματικά περιστατικά τα οποία αμφισβητούνται εκατέρωθεν και τα οποία μόνον με μάρτυρες μπορούν να αποδειχθούν, ελλείπει αρμοδιότητας εξέτασης μαρτύρων από τα συγκεκριμένα διοικητικά όργανα, προσφορότερος τρόπος επίλυσης τέτοιων διαφορών καθίσταται η δικαστική προσφυγή. Συνεπώς, οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαμεσολάβηση προϋποθέτει διάγνωση πραγματικών περιστατικών που δεν αποτυπώνονται σε έγγραφα, εκφεύγουν του διοικητικού - διαμεσολαβητικού ρόλου του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης όπως αυτός περιγράφεται από το ισχύον δίκαιο. Ως εκ τούτου, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης εστίασε στο νομικό σκέλος της υπόθεσης και πρότεινε τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου να εφαρμοστεί σωστά η νομοθεσία που ορίζει ότι αν ο αγοραστής ενός ταξί δεν αποπληρώσει το τίμημα, τότε η άδεια δεν «επιστρέφει στον πωλητή, αλλά το δικαίωμα ατονεί για 2 έτη, μέχρι τυχόν ο αγοραστής να φέρει άλλο όχημα για να ασκήσει επ' αυτού τις εξουσίες που του απονέμει.

Όπως αναφέρθηκε, στην καρδιά της υπόθεσης βρίσκεται το ζήτημα της κυριότητας αυτοκινήτου οχήματος δημοσίας χρήσεως, κατόπιν πώλησης και μεταβίβασης με παρακράτηση κυριότητας. Αφετηρία για την εξέταση του νομικού μέρους της υπόθεσης θα πρέπει να αποτελέσουν τα οικεία κεφάλαια του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.). Από τα άρθρα 973 και 1000 του Α.Κ. προκύπτει ότι ως "κυριότητα" ορίζεται η άμεση, καθολική και απόλυτη εξουσία πάνω στο πράγμα και, από τα άρθρα 947, 973 και 999 συνάγεται ότι η κυριότητα είναι δυνατή μόνο επί πράγματος, δηλαδή επί ενσώματου αντικειμένου κατ' άρθρο 947 παρ. 1 Α.Κ., καθώς και επί φυσικών δυνάμεων ή ενεργειών, εφόσον αυτές, περιοριζόμενες εντός ορισμένου χώρου, υπόκεινται σε εξουσίαση (άρθρο 947 παρ. 2 Α.Κ.), ενώ, αντίθετα, δεν νοείται **κυριότητα επί δικαιώματος**. Συνεπώς, η κάθε είδους άδεια κυκλοφορίας αυτοκινήτου, όπως η άδεια κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου δημοσίας χρήσεως και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα και εξουσίες δεν επιδέχονται

"κυριότητας", αφού η άδεια και οι αναγνωριζόμενες με αυτήν εξουσίες δεν συνιστούν "πράγμα" κατ' άρθρο 947 Α.Κ., ούτε συστατικό ή παράρτημα. Εξ αυτού έπεται ότι, ελλείψει τυχόν διαφορετικής ειδικής νομοθετικής ρύθμισης, δεν νοείται "παρακράτηση κυριότητας" μιας τέτοιας διοικητικής άδειας. Στην πώληση πράγματος με παρακράτηση κυριότητας, η μεν ενοχική σύμβαση της πώλησης (άρθρο 513 Α.Κ.) καταρτίζεται χωρίς αίρεση, ενώ η εμπράγματη σύμβαση της μεταβίβασης της κυριότητας (άρθρο 1034 Α.Κ.) καταρτίζεται με αίρεση, η οποία μπορεί να είναι είτε αναβλητική είτε διαλυτική, αλλά, κατά τον ερμηνευτικό κανόνα του άρθρου 532 Α.Κ. αν τα μέρη δεν όρισαν διαφορετικά, η αποπληρωμή του τιμήματος λογίζεται ότι τέθηκε ως αναβλητική αίρεση. Στην περίπτωση της αναβλητικής αίρεσης, ο αγοραστής αποκτά μόνο την κατοχή του πράγματος και ως κάτοχος ασκεί τη νομή στο όνομα του πωλητή, εφόσον αυτός είναι ο κύριος (άρθρο 980 Α.Κ.) και, με την πλήρωση της αίρεσης, δηλαδή με την εξόφληση του τιμήματος, μεταβαίνει σε αυτόν η παρακρατηθείσα κυριότητα του πράγματος, αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται νέα μεταβιβαστική πράξη. Η επιφύλαξη κυριότητας αποσβήνεται με την ολοσχερή εξόφληση του τιμήματος, οπότε και η κυριότητα μεταβαίνει στον αγοραστή. Ο πωλητής – κύριος δικαιούται να ασκήσει κατά του αγοραστή – κατόχου το δικαίωμα από την κυριότητα, αν, λόγω υπερημερίας του αγοραστή ως προς την καταβολή του τιμήματος υπαναχωρήσει από την σύμβαση, οπότε η πώληση ανατρέπεται και δεν είναι δυνατόν πλέον να θεμελιωθεί δικαίωμα του αγοραστή για κατοχή του πράγματος (1095 Α.Κ.). Σε περίπτωση υπερημερίας του αγοραστή, ο πωλητής δικαιούται είτε να εμμένει στη σύμβαση απαιτώντας την πληρωμή του τιμήματος, είτε να υπαναχωρήσει από την σύμβαση ασκώντας τα δικαιώματα από την κυριότητα. Στην δεύτερη περίπτωση, προκειμένου περί κινητού πράγματος, χωρεί άμεση εκτέλεση με την αφαίρεση αυτού από τον καθ' ου, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 941 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (εφεξής: "Κ.Πολ.Δ."). Η βίαιη αφαίρεση κατ' άρθρο 941 Κ.Πολ.Δ. αφορά κινητό πράγμα και, κατά τα ανωτέρω, δεν νοείται επί της άδειας κυκλοφορίας ΕΔΧ – ΤΑΞΙ, ούτε και επί δικαιώματος διοικητικού δικαίου που πηγάζει από αυτήν, καθόσον αυτά δεν αποτελούν "πράγμα" κατ' άρθρο 947 Α.Κ.

Οι ανωτέρω διατάξεις, ως προς την μεταβίβαση επιβατηγού αυτοκινήτου δημοσίας χρήσης,

συρρέουν με τις διατάξεις του ν.δ. 1146/1972 (περί του τρόπου μεταβιβάσεως εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί αυτοκινήτων οχημάτων), σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ. 1 και 2 του Ν.722/1977 (περί απλουστεύσεως της διαδικασίας χορηγήσεως των αδειών κυκλοφορίας και μεταβιβάσεως της κυριότητας των αυτοκινήτων οχημάτων). Από τις διατάξεις των ανωτέρω νομοθετημάτων προκύπτει ότι καθιερώνεται η τήρηση του βιβλιαρίου μεταβολών κυριότητας και κατοχής για τη μεταβίβαση τέτοιου αυτοκινήτου, ότι κάθε εμπράγματη σύμβαση μεταβίβασης κυριότητας επί τέτοιου αυτοκινήτου καταχωρίζεται υποχρεωτικά από το αρμόδιο όργανο στην οικεία θέση του βιβλιαρίου, ότι σε περίπτωση μεταβίβασης μόνο της νομής ή κατοχής τέτοιου οχήματος με παρακράτηση κυριότητας μέχρι αποπληρωμής του τιμήματος γίνεται καταχώριση με ειδική αναφορά στη σχετική θέση του βιβλιαρίου, η οποία συνιστά μοναδική απόδειξη της κτήσεως του δικαιώματος της κυριότητας επί τέτοιου οχήματος, η οποία αποτελεί και τον μοναδικό τίτλο κτήσεως του δικαιώματος κυριότητας, ενώ κάθε ανταπόδειξη κατά του περιεχομένου της εν λόγω εγγραφής αφορώσα στα πρόσωπα των συμβληθέντων ή στο αντικείμενο ή οποιοδήποτε στοιχείο της συμφωνίας ή του δικαιώματος είναι απαράδεκτος και δεν λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο (ούτε και ο ισχυρισμός της εικονικότητας), επιφυλασσόμενων μόνο των περί ουσιώδους πλάνης ή απάτης ή απειλής διατάξεων του Α.Κ. Το αρμόδιο δημόσιο όργανο, κατά τη σχετική καταχώριση στο πιο πάνω βιβλιάριο της αντίστοιχης μεταβολής δεν ενεργεί απλώς προς βεβαίωση της δήλωσης ξένης βούλησης για την επελθούσα μεταβολή, αλλά εκδηλώνει δική του, αυτοτελή και αυθυπόστατη βούληση παραγωγικής έννομης σχέσης δημοσίου δικαίου που είναι διαπιστωτική με βάση όλες τις εγγραφές του βιβλιαρίου της συνδρομής κατά το χρόνο της καταχώρισης της μεταβολής των νομίμων όρων, της ύπαρξης δικαιώματος κυριότητας επί του οχήματος που αναφέρεται σε αυτή την καταχώριση υπέρ του κυρίου αυτού που επίσης αναγράφεται σε αυτή, η οποία εκφεύγει από το πεδίο εφαρμογής του ιδιωτικού δικαίου. Στην περίπτωση κατά την οποία, με την καταχωρηθείσα στο βιβλιάριο μεταβολή μεταβιβάζεται μόνο η νομή ή η κατοχή του οχήματος, διότι παράλληλα στην οικεία θέση του βιβλιαρίου έγινε η σχετική καταχώριση για την επιφύλαξη της κυριότητας μέχρι την αποπληρωμή του τιμήματος από τον αγοραστή, απαιτείται μετά

την εξόφληση, κατά την ίδια διαδικασία, η καταχώριση της δήλωσης για την πλήρωση και την άρση της επιφύλαξης. Ο αποκτών δεν καθίσταται κύριος του μεταβιβασθέντος αυτοκινήτου, εάν ο δικαιοπάροχός του δεν ήταν κύριος με βάση τις σχετικές εγγραφές του βιβλιαρίου κατοχής, έστω κι εάν ο αποκτών κατά το χρόνο της παράδοσης της νομής δεν τελούσε σε κακή πίστη, χωρίς στην περίπτωση αυτή να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1036, 1039 και 1040 του Α.Κ. που ρυθμίζουν την κτήση κυριότητας κινητού παρά μη κυρίου από τον καλόπιστο τρίτο. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που απώτερος δικαιοπάροχος δεν ήταν καταχωρισμένος ως κύριος στο εν λόγω βιβλιάριο. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που το αρμόδιο, κατά το ν.δ. 1146/1972, όργανο προβεί σε καταχώριση μεταβίβασης κυριότητας ΕΔΤ – ΤΑΞΙ στο εν λόγω βιβλιάριο χωρίς ο αναγραφόμενος ως μεταβιβάζων να είναι κύριος με βάση όλες τις εγγραφές του βιβλιαρίου, η εν λόγω καταχώριση είναι αντίθετη στις διατάξεις του ν.δ. 1146/1972 και πάσχει, όπως και οι τυχόν επακολουθήσασες καταχωρίσεις και περαιτέρω, ο φερόμενος ως αποκτών, έστω και καλόπιστος, δεν καθίσταται κύριος.

Κατά το άρθρο 1 του Ν.3109/2003, ως επιβατηγά δημόσιας χρήσης αυτοκίνητα (Ε.Δ.Χ.) είναι τα αυτοκίνητα που έχουν από κατασκευής έως πέντε (5) θέσεις, περιλαμβανομένης και της θέσης του οδηγού και μεταφέρουν επιβάτες με κόμιστρο. Διακρίνονται σε Ε.Δ.Χ. με μετρητή (ταξί) και σε αγοραία. Ως ιδιοκτήτης Ε.Δ.Χ. κατά τον ίδιο νόμο, ορίζεται κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει στην κυριότητά του ή που έχει αγοράσει με τον όρο παρακράτηση της κυριότητας από τον πωλητή μέχρι την αποπληρωμή του τιμήματος ολόκληρο αυτοκίνητο ή ιδανικό μερίδιο τέτοιου αυτοκινήτου. Κατά το άρθρο 82 παρ. 2 του νυν ισχύοντος Ν.4070/2012 (ΦΕΚ Α' 82/10.4.2012, "Ρυθμίσεις ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεταφορών, δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις"), εκτός από φυσικό πρόσωπο, ιδιοκτήτης μπορεί να είναι και εταιρεία και συνεταιρισμός, συσταθέντα κατά το άρθρο 87 αυτού του νόμου, με τα ανωτέρω δικαιώματα. Η διεύρυνση του υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής, έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνονται και εταιρείες και συνεταιρισμοί, συνδέεται με σχετική αναφορά στην Αιτιολογική Έκθεση του Ν.4070/2012 (σελ. 8) περί ύπαρξης μιας "κλειστής" αγοράς – πεδίου αγοραπωλησίας των υφιστάμενων αδειών, τις οποίες διαθέτουν μόνο παλαιοί ιδιοκτήτες", ενώ στην ίδια Αιτιολογική Έκθεση αναφέρεται ότι "η

πρακτική αυτή έχει οδηγήσει αφενός μεν σε αγοραπωλησία των αδειών με αδιαφανείς διαδικασίες, αφετέρου δε σε αποκλεισμό ενδιαφερομένων από την πρόσβαση στο επάγγελμα". Ως εκ τούτου, σκοπός του νόμου αυτού ήταν η διεύρυνση του κύκλου των ατόμων που μπορούν να ασκήσουν σχετικά επαγγελματικά δικαιώματα, καθώς και η ενίσχυση της διαφάνειας των διαδικασιών. Κατά το άρθρο 23 παρ. 1 του Ν.588/1977 (ΦΕΚ Α' 148/26.5-1.6.1977, "Περί οργάνωσης των Αστικών Συγκοινωνιών Πρωτεύουσας και άλλων τινών διατάξεων"), επιτρέπεται να μεταβιβάζονται ελεύθερα μαζί με την άδεια κυκλοφορίας ολικά ή μερικά τα επιβατηγά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης (με ή χωρίς μετρητή), για τα οποία απαγορεύεται η μεταβίβαση της άδειας με βάση τις ισχύουσες διατάξεις, μόνο σε ρητά καθοριζόμενα στο νόμο πρόσωπα. Με το άρθρο 13 του Ν.3446/2006 (ΦΕΚ Α' 49/10.3.2006, "Οργάνωση και λειτουργία αρχών ελέγχου κυκλοφορίας των οχημάτων – Ρυθμίσεις για τις επιβατικές μεταφορές και άλλες διατάξεις"), κυρώθηκε με νόμο η απόφαση που απαγόρευε ρητώς την έκδοση νέων αδειών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων (ως την 31.12.2008, Α75386/7276/28.12.2005 ΦΕΚ Β' 1856), διάταξη που η εφαρμογή της παρατάθηκε με το άρθρο 37 του Ν.3710/2008 (ΦΕΚ Α' 216/23.10.2008, "Ρυθμίσεις για θέματα μεταφορών και άλλες διατάξεις") ως την 31.12.2011, με αποτέλεσμα να μην πραγματοποιείται η έκδοση και χορήγηση αδειών επιβατηγών δημόσιας χρήσης (Ε.Δ.Χ.) αυτοκινήτων ταξί. Το άρθρο 8 της Υπουργικής Απόφασης 25900/1974 ορίζει ότι αντικατάσταση επιβατηγού αυτοκινήτου δημοσίας χρήσεως, μετά ή άνευ μετρητού, δι' ετέρου της αυτής κατηγορίας ενεργείται από την αρμόδια υπηρεσία συγκοινωνιών χωρίς προηγούμενη έγκριση, κατόπιν αποχαρακτηρισμού του υπό αντικατάσταση αυτοκινήτου και κατάθεσης των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος (άδεια κυκλοφορίας και κρατικές πινακίδες) από την υπηρεσία συγκοινωνιών. Προκειμένου να λάβει χώρα η ανωτέρω αντικατάσταση, ορίζει το ίδιο άρθρο στην παρ. 2, οι κύριοι και κάτοχοι ή οι νομείς και κάτοχοι του υπό αντικατάσταση αυτοκινήτου υποβάλλουν στην αρμόδια υπηρεσία σχετική αίτηση που συνοδεύεται από δικαιολογητικά τα οποία παρατίθενται στο κείμενο της διάταξης. Στην 3η παράγραφο, αναφέρεται ότι σε περίπτωση που η αίτηση υποβάλλεται από τους νομείς και τους κατόχους του προς αντικατάσταση αυτοκινήτου απαιτείται και η συναίνεση του διατηρούντος την κυριότητα

του οχήματος για τον αποχαρακτηρισμό του, συντασσόμενης προς τούτου, ενώπιον συμβολαιογράφου, σχετικής γι' αυτό πράξης, η οποία υποβάλλεται μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά. Από τον συνδυασμό του άρθρου 25 παρ. 5 του Ν.3710/2008, κατά την οποίο "οι παράγραφοι 1,2 και 5 του άρθρου 8 του Ν.3446/2006 (ΦΕΚ 49/Α') εφαρμόζονται αναλόγως στα λεωφορεία και επιβατικά δημόσιας χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκίνητα", με το άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του Ν.3446/2006, κατά τις οποίες "[η] συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης περιορίζεται στο όχημα. Κατά τον πλειστηριασμό μεταβιβάζεται η κυριότητα του οχήματος ως πράγματος και το δικαίωμα κυκλοφορίας ατονεί. Αν εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημέρα του πλειστηριασμού ο πρώην ιδιοκτήτης του φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο φορτηγό όχημα εκδίδεται νέα άδεια κυκλοφορίας στο όνομα του για το όχημα αυτό" και "οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και στην περίπτωση αναγκαστικής αφαίρεσης της κατοχής φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης από τον διατηρήσαντα την κυριότητα πωλητή", προκύπτει ότι η συντηρητική κατάσχεση επιβατικού δημόσιας χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκινήτου περιορίζεται στο όχημα. Κατά τον πλειστηριασμό μεταβιβάζεται η κυριότητα του οχήματος ως πράγματος και το δικαίωμα κυκλοφορίας ατονεί. Αν εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημέρα του πλειστηριασμού ο πρώην ιδιοκτήτης του ΕΔΧ προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο όχημα, εκδίδεται νέα άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του για το όχημα αυτό, ενώ η διάταξη αυτή ισχύει και στην περίπτωση αναγκαστικής αφαίρεσης της κατοχής ΕΔΧ από τον διατηρήσαντα την κυριότητα πωλητή. Επομένως, ο νόμος με σαφήνεια ορίζει ότι οι σχετικές συνέπειες περιορίζονται στο όχημα ως πράγμα (κατ' άρθρο 947 Α.Κ.) και δεν θίγουν το δικαίωμα κυκλοφορίας του επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης, δικαίωμα το οποίο ατονεί, υπό την έννοια ότι αποσβέννυται και ισχύει για τον πρώην ιδιοκτήτη ΕΔΧ – ταξί (από τον οποίο κατά το νόμο αφαιρείται μόνο το όχημα ως πράγμα) προθεσμία δύο ετών για την ενεργοποίηση του -κατά τα άνω- ατονήσαντος δικαιώματος. Με την εγκύκλιο υπ' αρ. Α οικ. 39443/3667/8-8-2013 του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΑΔΑ ΒΛΩΛ1-ΛΚΥ), με θέμα "Παροχή διευκρινίσεων για την έκδοση άδειας κυκλοφορίας ΕΔΧ αυτοκινήτου σε περίπτωση

αφαίρεσης λόγω παρακράτησης κυριότητας", υποστηρίζεται μια εντελώς διαφορετική προσέγγιση για την διαδικασία που πρέπει να ακολουθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες, σε σχέση με όσα ορίζονται στον νόμο. Συγκεκριμένα, το έγγραφο αυτό αναφέρει ότι, σε περίπτωση αναγκαστικής αφαίρεσης στοιχείων κυκλοφορίας λόγω παρακράτησης κυριότητας και μη αποπληρωμής του αναλογούντος τιμήματος, επιτρέπεται η επανέκδοση της άδειας κυκλοφορίας στο όνομα του πωλητή ακόμη κι αν δεν είναι στα δικαιούμενα πρόσωπα κατοχής άδειας κυκλοφορίας ΕΔΧ αυτοκινήτου για ασφαλιστικούς ή άλλους λόγους (παρ. 1 της εγκυκλίου). Με την παρ. 2, η εγκύκλιος αναφέρει ότι σε αυτές τις περιπτώσεις θα εκδίδεται άδεια στο όνομα του πωλητή με την παρατήρηση "όχι για κυκλοφορία αλλά μόνο για μεταβίβαση", κατόπιν της καταχώρισης της μεταβολής στο βιβλιάριο μεταβολών. Η εν λόγω άδεια μετά των πινακίδων κυκλοφορίας θα κρατείται στην υπηρεσία Μεταφορών & Επικοινωνιών της οικείας Περιφέρειας μέχρι να πραγματοποιηθεί μεταβίβαση σε πρόσωπο που θα πληροί όλες τις προϋποθέσεις κατοχής κι εκμετάλλευσης ΕΔΧ αυτοκινήτου. Το πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια κυκλοφορίας "όχι για κυκλοφορία αλλά μόνο για μεταβίβαση" υποχρεούται να προβεί σε μεταβίβαση σε χρονικό διάστημα ενός μηνός από την έκδοση της άδειας, χωρίς υποχρέωση υποβολής βεβαίωσης ασφαλιστικού φορέα εφόσον η μεταβίβαση γίνει εντός του παραπάνω χρονικού διαστήματος. Η συγκεκριμένη διαδικασία και παροχή διευκρινίσεων που περιλαμβάνεται στην εν λόγω εγκύκλιο δεν έχει έρεισμα σε νομοθετικές διατάξεις, ούτε υπάρχει επίκληση νομικής βάσης στο σώμα της εγκυκλίου. Εάν ακολουθηθεί η διαδικασία που αναφέρει ανωτέρω η εγκύκλιος, δεν είναι εφικτό να τηρηθούν οι νομοθετικές διατάξεις των παραπάνω άρθρων σχετικά με την προθεσμία δύο ετών για την ενεργοποίηση του ατονήσαντος δικαιώματος. Έτσι, η τήρηση της διαδικασίας που περιγράφει η εγκύκλιος, αφενός δεν φαίνεται να έχει έρεισμα στον νόμο ή σε κάποια άλλη γενική αρχή του δικαίου, αφετέρου καλεί σε πράξεις καταστρατήγησης των διατάξεων των άρθρων 25 παρ. 5 του Ν.3710/2008 και 8 παρ. 1 και 2 του Ν.3446/2006. Είναι δεδομένο ότι οι εγκύκλιοι δεν παράγουν δίκαιο, ούτε δύνανται να τροποποιούν νομοθετικές διατάξεις, αλλά περιορίζονται στην ερμηνεία για την ενιαία εφαρμογή των διατάξεων. Ερμηνεία χωρεί όταν υφίσταται απόσταση μεταξύ,

αφενός της διατύπωσης μιας νομοθετικής διάταξης και, αφετέρου, των προτεινόμενων εφαρμογών της ίδιας διάταξης. Όταν δεν υπάρχει τέτοια απόσταση, δηλαδή όταν δεν έχουν υποστηριχθεί περισσότεροι από έναν τρόποι εφαρμογής της διάταξης, τότε δεν παράγεται κενό που καλείται να καλύψει η ερμηνεία. Στην προκειμένη περίπτωση, η νομοθετική διάταξη που προβλέπει την προθεσμία δύο ετών για την ενεργοποίηση του δικαιώματος κυκλοφορίας δεν συμβιβάζεται με την προτεινόμενη διαδικασία για εντός μηνός μεταβίβαση κ.τ.λ. που αναφέρει η εγκύκλιος, χωρίς την επίκληση καμίας απολύτως διάταξης νόμου που να εισάγει τέτοιες διευθετήσεις και προθεσμίες κ.τ.λ. Επομένως, η εν λόγω εγκύκλιος δημιούργησε διακύμανση ως προς την εφαρμογή των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων που δεν δικαιολογούσε η ίδια η διατύπωση των διατάξεων και για τον λόγο αυτόν, σύμφωνα με την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, κατά το άρθρο 26 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το οποίο η νομοθετική λειτουργία ασκείται από την Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η εν λόγω εγκύκλιος έπρεπε να θεωρηθεί ως μια απρόσφορη απόπειρα τροποποίησης του νομοθετικού πλαισίου κι όχι μια μεταβολή του περιεχόμενου και του νοήματος των ανωτέρω κανόνων δικαίου. Η διακύμανση αυτή προέρχεται από το κεντρικό Κράτος (Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων) και όχι από την Περιφέρεια Αττικής, η οποία βρίσκεται σε κατάλληλη θέση, ως διοικητική μονάδα, να αποκαταστήσει την διατάραξη των δικαιωμάτων που προκάλεσε στις υπηρεσίες της η μη έχουσα νόμιμο έρεισμα εγκύκλιος του Υπουργείου. Ταυτόχρονα όμως, η σύγχυση αυτή δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε άνευ ετέρου περιορισμό των συνταγματικών δικαιωμάτων όλων των εμπλεκόμενων πλευρών, εντός βέβαια του πλαισίου που τα τυχόν δικαιώματα τρίτων που διαταράσσονται έχουν όντως έρεισμα στον νόμο. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να κληθεί σε προηγούμενη ακρόαση τρίτο μέρος του οποίου τυχόν δικαιώματα ή έννομα συμφέροντα ενδέχεται να θιγούν από την αποκατάσταση της αρχής της νομιμότητας εκ μέρους της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών, λαμβανομένου πάντως υπόψη ότι η οποία προστατευόμενη εμπιστοσύνη του πολίτη, στην προκειμένη περίπτωση, εθίγη με την ως άνω εγκύκλιο, ήτοι εκ μέρους του αρμόδιου Υπουργείου, από το οποίο θα πρέπει να αναζητηθούν τυχόν ευθύνες για την σύγχυση που προκάλεσε κι όχι βέβαια από την Περιφέρεια, η οποία κατά το Σύνταγμα δεν

διαθέτει αρμοδιότητες νομοθετικής πρωτοβουλίας ή εξουσίες επιβολής κοινής ερμηνείας ή πρακτικής στην εν γένει Δημόσια διοίκηση.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, κατά τον κρίσιμο κατά τα ανωτέρω χρόνο (έτος 2010), η άδεια κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. - ταξί τυγχάνει καθ' εαυτήν αμεταβίβαση και παρέχεται από το δημόσιο σε ορισμένα πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του αυτοκινητιστή και δεν μπορεί να καταστεί αντικείμενο συναλλαγής και δη υπό την αναβλητική αίρεση του άρθρου 201 Α.Κ, ούτε και να συμφωνηθεί γι' αυτήν, ρητώς ή σιωπηρώς τίμημα ή οικονομικό αντάλλαγμα. Σε περίπτωση μεταβίβασης του αυτοκινήτου δεν μεταφέρεται στον αποκτώντα η υφιστάμενη άδεια κυκλοφορίας, αλλά εκδίδεται νέα άδεια για το αυτοκίνητο επ' ονόματι του νέου ιδιοκτήτη, εφόσον βέβαια συντρέχουν στο πρόσωπό του και οι λοιπές κατά νόμο απαιτούμενες προϋποθέσεις. Ο αγοραστής Ε.Δ.Χ - ταξί με παρακράτηση κυριότητας ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις διοικητικού δικαίου του Ν.3109/2003 ως "ιδιοκτήτης Ε.Δ.Χ .αυτοκινήτου" και εφόσον δυνάμει της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξης υφίσταται συναίνεση του πωλητή που του πώλησε το Ε.Δ.Χ. - ταξί με την άδεια αυτού με παρακράτηση κυριότητας, δικαιούται να ζητήσει από την διοίκηση την αντικατάσταση του παλαιού αυτοκινήτου με νέο, κατόπιν αποχαρακτηρισμού του παλαιού, ήτοι κατόπιν αποδέσμευσης / διαχωρισμού του "δικαιώματος" από το παλαιό αυτοκίνητο και την μεταφορά - επένδυση του (αποδεσμευμένου) δικαιώματος κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ στο νέο αυτοκίνητο, οπότε και εκδίδεται νέα άδεια στο όνομά του. Η άδεια αυτή αφορά στο νέο αυτοκίνητο με το οποίο συνδέεται πλέον αρρήκτως και με αυτήν παρέχεται στον δικαιούχο το διοικητικό δικαίωμα θέσεως σε κυκλοφορία του συγκεκριμένου νέου επιβατικού αυτοκινήτου ως Ε.Δ.Χ. - ταξί. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 Ν.3170/2008 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του Ν.3446/2006, το δικαίωμα κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ.- ταξί το οποίο επενδύθηκε στο νέο όχημα δεν κατάσχεται, ούτε εκπλειστηριάζεται, αλλά ατονεί και ο πρώην ιδιοκτήτης μπορεί μέσα σε δύο χρόνια από τον πλειστηριασμό να θέσει νέο όχημα σε αντικατάστασή του, ενώ επιπλέον και κατά τις ίδιες διατάξεις, σε περίπτωση που ο διατηρήσας την κυριότητα πωλητής προβεί σε αναγκαστική αφαίρεση του Ε.Δ.Χ. - ταξί, οι σχετικές συνέπειες

περιορίζονται στο όχημα ως πράγμα και δεν θίγουν το δικαίωμα κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ., το οποίο επίσης ατονεί με την έννοια ότι αποσβέννυται και ισχύει για τον πρώην ιδιοκτήτη (από τον οποίο αφαιρείται μόνο το όχημα ως πράγμα) προθεσμία δύο ετών, για την ενεργοποίηση του ατονήσαντος δικαιώματος κατά τα ανωτέρω (βλ. Αιτιολογική έκθεση του Ν.3446/2006, επί του άρθρου 8, σελ. 4).

Σύμφωνα με τα έγγραφα που έχουν τεθεί υπόψιν του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, στην υπόθεση επί της οποίας ασκεί την διαμεσολαβητική του αρμοδιότητα, φαίνεται ότι εκδόθηκαν άδειες κυκλοφορίας μετά την κατάθεση στην υπηρεσία της υπ' αρ. ***/17.10.2014 έκθεσης βίαιας αφαίρεσης Ε.Δ.Χ., κατ' εφαρμογή των οριζόμενων στην ανωτέρω εγκύκλιο με αρ. Πρωτ. Α οικ. 39443/3667/8-8-2013, περί επανέκδοση άδειας στο όνομα του πωλητή, ακόμη και στην περίπτωση που ο τελευταίος δεν είναι μεταξύ των δικαιούμενων προσώπων κατοχής άδειας κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου για ασφαλιστικούς ή άλλους λόγους. Ωστόσο, η ίδια η εγκύκλιος δεν δύναται να αναιρέσει την υποχρέωση τήρησης της αρχής της νομιμότητας και δεν αποτελεί νόμιμο έρεισμα διοικητικών πράξεων οι οποίες αντιβαίνουν στις διατάξεις του άρθρου 25 του Ν.3710/2008 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του Ν.3446/2006. Συγκεκριμένα, παρά τον τίτλο της, η συγκεκριμένη εγκύκλιος δεν παρέχει διευκρινίσεις που εξειδικεύουν τις υφιστάμενες νομοθετικές διατάξεις, αλλά επιχειρεί να παρέμβει στην διοικητική πρακτική, εισάγοντας αποκλίσεις από την εφαρμογή των ανωτέρω κανόνων δικαίου. Εξάλλου, η ίδια η εγκύκλιος εκτός του ότι δεν αναφέρει τυχόν έρεισμά της σε νομοθετικές διατάξεις, δεν αναπτύσσει επίσης και το πρόβλημα το οποίο καλείται να επιλύσει, πέραν μιας γενικόλογης αναφοράς σε "ανάγκη παροχής σχετικών διευκρινίσεων" και δεν παραθέτει τα λογικά επιχειρήματα και τις μεθόδους που επιστράτευσε για να καταλήξει στις "διευκρινίσεις" που παρέχει προς την διοίκηση. Συγκεκριμένα, ενώ η νομοθεσία ορίζει ότι σε περίπτωση που ο διατηρήσας την κυριότητα πωλητής προβεί σε αναγκαστική αφαίρεση του Ε.Δ.Χ.- ταξί οι σχετικές συνέπειες περιορίζονται στο όχημα ως πράγμα και δεν θίγουν το δικαίωμα κυκλοφορίας το οποίο ατονεί μέχρι τυχόν να επανενεργοποιηθεί εντός δύο (2) ετών από τον πρώην ιδιοκτήτη, αντίθετα η εγκύκλιος "διευκρινίζει" ότι η υπηρεσία σε αυτή την περίπτωση πρέπει να εκδώσει άδεια στο όνομα του πωλητή με την παρατήρηση "όχι

για κυκλοφορία αλλά μόνο για μεταβίβαση”, άδεια που δεν προβλέπεται όμως από τον νόμο και η οποία δεν μπορεί να συμβιβάζεται με το εν γένει θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που ορίζει μόνο τα περί άδειας κυκλοφορίας. Ωστόσο, καθώς η ύπαρξη της εγκυκλίου εξακολουθεί να προκαλεί σύγχυση ως προς τα ισχύοντα, λόγοι ασφάλειας δικαίου επιβάλλουν την ανάκλησή της από το αρμόδιο Υπουργείο. Επομένως, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης δεν συμφωνεί με την αρχική άποψη της υπηρεσίας ότι στην περίπτωση του καταγγέλλοντος δεν μπορεί να εφαρμοστεί το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο (άρθρα 25 Ν.3710/2008 και άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του Ν. Ν.3446/2006), διότι όπως καταδείχθηκε αναλυτικά και όπως προκύπτει από το ιστορικό και από τον φάκελο, ο καταγγέλλων ήταν αγοραστής του οχήματος με παρακράτηση κυριότητας, επομένως ήταν ιδιοκτήτης Ε.Δ.Χ. κατ’ άρθρο 1 του Ν.3109/2003 και πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις που τίθενται ώστε να ατονήσει το δικαίωμα κυκλοφορίας και να επανενεργοποιηθεί από τον ίδιο εντός δύο (2) ετών από τον κρίσιμο χρόνο.

Εν όψει των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης απευθύνθηκε στην Δ/ση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κ.Τ. προτείνοντας την εξής διαδικασία για την επίλυση του προβλήματος:

α) Να τηρήσει την διαδικασία του άρθρου 6 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) και του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, καλώντας εγγράφως εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας σε προηγούμενη ακρόαση τον τρίτο που τα δικαιώματα και συμφέροντά του θα θιγούν εάν ανακληθούν οι επίμαχες διοικητικές πράξεις, επισυνάπτοντας στην κλήση πλήρη έκθεση του νομικού σκεπτικού που περιλαμβάνεται στο παρόν έγγραφο, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα για αντίκρουση και παρουσίαση τυχόν στοιχείων, νομολογιακών ή νομοθετικών δεδομένων που τυχόν δεν ελήφθησαν υπόψη και, στη συνέχεια,

β) Εάν από τις τυχόν απόψεις τρίτου που κατατεθούν δεν αναιρούνται με νέα ή άλλα στοιχεία τα σημεία του ανωτέρω νομικού σκεπτικού, να προχωρήσει στην ανάκληση των επίμαχων διοικητικών ενεργειών και πράξεων, προκειμένου να δοθεί στον καταγγέλλοντα η δυνατότητα να επανενεργοποιήσει το δικαίωμά του εντός του προβλεπόμενου χρόνου.

Για λόγους ασφάλειας δικαίου, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης κοινοποίησε την παρούσα και προς το Υπουργείο

Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, προκειμένου να εξεταστεί η ανάκληση της ανωτέρω εγκυκλίου, δεδομένων των προβλημάτων που κατά την παρούσα ανάλυση έχει προκαλέσει η εφαρμογή της.

Σε συνέχεια της ως άνω Διαμεσολάβησης και της σχετικής γνωμοδότησης της Νομικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής (αρ. πρωτ. ***/2016) η Δ/ση Μεταφορών & Επικοινωνιών της Περιφέρειας Αττικής με το με αρ. πρωτ. ***/2016 έγγραφο προέβη στην ανάκληση της σχετικής διοικητικής πράξης που είχε εκδοθεί αντίθετα προς το νόμο (εν προκειμένω άδειες κυκλοφορίας οχημάτων) και προέβη στην επαναφορά της άδειας κυκλοφορίας στο όνομα του καταγγέλλοντος.

Ωστόσο, ο καταγγέλλων επανήλθε με νεώτερη αίτηση διαμεσολάβησης αναφέροντας ότι παρά το γεγονός ότι η Δ/ση Μεταφορών & Επικοινωνιών του Κεντρικού Τομέα Αθηνών ανταποκρίθηκε θετικά στην ως άνω διαμεσολάβηση 23/Β/2015 και προέβη σε ανάκληση διοικητικής πράξης που είχε εκδοθεί αντίθετα προς το νόμο, στη συνέχεια αδράνησε ως προς την ικανοποίηση των δικαιωμάτων του αιτούντος. Συγκεκριμένα, ο καταγγέλλων αναφέρει ότι ενώ ορθώς ανακλήθηκε από την καταγγελλόμενη υπηρεσία η άδεια κυκλοφορίας ΕΔΧ αυτοκινήτου στη συνέχεια η υπηρεσία δεν ενεργοποίησε το δικαίωμα του καταγγέλλοντος για κυκλοφορία νέου δικού του οχήματος με έκδοση νέας άδειας.

Με τη **Διαμεσολάβηση 7/2016**, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης απευθύνθηκε εκ νέου προς την Δ/ση Μεταφορών & Επικοινωνιών Κ.Τ. Περιφέρειας Αττικής υπενθυμίζοντας σε αυτήν ότι «Από τον συνδυασμό του άρθρου 25 παρ. 5 του Ν.3710/2008, κατά την οποίο “οι παράγραφοι 1,2 και 5 του άρθρου 8 του Ν.3446/2006 (ΦΕΚ 49/Α”) εφαρμόζονται αναλόγως στα λεωφορεία και επιβατικά δημόσιας χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκίνητα”, με το άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του Ν.3446/2006, κατά τις οποίες “[η] συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης περιορίζεται στο όχημα. Κατά τον πλειστηριασμό μεταβιβάζεται η κυριότητα του οχήματος ως πράγματος και το δικαίωμα κυκλοφορίας ατονεί. Αν εντός προθεσμίας δυο ετών από την ημέρα του πλειστηριασμού ο πρώην ιδιοκτήτης του φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο φορτηγό όχημα εκδίδεται νέα άδεια κυκλοφορίας στο όνομα του για το όχημα αυτό” και “οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και στην περίπτωση αναγκαστικής

αφαίρεσης της κατοχής φορτηγού οχήματος δημόσιας χρήσης από τον διατηρήσαντα την κυριότητα πωλητή, προκύπτει ότι η συντηρητική κατάσχεση επιβατικού δημόσιας χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκινήτου περιορίζεται στο όχημα. Κατά τον πλειστηριασμό μεταβιβάζεται η κυριότητα του οχήματος ως πράγματος και το δικαίωμα κυκλοφορίας ατονεί. **Αν εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημέρα του πλειστηριασμού ο πρώην ιδιοκτήτης του ΕΔΧ προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο όχημα, εκδίδεται νέα άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του για το όχημα αυτό, ενώ η διάταξη αυτή ισχύει και στην περίπτωση αναγκαστικής αφαίρεσης της κατοχής ΕΔΧ από τον διατηρήσαντα την κυριότητα πωλητή.** Επομένως, ο νόμος με σαφήνεια ορίζει ότι οι σχετικές συνέπειες περιορίζονται στο όχημα ως πράγμα (κατ' άρθρο 947 Α.Κ.) και δεν θίγουν το δικαίωμα κυκλοφορίας του επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης, δικαίωμα το οποίο ατονεί, υπό την έννοια ότι αποσβέννυται και ισχύει για τον πρώην ιδιοκτήτη ΕΔΧ – ταξί (από τον οποίο κατά το νόμο

αφαιρείται μόνο το όχημα ως πράγμα) προθεσμία δύο ετών για την ενεργοποίηση του -κατά τα άνω- ατονήσαντος δικαιώματος.

Με την ως άνω διαμεσολάβηση ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης κάλεσε αφ' ενός τον καταγγέλλοντα να προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο όχημα, γεγονός που αποτελεί προϋπόθεση για τις λοιπές διοικητικές ενέργειες εκ μέρους της καταγγελλόμενης υπηρεσίας και την καταγγελλόμενη υπηρεσία την οποία κάλεσε εφόσον, ο καταγγέλων προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και νέο όχημα να προχωρήσει στην έκδοση νέας άδειας κυκλοφορίας στο όνομά του.

Αποτέλεσμα: Θετική έκβαση για τον καταγγέλλοντα, κατόπιν αποδοχής της διαμεσολάβησης από την υπηρεσία.

Πρέπει να υπογραμμιστεί πάντως ότι μέσα από αυτή την υπόθεση αναδείχθηκε η εσφαλμένη εγκύκλιος του Υπουργείου Μεταφορών, το οποίο θα πρέπει για λόγους ασφάλειας δικαίου να λάβει κι αυτό τα απαραίτητα μέτρα για τον σεβασμό της επαγγελματικής ελευθερίας.

Καταγγέλουσα επιχείρηση υπέβαλλε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη αίτημα διαμεσολάβησης το οποίο αναφέρεται στην επικείμενη έκδοση προσωρινής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας του στεγασμένου σταθμού αυτοκινήτων ιδιοκτησίας της από τη Δ/νση Μεταφορών & Επικοινωνιών Π. Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών, εν όψει της οποίας, κλήθηκε από την ως άνω Δ/νση να εκφράσει τις απόψεις της. Η καταγγέλλουσα επιχείρηση ζήτησε από τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη αφού λάβει γνώση των ανωτέρω να προβεί στις κατά την κρίση του δέουσες ενέργειες, σταθμίζοντας και αξιολογώντας όλα τα σχετικά στοιχεία.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης με τη **Διαμεσολάβηση 6/2016**, αφού έκρινε ότι κατά το χρόνο υποβολής της καταγγελίας δεν υφίστατο τελική διοικητική πράξη της ως άνω υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής και ότι η διαμεσολάβηση θα ήταν άκαιρη αν εισερχόταν στην ουσία της υπόθεσης, απηύθυνε προτάσεις και προς τις δύο πλευρές, χωρίς να λαμβάνει θέση για την ουσία της υπόθεσης. Έτσι, με την ως άνω διαμεσολάβηση απευθύνθηκε α) προς την καταγγελλόμενη υπηρεσία, καλώντας την να ενημερώσει τον καταγγέλλοντα σχετικά με την εξέλιξη της υπόθεσης και β) την καταγγέλλουσα

επιχείρηση, να αναμείνει την έκδοση της απόφασης της υπηρεσίας και σε περίπτωση που η απόφαση της υπηρεσίας είναι αρνητική για τα δικαιώματα και τα συμφέροντά της να κάνει χρήση του άρθρου 26 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και να προσκομίσει στην υπηρεσία όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσον θα υφίστατο η επιχείρηση ανεπανόρθωτη βλάβη και να εκτιμηθεί αν συντρέχει περίπτωση εξωδικαστικής χορήγησης αναστολής εκτέλεσης κατόπιν διοικητικής προσφυγής.

Με το υπ'άρ.πρωτ. ***/22-8-2016 έγγραφό της, η Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών ενημέρωσε τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, ότι προκειμένου να καλέσει τον εκμεταλλευτή του σταθμού σε έκφραση απόψεων πριν προβεί σε βλαπτική ενέργεια (προσωρινή ανάκληση άδειας λειτουργίας) έλαβε υπόψη ότι:

«-ο υπόψη σταθμός έχει αδειοδοτηθεί από την υπηρεσία με την ***/04-12-2013 άδεια λειτουργίας με ισχύ έως 04-03-2020 ως σταθμός αυτοκινήτων με δύο (2) ανελκυστήρες αυτοκινήτων και έναν (1) προσώπων,

-ότι σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ γ' του ΠΔ455/76 κάθε σταθμός που διαθέτει

περισσότερους των 2 υπέργειων ορόφων ή περισσότερους των 3 υπόγειων ορόφων πρέπει να διαθέτει και ανελκυστήρα προσώπων.

-την απόφαση της Δ/σης Σχεδίου Πόλεως & Δόμησης /Τμήμα έκδοσης αδειών δόμησης του Δ. Αθηναίων περί διακοπής λειτουργίας των τριών (3) ανελκυστήρων του υπόψη σταθμού

-την από 19-04-2016 προσφυγή κατά της παραπάνω απόφασης και την χορηγούμενη εν μέρει προσωρινή διαταγή του Προέδρου του 26^{ου} ΤΔΠΑ σύμφωνα με την οποία αναστέλλεται η εκτέλεση της προσβαλλόμενης μόνο καθόσον αφορά την διακοπή λειτουργίας και σφράγισης του ανελκυστήρα με στοιχεία [*] για τον οποίο έχει εκδοθεί η από 03-04-2015 έκθεση περιοδικού ελέγχου.

-την προσφυγή του καταγγέλλοντος σύμφωνα με την οποία «...ο έτερος ανελκυστήρας φορτίου (οχημάτων) καθώς και ο ανελκυστήρας «προσωπικού» υπολογίζεται να ελεγχθεί σε τελικό στάδιο περί τα μέσα Σεπτεμβρίου 2016...».

Επίσης, η υπηρεσία ανέφερε ότι ο εκμεταλλευτής του σταθμού μέχρι την χρονική στιγμή σύνταξης του ως άνω εγγράφου, υπέβαλλε μέρος των απαιτούμενων δικαιολογητικών σχετικά με την λειτουργική κατάσταση του σταθμού (πχ ανανεωμένο πιστοποιητικό πυροπροστασίας) αλλά δεδομένου ότι δεν έχει έρθει σε γνώση της υπηρεσίας ότι η λειτουργία του σταθμού έχει αποκατασταθεί πλήρως αυτή προέβη στην έκδοση προσωρινής ανάκλησης της ***/04-12-2013 άδειας λειτουργίας του υπόψη στεγασμένου σταθμού.

Στη συνέχεια, η υπηρεσία ανέφερε αναλυτικά τους λόγους της προσωρινής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας, οι οποίοι είναι οι εξής: «ο υπόψη σταθμός είναι μεγάλου μεγέθους και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία όταν η άνοδος και η κάθοδος των αυτοκινήτων διενεργείται με ανελκυστήρες τοποθετούνται τουλάχιστον δυο.

-ο σταθμός διαθέτει περισσότερους από 2 υπέργειους ορόφους και για το λόγο αυτό επιβάλλεται η τοποθέτηση ανελκυστήρα προσώπων ικανότητας τουλάχιστον τριών (3) ατόμων.

-η εξυπηρέτηση οχημάτων από τους ανελκυστήρες γίνεται ως εξής: ο 1^{ος} οχημάτων εξυπηρετεί μόνο τους υπόγειους ορόφους και ισόγειο, ο 2^{ος} οχημάτων το σύνολο των ορόφων και ο ανελκυστήρας ατόμων εξυπηρετεί επίσης το σύνολο των ορόφων.

-με την απόφαση της Δ/σης Σχεδίου Πόλεως & Δόμησης /Τμήμα έκδοσης αδειών δόμησης του Δ. Αθηναίων διακόπτεται η λειτουργία και των

τριών (3) ανελκυστήρων του υπόψη σταθμού (ΑΔΑ ***).

-με την από 19-04-2016 προσφυγή κατά της παραπάνω απόφασης χορηγήθηκε τόσο προσωρινή διαταγή του Προέδρου του 26^{ου} ΤΔΠΑ όσο και η αριθ. ***2016 απόφαση του 26^{ου} ΤΔΠΑ σύμφωνα με την οποία αναστέλλεται εν μέρει η εκτέλεση της προσβαλλόμενης μόνο καθόσον αφορά την διακοπή λειτουργίας και σφράγισης του ανελκυστήρα με στοιχεία [***] δλδ μόνο για τον 2^ο για τον οποίο έχει εκδοθεί η από 03-04-2015 έκθεση περιοδικού ελέγχου.

-με το αριθ. ***/28-06-2016 έγγραφο του Δ. Αθηναίων εγκρίνεται η αποσφράγιση των δυο (2) ανελκυστήρων για 2 μήνες για την ολοκλήρωση εργασιών επισκευής, συντήρησης, αναβάθμισης δοκιμαστικής λειτουργίας και πιστοποίησης αυτών ενώ δεν επιτρέπεται η χρήση των ανελκυστήρων για τις λειτουργικές ανάγκες του σταθμού.

-δεν έχουν προσκομιστεί υπεύθυνες δηλώσεις εγκαταστάτη και μηχανικού του συστήματος εισροών εκροών μετά τις νέες ογκομετρήσεις, σύμφωνα με την ***/07-12-2010 όπως αυτή ισχύει.».

Τέλος, η Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι εφόσον δεν πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της άδειας λειτουργίας που είχε χορηγηθεί στον συγκεκριμένο σταθμό όφειλε να την ανακαλέσει προσωρινά και ότι θα την επαναφέρει σε ισχύ μόλις αποκατασταθεί η λειτουργία του σταθμού, **αναφέροντας επίσης ότι σε κάθε περίπτωση ο εκμεταλλευτής του σταθμού μπορεί να προσφύγει κατά της απόφασης αυτής.**

Σε συνέχεια των ανωτέρω, η καταγγέλλουσα επιχείρηση απέστειλε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης το από 8-9-2016 έγγραφό της με θέμα: «Επείγον αίτημα για τελικό στάδιο της διαμεσολάβησης» και τα συνημμένα σε αυτό. Στην αίτηση αυτή ανέφερε ότι διαβίβασε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, προκειμένου αυτός να λάβει γνώση και να προβεί στις κατά την κρίση του δέουσες ενέργειες, τα με αρ.πρωτ. ***/22-8-2016 και ***/22-8-2016 έγγραφα της Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών. Με το πρώτο έγγραφο (αρ.πρωτ. ***/22-8-2016), η υπηρεσία πληροφόρησε τον ιδιοκτήτη της καταγγέλλουσας επιχείρησης ότι τα δικαιολογητικά που υπέβαλε για την χορήγηση Βεβαίωσης Ηλεκτρολογικού Ελέγχου δεν είναι σύμφωνα με την ΚΥΑ 24841/1144/2001 (ΦΕΚ 502Β/30-4-2001) και ότι σε

κάθε περίπτωση δεν μπορεί να του χορηγηθεί Βεβαίωση Ηλεκτρολογικού Ελέγχου μετά την με αρ. ***/9-8-2016 απόφαση προσωρινής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας και για όσο η άδεια λειτουργίας παραμένει σε ανάκληση. Το δεύτερο έγγραφο, είναι η ως άνω με αρ.πρωτ. ***/22-8-2016 ανταπόκριση της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών στην Διαμεσολάβηση 6/2016 που κοινοποιήθηκε στον καταγγέλλοντα.

Στην συνέχεια, ο καταγγέλλων ανέφερε, ότι με τα ως άνω έγγραφα κλιμακώθηκε η εις βάρος του εκδήλωση κατάχρησης εξουσίας εκ μέρους των υπαλλήλων της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών γεγονός που, κατά τον καταγγέλλοντα, καθιστά αναμφισβήτητη την στοχοποίησή του ως μέλος ένωσης επαγγελματιών που κατονομάζει και την προσπάθεια της καταγγελλόμενης υπηρεσίας να τον εκφοβίσει και να τον αναγκάσει να σωπάσει. Επίσης, ζήτησε από τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, να σταθμίσει και αξιολογήσει όλα τα στοιχεία της αίτησής του, καθώς και τα συνημμένα σε αυτή, γιατί έτσι ισχυρίστηκε ότι θα αποκαλυφθούν, οι κατ' εξακολούθηση ανορθόδοξες και αντιθεσμικές πρακτικές που μετέρχονται, όπως ισχυρίζεται, οι υπάλληλοι του Τεχνικού Τμήματος της Διεύθυνσης Μεταφορών & Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας του Κεντρικού Τομέα Αθηνών, με απώτερο σκοπό να πλήξουν την ατομική επιχείρηση του σταθμού αυτοκινήτων αλλά και τον ίδιο, διότι λόγω της ιδιότητας του ως Ταμία του Επαγγελματικού Σωματείου με την επωνυμία «Ένωση Επιχειρηματιών Σταθμών Αυτοκινήτων Νομού Αττικής» επιζητά, μαζί με τα μέλη του Προεδρείου της Ενώσεως, εδώ και τρία ολόκληρα χρόνια να εφαρμόσουν πιστά και απαρέγκλιτα την ισχύουσα Νομοθεσία.

Στη συνέχεια, ο καταγγέλλων ανέφερε ότι ο Προϊστάμενος του Τεχνικού Τμήματος της καταγγελλόμενης υπηρεσίας εισηγήθηκε, την καθ' όλα άδικη, όπως ισχυρίζεται, και «πλήρη έωλων και εξόφθαλμα προσχηματικών λόγων αντιθεσμική πρότασή του» προς τον κ. Προϊστάμενο της εν λόγω Διεύθυνσης, να ανακληθεί στις 09-08-2016 η άδεια λειτουργίας του σταθμού του χωρίς να του έχει μέχρι και την ημερομηνία σύνταξης της δεύτερης αίτησης του για το τελικό στάδιο της διαμεσολάβησης, επιδοθεί από την υπηρεσία η επαχθής διοικητική πράξη της προσωρινής ανάκλησης, σύμφωνα με τον ισχύοντα Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Κατόπιν, ο καταγγέλλων έθεσε τρία ερωτήματα:

πρώτον, γιατί η υπηρεσία δεν του έχει επιδώσει μέχρι και την ημερομηνία σύνταξης της δεύτερης αίτησης του για το τελικό στάδιο της διαμεσολάβησης την πράξη προσωρινής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας του σταθμού του. Δεύτερον, γιατί η υπηρεσία επέλεξε να τον ενημερώσει για την επαχθή πράξη της προσωρινής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας του σταθμού του, με έτερο καταχρηστικό, όπως ανέφερε, έγγραφό της προς αυτόν, το οποίο και του απέστειλε με απλό ταχυδρομείο με αόριστη ημερομηνία παραλαβής του από αυτόν. Και τρίτον, γιατί η υπηρεσία τον εμπαίζει, όπως ισχυρίζεται, δηλώνοντάς του στο υπ' αρ.πρωτ. ***/22-8-2016 έγγραφό της ότι σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία δεν μπορεί να χορηγήσει Βεβαίωση Ηλεκτρολογικού Ελέγχου και για όσο η άδεια του σταθμού παραμένει σε ανάκληση.

Στη συνέχεια, ο καταγγέλλων αναφέρθηκε στην άρνηση χορήγησης «Βεβαίωσης Ηλεκτρολογικού Ελέγχου» από την Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών Υπηρεσία. Εκθέτει ότι στις 21-07-2016 υπέβαλε αίτηση (αρ.πρωτ. Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών ***/21-7-2016) για χορήγηση Βεβαίωσης Ηλεκτρολογικού Ελέγχου, μετά την διενέργεια διεξοδικού ηλεκτρολογικού ελέγχου στις εγκαταστάσεις της επιχείρησής του από αρμόδιο για τον συγκεκριμένο έλεγχο άτομο και συνημμένη την προβλεπόμενη Υπεύθυνη Δήλωση Ηλεκτρολόγου Εγκαταστάτη (ΥΔΕ), που κατετέθη και στη ΔΕΔΔΗΕ σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του άρθρου 5 της ΚΥΑ 24841/1144/01(ΦΕΚ 502 Β'/30-04 2001).

Ο καταγγέλλων, στη συνέχεια, επικαλέστηκε τον Ν. 3982/2011 (ΦΕΚ Α' 143 από 17-06-2011) - ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' - ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ και συγκεκριμένα το άρθρο 11 (Έλεγχος ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών), όπου στην παράγραφο (2) αναφέρεται:

«Στους ανωτέρω ελέγχους συμπεριλαμβάνονται και οι προβλεπόμενοι έλεγχοι των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4483/1965 (Α' 118), όπως αυτός ισχύει. Για την υποστήριξη διενέργειας των εν λόγω ελέγχων συνιστάται στη Διεύθυνση Υποστήριξης Βιομηχανιών της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας Ενιαίο Μητρώο Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων στο οποίο θα καταχωρούνται οι προβλεπόμενες στο άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 4483/1965 υπεύθυνες δηλώσεις, όπως τα θέματα αυτά ρυθμίζονται με την υπουργική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει

της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου».

Εν προκειμένω, ο καταγγέλλων εξέθεσε ότι ο ηλεκτρολογικός έλεγχος που διενεργήθηκε στις εγκαταστάσεις του στις 18-07-2016, έγινε από αρμόδιο ηλεκτρολόγο εγκαταστάτη, που φέρει δικαίωμα επίβλεψης ή/και εποπτικού ελέγχου και συντήρησης ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4483/1965, συνεπώς όχι μόνο εναρμονίζεται ευθέως με τις διατάξεις του άρθρου 5 της ΚΥΑ 24841/1144/01 (ΦΕΚ 502 Β'/30-04 2001), όπου απλά μνημονεύονται «οι ισχύουσες διατάξεις για τα επαγγελματικά δικαιώματα» των αρμοδίως διενεργούντων τους ηλεκτρολογικούς ελέγχους, αλλά σε κάθε περίπτωση έχει έρεισμα στις διατάξεις των άρθρων του πρώτου μέρους - απλοποίηση και εκσυγχρονισμός της αδειοδότησης τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων του Ν. 3982/2011. Ανέφερε τέλος ότι και σύμφωνα με την ιεράρχηση των κανόνων Δικαίου, όπου ο ανώτερος νόμος κατ'ισχύει του κατώτερου και εν προκειμένω, όταν τυγχάνει να είναι και μεταγενέστερος ο νεότερος κατ'ισχύει του παλαιότερου, και καταλήγει στο συμπέρασμα πως η εν γένει διενέργεια ηλεκτρολογικών ελέγχων σε εγκαταστάσεις σταθμών αυτοκινήτων και μοτοσικλετών, έχει έρεισμα κυρίως στις διατάξεις του Ν. 3982/2011.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο καταγγέλλων ανέφερε ότι δεν μπορεί να κατανοήσει ποια δικαιολογητικά από αυτά που κατέθεσε στις 21-07-2016 δεν είναι σύμφωνα με την ΚΥΑ 24841/1144/01 (ΦΕΚ 502 Β'/30-04-2001), όπως αναφέρεται στο με αρ. πρωτ. ***/21-7-2016 έγγραφο της υπηρεσίας.

Τέλος, ο καταγγέλλων ζήτησε την διαμεσολάβηση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης προκειμένου να διευθετηθεί και το θέμα των διενεργιών ηλεκτρολογικών ελέγχων σε εγκαταστάσεις σταθμών αυτοκινήτων με αντλίες καυσίμων, όπου οι κίνδυνοι από ηλεκτρολογικές αστοχίες λόγω πλημμελών ελέγχων από ιδιώτες Υπομηχανικούς ή/και Τεχνολόγους Μηχανικούς, οι οποίοι, όπως ισχυρίζεται, εκτελούν μόνο οπτικούς ελέγχους, μπορούν να αποβούν μοιραίες και για ανθρώπινες ζωές.

Κατά την άποψη του καταγγέλλοντος, πρέπει να προαπαιτείται η Υπεύθυνη Δήλωση Ηλεκτρολόγου Εγκαταστάτη (ΥΔΕ), που υποχρεωτικά από το Νόμο κατατίθεται και στη ΔΕΔΔΗΕ, ως η μέγιστη εξασφάλιση αφενός της εύρυθμης λειτουργίας της εγκατάστασης και αφετέρου της ελαχιστοποίησης επισφαλών καταστάσεων (πυρκαγιά,

βραχυκυκλώματα, λοιπά ατυχήματα) στους χώρους των ηλεκτρολογικών εν γένει εγκαταστάσεων σε έναν στεγασμένο σταθμό αυτοκινήτων με αντλίες καυσίμου και να αποτελεί αυτή (δηλαδή η ΥΔΕ) το σημείο αναφοράς για την όποια διενέργεια «Ελέγχου Ηλεκτρολογικών εν γένει εγκαταστάσεων» και από οιονδήποτε τυπικά, πλην όμως όχι και κατ' ουσίαν αρμόδιο, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 5 της ΚΥΑ 24841/1144/01 (ΦΕΚ 502 Β'/30-04 2001).

Επίσης, ο καταγγέλλων ανέφερε, ότι το θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης και ελέγχου των εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης οχημάτων εν γένει, που οφείλουν να εφαρμόζουν οι υπάλληλοι των Υπηρεσιών Μεταφορών και Επικοινωνιών όλων των Περιφερειών της Χώρας είναι πλέον ξεκαθαρισμένο και απαλλαγμένο από «κατά το δοκούν» παρερμηνείες, ιδιαίτερα μετά την έκδοση της υπ. αρ. 3/2016 Διαμεσολάβησης του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης προς την Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών σας. Όμως, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι κάποια συγκεκριμένα τεχνικά γραφεία ιδιωτών Μηχανικών προωθούν αυθαίρετες, παρελκυστικές, σοφιστικές και μη σύννομες επινοήσεις, κυρίως για να ακυρώσουν τα όσα διαλαμβάνονται στην ως άνω υπ. αρ. 3/2016 Διαμεσολάβηση. Κατά τον καταγγέλλοντα, τα εν λόγω τεχνικά γραφεία με αυτό τον τρόπο καθιστούν τους υπαλλήλους των Διευθύνσεων Μεταφορών συνενόχους και εμπλεκόμενους σε παράνομες ενέργειες, όπως οι πλέον πρόσφατες απέναντι του.

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης, σε συνέχεια των ανωτέρω, συνέταξε τη **Διαμεσολάβηση 6/2016/Β** όπου εξέθεσε αναλυτικά το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο το οποίο έχει ως ακολούθως : Στο άρθρο 13 του ΠΔ 455/1976 με θέμα «*Επικοινωνία μεταξύ ορόφων και χώρος αναμονής*», προβλέπεται ότι:

«*Η άνοδος και κάθοδος αυτοκινήτων εις υπογείους ή υπεργείους αίθουσας σταθμού, δύναται να διενεργείται είτε δια κεκλιμένων ανόδων-καθόδων (Rampes, ράμπες), είτε δι' ανελκυστήρων ηλεκτρικών ή και δι' άλλων αναλόγων μηχανικών μέσων. Εις πολυώροφους σταθμούς μεγάλου μεγέθους, εφ' όσον η άνοδος και κάθοδος των αυτοκινήτων διενεργείται δι' ανελκυστήρων, τοποθετούνται τουλάχιστον δύο τοιούτοι.*».

Στο άρθρο 15 περ.γ του ΠΔ 455/1976 με θέμα: «*Ανελκυστήρες*» ορίζεται ότι:

«εις σταθμούς διαθέτοντες πλείονας των δύο ορόφους υπέρ το ισόγειον ή πλείονας των τριών υπογείου ορόφους, επιβεβλημένη καθίσταται η τοποθέτησις ανελκυστήρος προσώπων, ικανότητας τριών ατόμων τουλάχιστον.».

Από τα ως άνω προκύπτει ότι ο νόμος, ως προς το θέμα των ανελκυστήρων, επιβάλλει να είναι τοποθετημένοι δύο ανελκυστήρες, χωρίς βέβαια να επιβάλλει την ανάκληση της άδειας λειτουργίας του σταθμού σε περίπτωση που ο ένας από τους δύο ανελκυστήρες είναι για οποιονδήποτε λόγο, προσωρινώς πάντως, εκτός λειτουργίας. Χαρακτηριστικά, η διάταξη αναφέρει «τοποθετούνται τουλάχιστον δύο» ανελκυστήρες, υποχρέωση προς την οποία έχει συμμορφωθεί ο καταγγέλλων. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Ν. 2690/1999: «1. Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της. 2. Η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, εκτός αν προβλέπεται ρητώς στο νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης.». Συνεπώς, σύμφωνα με την άποψη του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, η με αρ.πρωτ. ***/22-8-2016 πράξη με την οποία η Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών γνωρίζει στον καταγγέλλοντα ότι τα δικαιολογητικά που υπέβαλε για την χορήγηση της Βεβαίωσης Ηλεκτρολογικού Έλεγχου δεν είναι σύμφωνα με την ΚΥΑ 24841/1144/2001, δεν φαίνεται να έχει σαφή, ειδική και επαρκή αιτιολογία και θα πρέπει να συμπληρωθεί.

Κατά το άρθρο 2 παρ.1 του Ν.4483/1965 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 παράγραφος 1 Ν.3982/2011:

«Για την ηλεκτροδότηση των εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και των υποσταθμών υποβάλλεται στο Ενιαίο Μητρώο Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων Υπεύθυνη Δήλωση του αδειούχου ηλεκτρολόγου εγκαταστάτη με την οποία βεβαιώνεται ότι η εγκατάσταση έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς ασφαλείας και παρέχεται εγγύηση για την επί διετία απρόσκοπτη λειτουργία της.

Η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η. Α.Ε.) ή άλλη Επιχείρηση Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας ενημερώνεται για την ως άνω υποβολή και αναλόγως ηλεκτροδοτεί την εγκατάσταση ή τον υποσταθμό, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις».

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ.1 του Ν.4483/1965 (όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.3 άρθρου 3 Ν.2302/1995 και μετά με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του Ν.3982/2011,ΦΕΚ Α 143/17.6.2011):

«Ο έλεγχος όλων των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων προκειμένου να διαπιστωθεί η τήρηση των διατάξεων του παρόντος διενεργείται από τις υπηρεσίες των Περιφερειών, που είναι αρμόδιες για την έκδοση των αδειών για την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αφορούν τις ελεγχόμενες υπηρεσίες.».

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 3982/2011:

«1. Για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών και γενικότερα των αποδεκτών των υπηρεσιών που παρέχονται από τους ασκούντες επαγγελματική δραστηριότητα του άρθρου 3, οι πάροχοι των αντίστοιχων υπηρεσιών ελέγχονται για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργούνται είτε αυτεπάγγελα είτε κατά την εξέταση καταγγελιών από αποδέκτες υπηρεσιών είτε ύστερα από ατύχημα. 2. Στους ανωτέρω ελέγχους συμπεριλαμβάνονται και οι προβλεπόμενοι έλεγχοι των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4483/1965 (Α' 118), όπως αυτός ισχύει. Για την υποστήριξη διενέργειας των εν λόγω ελέγχων συνιστάται στη Διεύθυνση Υποστήριξης Βιομηχανιών της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας Ενιαίο Μητρώο Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων στο οποίο θα καταχωρούνται οι προβλεπόμενες στο άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 4483/1965 υπεύθυνες δηλώσεις, όπως τα θέματα αυτά ρυθμίζονται με την υπουργική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.».

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της ΚΥΑ 24841/1144/01 (με θέμα: Διενέργεια ελέγχου ηλεκτρολογικών εν γένει εγκαταστάσεων):

«1. Ο έλεγχος των ηλεκτρολογικών εν γένει εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων του άρθρου 2 της παρούσας, εκτός του πρώτου ελέγχου που διενεργείται στο μεταβατικό στάδιο, διενεργείται ανά διετία για όλα τα Πρατήρια και για όλους τους Σταθμούς που περιλαμβάνουν αντλίες, ενώ διενεργείται ανά τετραετία για τους λοιπούς Σταθμούς άνευ αντλιών ή αυτοτελείς εγκαταστάσεις πλυντηρίων, λιπαντηρίων.

2. Ο έλεγχος διενεργείται από το μελετητή μηχανικό ή τον επιβλέποντα ή άλλο διπλωματούχο Μηχανολόγο ή Ηλεκτρολόγο Μηχανικό ή Τεχνολόγο Μηχανικό αντίστοιχης ειδικότητας (ή άλλης ειδικότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για τα επαγγελματικά δικαιώματα). Για το λόγο αυτό υποβάλλεται στην

αρμόδια Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών τεχνική έκθεση, με συνημμένα τα αποτελέσματα των σχετικών μετρήσεων συνοδευόμενη από υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 από την οποία να προκύπτει ότι οι παρακάτω υπό στοιχεία (α), (β), (γ) και (δ) μετρήσεις βρίσκονται εντός των επιτρεπομένων ορίων, και ότι η όλη εγκατάσταση τηρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις ασφαλούς λειτουργίας της. Ταυτόχρονα υποβάλλεται αίτηση του ενδιαφερόμενου πρατηριούχου για την έκδοση από την υπηρεσία σχετικής βεβαίωσης.».

Εξάλλου, με την υπουργική απόφαση Φ.50/503/168/19-4-2011 (ΦΕΚ 844/Β'/16-5-2011) άρθρο 1 ορίστηκε ότι:

«Από την έναρξη ισχύος της παρούσης απόφασης: α) Το περιεχόμενο της Υπεύθυνης Δήλωσης Εγκαταστάτη (Υ.Δ.Ε.) που υποβάλλεται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 4483/1965, στην ηλεκτρική επιχείρηση διανομής ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνο με το συνημμένο υπόδειγμα της Υ.Δ.Ε. του παραρτήματος της παρούσης απόφασης. β) Τα

περιεχόμενα της Έκθεσης Παράδοσης της ηλεκτρικής εγκατάστασης και του Πρωτοκόλλου ή των Πρωτοκόλλων Ελέγχου της ηλεκτρικής εγκατάστασης, που παραδίδονται μαζί με την Υ.Δ.Ε. στην ηλεκτρική επιχείρηση διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, είναι σύμφωνα με τα αντίστοιχα συνημμένα υποδείγματα του παραρτήματος της παρούσης απόφασης.».

Εν όψει των ανωτέρω επισημάνσεων, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης απευθύνθηκε προς την Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Π.Ε. Κεντρικού Τομέα, παραθέτοντας τις ανωτέρω επισημάνσεις και αναμένοντας την θετική ανταπόκρισή της στα διαμεσολαβούμενα.

Αποτέλεσμα: Η υπηρεσία διαβίβασε απαντητικό έγγραφο στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη το οποίο όμως δεν έχει αξιολογηθεί από τον ίδιο μέχρι του χρονικού σημείου σύνταξης της παρούσας.

Με τη με αρ. πρωτ. ***/11-3-2015 Απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών με θέμα: "Ανάκληση άδειας λειτουργίας και σφράγιση εγκαταστάσεων στεγασμένου σταθμού αυτοκινήτων μικτής χρήσης, μεγάλου μεγέθους" ανακλήθηκε η υπ'αρ. ***/6-6-2012 Απόφαση της Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών, με την οποία είχε χορηγηθεί στην εταιρεία, της οποίας ο καταγγέλλων δήλωσε ότι είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος, άδεια λειτουργίας σταθμού αυτοκινήτου μικτής χρήσης, μεγάλου μεγέθους και αποφασίστηκε η σφράγιση αυτού. Ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι η έκδοση της απόφασης ανάκλησης της άδειας λειτουργίας στεγασμένου σταθμού αυτοκινήτων για πολεοδομικούς λόγους, είναι παράνομη διότι δεν έχει τηρηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία μέσω της οποίας θα μπορούσε να τεκμηριωθεί η ύπαρξη κινδύνου για την στατική επάρκεια του κτιρίου. Παράλληλα, ο καταγγέλλων ανέφερε ότι έχει προβεί σε δήλωση ένταξης του Ν. 4178/2013 για τις αυθαίρετες κατασκευές του κτηρίου του ως άνω σταθμού αυτοκινήτων του.

Με τη Διαμεσολάβηση 26/2015/Α (έτους 2016) ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης επανήλθε στην ως άνω υπόθεση παραθέτοντας κατ' αρχάς το νομικό πλαίσιο που ορίζει την ανάκληση των ατομικών διοικητικών πράξεων ως ακολούθως: Οι κανόνες που ρυθμίζουν την ανάκληση των ατομικών διοικητικών πράξεων προβλέπονται, κατά βάση, από γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου και με αυτούς επιδιώκεται ασφάλεια δικαίου. Κατ' αρχήν, οι νόμιμες ατομικές διοικητικές πράξεις, από τις οποίες οι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα, δεν ανακαλούνται, ούτε λόγω μεταγενέστερης μεταβολής των απόψεων της διοικήσεως επί της συγκεκριμένης υπόθεσης. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η ανάκληση των νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων: α) για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ανεξάρτητα από το αν έχει παρέλθει μακρύ χρονικό διάστημα από την έκδοσή τους, βασιζόμενη ακόμη και σε στοιχεία μεταγενέστερα από εκείνα που υπήρχαν κατά την έκδοση της πράξης ή και στην ουσιαστική επανεκτίμηση των πραγματικών συνθηκών που υπήρχαν ή συνέτρεχαν κατά την έκδοση της πράξης, β) εάν ο διοικούμενος δεν συμμορφώνεται προς τους όρους, από τους οποίους εξαρτήθηκε η ισχύς της

πράξεως ή αν δεν τηρηθούν οι προϋποθέσεις που θεσπίζουν οι σχετικές διατάξεις, οι οποίες αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και γ) εάν δεν έχουν απορρεύσει από αυτήν δικαιώματα του διοικουμένου. Με το άρθρο 1 παρ. 1 του Α.Ν. 261/1968 (ΦΕΚ Α' 12) ορίζεται ότι: «Ατομικαί διοικητικαί πράξεις, εκδοθείσαι κατά παράβασιν νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε δια το Δημόσιον συνεπείας, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου. Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως, οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσων της 5ετίας τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμιά περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιοσδήποτε δικαιώματος». Δηλαδή, καταρχήν είναι ελευθέρως ανακλητές οι παράνομες ατομικές διοικητικές πράξεις, έστω και αν δημιουργήθηκαν εξ' αυτών δικαιώματα των διοικουμένων, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η ανάκληση θα λάβει χώρα εντός ευλόγου χρόνου, ο οποίος, κατά τον Α.Ν 261/1968, μπορεί να είναι και μεγαλύτερος της πενταετίας από την έκδοση της πράξεως. Η ανάκληση χωρεί μόνο για λόγους νομιμότητας στην οποία περιλαμβάνεται και η πλάνη περί τα πράγματα και όχι για διαφορετική εκτίμηση των ίδιων πραγματικών περιστατικών, εκτός εάν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος απαιτείται, όμως, στην περίπτωση αυτή ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της διοικήσεως. Όμως και μετά την πάροδο του, κατά τα ως ανωτέρω, ευλόγου χρόνου, επιτρέπεται η ανάκληση των παρآنόμων ατομικών διοικητικών πράξεων: α) εάν η Διοίκηση οδηγήθηκε στην έκδοση τους από απατηλή ενέργεια του διοικουμένου, β) για λόγους δημοσίου συμφέροντος και γ) εάν αυτή γίνεται για την συμμόρφωση της Διοικήσεως σε ακυρωτική απόφαση του Σ.τ.Ε. Η Διοίκηση έχει, κατά βάσιν, διακριτική ευχέρεια να ανακαλεί τις παράνομες διοικητικές πράξεις, η δε σχετική της άρνηση δεν αποτελεί παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, εκτός εάν ρητή διάταξη προβλέπει το αντίθετο. Ως προς τη συγκεκριμένη περίπτωση, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης διευκρίνισε ότι οι ισχυρισμοί του καταγγέλλοντος δεν φαίνεται να επηρεάζουν το κύρος της απόφασης, διότι η ανάκληση έχει γίνει όχι μόνο για τους συγκεκριμένους λόγους πολεοδομικής φύσης αλλά και για άλλους λόγους που αναφέρονται στο κείμενο αυτής και κυρίως, όπως αναφέρεται πάντοτε στο κείμενο της απόφασης διότι η άδεια λειτουργίας χορηγήθηκε, σύμφωνα με τα σχεδια-

γράμματα που υπέβαλλε η εταιρεία και εγκρίθηκαν από την καταγγελλόμενη υπηρεσία, όμως στη συνέχεια η υπηρεσία διαπίστωσε ότι η εταιρεία τροποποίησε τις εγκαταστάσεις χωρίς την απαιτούμενη έγκριση της υπηρεσίας, βεβαιώνοντας περί του αντιθέτου την αδειοτούσα αρχή, παρΟυσιάζοντας ανακριβή στοιχεία προς υλοποίηση του σκοπού της. Δηλαδή, η ανάκληση έγινε, σύμφωνα με την απόφαση, όχι μόνο για τις αυθαίρετες κατασκευές αλλά και επειδή η εταιρεία τροποποίησε αυθαίρετα τις εγκαταστάσεις του σταθμού και επέκτεινε τη δραστηριότητα αυτού με άλλες, χωρίς την απαιτούμενη έγκριση της καταγγελλόμενης υπηρεσίας. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης επισήμανε ωστόσο ότι, επειδή η ανάκληση της άδειας λειτουργίας αποτελεί δυσμενή πράξη για τον διοικούμενο, η υπηρεσία θα όφειλε να καλέσει τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του ως προς τα σχετικά ζητήματα, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας). Όπως προκύπτει από την απόφαση ανάκλησης, η Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών με το υπ' αρ. πρωτ. ***/31-10-2014 έγγραφό της, κάλεσε την εταιρεία να υποβάλλει εγγράφως τις απόψεις της επί των διαλαμβανομένων σε αυτό, προκειμένου να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία επιβολής των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ωστόσο, έπειτα από την ανωτέρω κλήση σε ακρόαση, περιήλθαν στη Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών, έγγραφα τα οποία φαίνεται ότι δεν τέθηκαν υπόψη της εταιρείας ώστε να εκφράσει και επ' αυτών τις απόψεις της. Το άρθρο 6 αναφέρει ως στοιχείο της κλήσης προς ακρόαση τον προσδιορισμό του αντικειμένου του μέτρου ή της διοικητικής ενέργειας και κατοχυρώνει ως δικαίωμα του ενδιαφερόμενου - και όχι ως αυτεπάγγελη υποχρέωση της διοίκησης - να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και να προβεί σε ανταπόδειξη. Ωστόσο, η ορθή διοικητική συμπεριφορά και η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει, στην κλήση προς ακρόαση να μνημονεύονται τουλάχιστον τα υπάρχοντα έγγραφα που συγκροτούν τον φάκελο στον οποίο θα βασιστεί το επικείμενο διοικητικό μέτρο. Αυτό δεν σημαίνει ότι κάθε φορά που εισέρχεται ένα νέο έγγραφο στον φάκελο αυτό, θα πρέπει να καλείται ο ενδιαφερόμενος σε πρόσθετη ακρόαση. Σημαίνει όμως ότι εάν υπάρχουν νέα στοιχεία, στα οποία ενδέχεται να βασιστεί η τελική απόφαση για την λήψη του μέτρου ή της ενέργειας εις βάρος των δικαιωμάτων του, η πληρότητα της ενάσκησης του δικαιώματος της προηγούμενης

ακρόασης αντιστοιχεί στην ανάλογη υποχρέωση της διοίκησης για ολοκληρωμένη κλήση του δικαιούμενου. Με τη Διαμεσολάβηση 26/2015/Α ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης απευθύνθηκε α) προς τον καταγγέλλοντα, καλώντας τον να εκθέσει τις απόψεις του ως προς το σκέλος κατά το οποίο κρίθηκε ότι η επιχείρηση τροποποίησε αυθαίρετα τις εγκαταστάσεις του σταθμού αυτοκινήτων και επέκτεινε τη δραστηριότητα αυτού με άλλες χωρίς να έχει λάβει την έγκριση της υπηρεσίας και β) προς την υπηρεσία, καλώντας την να εκθέσει τις απόψεις της, ως προς το εάν η κλήση προς προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερόμενου περιλάμβανε πλήρη έκθεση των συγκεκριμένων λόγων και στοιχείων για τους οποίους πραγματοποιήθηκε η ανάκληση, λαμβάνοντας υπόψη ότι ελλείψεις του εγγράφου της κλήσης του ενδιαφερόμενου επιβάλλουν την εκ νέου κλήτευσή του και την επανάληψη της διαδικασίας για λόγους εφαρμογής της αρχής της χρηστής διοίκησης. Στο υπ' αρ. πρωτ. ***/27.4.2016 έγγραφό της υπηρεσία ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι όλα τα στοιχεία με τα οποία δημιουργήθηκε η κρίση για την κατά νόμο υποχρέωση της διοίκησης για ανάκληση της άδειας λειτουργίας και την σφράγιση των εγκαταστάσεων του στεγασμένου σταθμού αυτοκινήτων, τέθηκαν υπόψη του εκπροσώπου της εταιρείας και ζητήθηκαν οι απόψεις του επ' αυτών και ότι η απόφαση ανάκλησης, εκδόθηκε αφού η

υπηρεσία εξάντλησε στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης, κάθε εύλογο χρονικό περιθώριο για την υποβολή των απόψεων της εταιρείας. Ο καταγγέλλων, με νεώτερο έγγραφό του, δήλωσε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη ότι θα επανέλθει με νέο έγγραφο στο οποίο ισχυρίστηκε ότι θα επισυνάπτει τα ανάλογα αποδεικτικά στοιχεία με τα οποία θα καταρριφθούν και άλλοι αβάσιμοι λόγοι που έχει επικαλεστεί η καταγγελλόμενη υπηρεσία στην απόφαση ανάκλησης. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης με το από 15 Ιουλίου 2016 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ζήτησε από τον καταγγέλλοντα να τον ενημερώσει, εντός δέκα ημερών, εάν προτίθεται να υποβάλλει στο Γραφείο και άλλα έγγραφα με τις απόψεις του, δηλώνοντάς συγχρόνως, ότι σε διαφορετική περίπτωση κατά την οποία δεν περιέλθει στο ανωτέρω διάστημα άλλη κρίσιμη πληροφορία, η υπόθεση θα τεθεί στο αρχείο λόγω έλλειψης στοιχείων. Έκτοτε, δεν υπήρξε άλλη ενημέρωση από τον καταγγέλλοντα.

Αποτέλεσμα : Καθώς μετά τις ανωτέρω διαμεσολαβητικές ενέργειες του Περιφερειακού Συμπαραστάτη δεν υπήρξε στην συνέχεια η ανάλογη ανταπόκριση από την πλευρά του καταγγέλλοντος για συνέχιση της προσπάθειας διαμεσολάβησης, η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο.

(ιβ) Το δικαίωμα στην προστασία του περιβάλλοντος

(Άρθρο 22 της Χάρτας)

«Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί δικαίωμα κάθε προσώπου. Το υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του ενσωματώνονται στις πολιτικές της Περιφέρειας Αττικής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και διασφαλίζονται σύμφωνα με την Αρχή της Αειφόρου Ανάπτυξης.»

Καταγγέλων απευθύνθηκε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη προκειμένου να εξετασθεί το θέμα της φερόμενης έντονης ρύπανσης που προκαλείται από τη λειτουργία τζακιού όμορης οικίας της οικίας του. Με παλαιότερη αίτησή του, ο καταγγέλων είχε απευθυνθεί στη Δ/ση Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Νότιου Τομέα Αθηνών η οποία προέβη στη διενέργεια υγειονομικού ελέγχου, όπως προκύπτει από το με αρ. πρωτ. **/08.02.2016 έγγραφό της, στο οποίο αναφέρεται

ότι δεν διαπιστώθηκε η ύπαρξη ανθυγιεινής ή άλλης οχληρής κατάστασης από τη λειτουργία του τζακιού της όμορης οικίας. Σε σχέση ωστόσο με την αυτοψία της υπηρεσίας, ο αιτών ανέφερε ότι κατά τη διενέργεια αυτής το τζάκι τη όμορης οικίας δεν ήταν σε λειτουργία και επομένως δεν μπορούσαν να διαγνωστούν τα καταγγελλόμενα. Με τη Διαμεσολάβηση 2/2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης επισήμανε κατ' αρχάς, ότι η Δ/ση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής απηύθυνε το ως άνω έγγραφο στη

Δ/ση Περιβάλλοντος, την οποία παρακαλούσε για τις δικές της ενέργειες στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, εκφράζοντας επί της ουσίας την άποψη για έλλειψη αρμοδιότητας. Ωστόσο, η εν λόγω υπόθεση δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Δ/σης Περιβάλλοντος, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 25 του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής, η Δ/ση Περιβάλλοντος είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για τον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (άρθρο 210 Α Τομέας Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής του Ν.3852/2010) και την εισήγηση επιβολής κυρώσεων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις ισχύουσες διατάξεις, άρθρο 30 του Ν.1650/1986, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Σύμφωνα με το άρθρο 60 του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής «Το Τμήμα Υγειονομικού και Περιβαλλοντικού Ελέγχου είναι αρμόδιο ιδίως για : τον έλεγχο των ανθυγιεινών εγκαταστάσεων και ενέργειες για την θεραπεία των καταγγελλιών των πολιτών». Από την παραπάνω κατανομή αρμοδιοτήτων προκύπτει ότι η αρμοδιότητα των δύο υπηρεσιών διαχωρίζεται ανάλογα με το αν μια υπόθεση εμπίπτει στις υγειονομικές διατάξεις ή στις διατάξεις του Ν. 1650/1986. Δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του Ν. 1650/1986 προϋποθέτουν την υπαγωγή μιας δραστηριότητας στις καθορισμένες «δραστηριότητες» που ρυθμίζονται από τον νόμο αυτόν και καθώς, σύμφωνα με την καταγγελία δεν προκύπτει τέτοια «δραστηριότητα» από την οικιακή χρήση εστίας, η υπόθεση δεν φαίνεται να εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Δ/σης Περιβάλλοντος. Ακολουθώντας, ο Περιφερειακός

Συμπαραστάτης παρακάλεσε την Δ/ση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Νοτίου Τομέα να εξετάσει την σχετική υπόθεση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 22 παρ. 5 του Υγειονομικού Κανονισμού Αττικοβοιωτίας (ΦΕΚ 275/τ. Β'/1938) ασκώντας τις σχετικές αρμοδιότητές της.

Η Δ/ση Υγειονομικού Ελέγχου, ανταποκρινόμενη στην ως άνω Διαμεσολάβηση, κοινοποίησε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης το με αρ. πρωτ. ***/30.3.2016 έγγραφό της, στο οποίο καταγράφει τα αποτελέσματα του διενεργηθέντα υγειονομικού ελέγχου. Στο ως άνω έγγραφο αναφέρεται ότι δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί η καταγγελλόμενη πρόκληση όχλησης και ανθυγιεινής κατάστασης. Δεδομένων όμως των παραπόνων που αφορούν οχλήσεις από την λειτουργία καπνοδόχου τζακιού, ζήτησε από τον ιδιοκτήτη να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα που προβλέπονται, γνωστοποιώντας του τα όσα προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία.

Έπειτα από νεότερη αναφορά του καταγγέλλοντος, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης, με δεδομένο ότι η υπό κρίση καταγγελία αφορά τη χειμερινή περίοδο, κάλεσε τη Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Νοτίου Τομέα της Περιφέρειας Αττικής, να ασκήσει τις αρμοδιότητές της, εφόσον υπάρξει εκ νέου καταγγελλόμενο περιστατικό.

Αποτέλεσμα: Με την διαμεσολάβηση έγινε αντιληπτή η κατανομή των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στις δύο υπηρεσίες της Περιφέρειας, ενώ ο καταγγέλλων δεν έδωσε συνέχεια στην υπόθεση κατά το έτος 2016.

Καταγγέλων υπέβαλλε στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη αίτηση διαμεσολάβησης σχετικά με έντονα προβλήματα που φέρονται να δημιουργούνται στη δημόσια υγεία σε σημείο συγκέντρωσης απορριμμάτων στην γωνία του ιστορικού κτιρίου του «Ευνάρδειου» στο κέντρο της Αίγινας (είναι το πρώτο δημόσιο κτίριο – εκπαιδευτήριο του νέου Ελληνικού Κράτους που κτίστηκε επί Καποδίστρια δαπάναις του φιλέλληνα ελβετού τραπεζίτη Ευνάρδου), επισημαίνοντας ότι το μεγάλο αυτό πρόβλημα υποβαθμίζει την ποιότητα της καθημερινότητάς τους, δημιουργεί σοβαρούς

κινδύνους για την υγεία τους και απαξιώνει την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού της Αίγινας. Με τη **Διαβίβαση 9/2016** ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης διαβίβασε την καταγγελία στην αρμόδια Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, Κοινωνικής Μέριμνας, Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής Περιφερειακής Ενότητας Νήσων της Περιφέρειας Αττικής και παρακάλεσε για τις δικές της ενέργειες ενώ κοινοποίησε την ως άνω καταγγελία και στον Δήμο Αίγινας.

Η ως άνω Δ/ση της Περιφέρειας Αττικής, στο υπ' αρ. πρωτ. ***/26-7-2016 έγγραφό της, που το

απευθύνει στον Δήμο Αίγινας και το κοινοποιεί στο Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι από την αυτοψία που πραγματοποιήθηκε, **διαπιστώθηκε η ύπαρξη ανθυγιεινών και οχληρών καταστάσεων για τους περίοικους καθώς και ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη εστιών εντόμων και τρωκτικών υγιονομικής σημασίας και παρακαλεί τον Δήμο Αίγινας ως υπεύθυνο φορέα για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων αλλά και για τα θέματα οργάνωσης των μέσων ανακύκλωσης και τοποθέτησης των αστικών αποβλήτων, για τις δικές του ενέργειες λόγω αρμοδιότητας.**

Ο καταγγέλων επανήλθε στο ίδιο θέμα με νεότερη καταγγελία στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη αναφέροντας, ότι η κατάσταση έχει επιβαρυνθεί κάνοντας αναφορά στην ύπαρξη τρωκτικών, εντόμων, έντονης δυσοσμίας.

Έπειτα από την ως άνω καταγγελία, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης προέβη στην σύνταξη της **Διαμεσολάβησης 11/2016** στα πλαίσια της οποίας διευκρίνισε, ότι δεδομένου ότι για την διευθέτηση του ως άνω προβλήματος που αφορά στη διασφάλιση της δημόσιας υγείας εμπλέκεται, τόσο η Περιφέρεια Αττικής όσο και ο Δήμος Αίγινας και προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσον υφίσταται κάποιου είδους πράξη ή παράλειψη εκ μέρους της αρμόδιας υπηρεσίας που υπάγεται στην Περιφέρεια Αττικής, δύναται να επικοινωνεί και με άλλους φορείς, ώστε να ασκήσει αποτελεσματικά την διαμεσολαβητική του αρμοδιότητα για την επίλυση του προβλήματος. Ως εκ τούτου, μέρος της διαμεσολάβησης είναι και η αναζήτηση κάθε είδους πληροφοριών που αφορούν την υπόθεση που καταγγέλεται, επικοινωνώντας όχι μόνο με την υπηρεσία της Περιφέρειας αλλά και με άλλες υπηρεσίες.

Με την ως άνω Διαμεσολάβηση, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης απευθύνθηκε προς την ως άνω

αρμόδια Δ/ση της Περιφέρειας Αττικής, προκειμένου να ενημερωθεί για την εξέλιξη της υπόθεσης και για την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων της, κοινοποιώντας αυτήν και στον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη. Περαιτέρω, καθόσον η υπόθεση αφορά και τις αρμοδιότητες του Δήμου Αίγινας, αλλά, όπως αναφέρεται στην καταγγελία, και του Πυροσβεστικού Κλιμακίου Αίγινας, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης κοινοποίησε την παρούσα διαμεσολάβηση προς τον κ. Δήμαρχο Αίγινας και στο Πυροσβεστικό Κλιμάκιο Αίγινας, προς γνώση τους, ενώ, για την πληρέστερη ενάσκηση των αρμοδιοτήτων όλων των πλευρών, παρακάλεσε τον Δήμο Αίγινας να ορίσει χρόνο και τόπο, προκειμένου να οργανωθεί μια σύσκεψη του Περιφερειακού Συμπαραστάτη και της ανωτέρω Δ/σης της Περιφέρειας Αττικής με την διοίκηση του Δήμου Αίγινας στο δημοτικό κατάστημα, προκειμένου να συζητηθούν με την παρουσία του καταγγέλλοντος, τα προβλήματα που επισημαίνονται, με σκοπό την εξεύρεση της καταλληλότερης λύσης για την ορθή και ακώλυτη, αλλά και αποτελεσματική, ενάσκηση αρμοδιοτήτων όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Παράλληλα, ενημερώθηκε και ο ενδιαφερόμενος προκειμένου και αυτός να ειδοποιηθεί για την παρουσία του στην ανωτέρω διαμεσολαβητική προσπάθεια.

Στις 19.12.2016, έπειτα από πρόσκληση του Περιφερειακού Συμπαραστάτη, πραγματοποιήθηκε στην Αίγινα σύσκεψη διαμεσολάβησης, στην οποία παρέστη και ο ίδιος ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης, κατόπιν μετάβασής του στο νησί μαζί με επόπτες υγείας της Περιφέρειας Αττικής. Εργαζόμενοι του Δήμου Αίγινας υπέδειξαν το σημείο στο οποίο αναφέρεται η καταγγελία.

Αποτέλεσμα: Πραγματοποιήθηκε αυτοψία και συντάχθηκε έκθεση ελέγχου εκ μέρους της υπηρεσίας, σύμφωνα με την οποία δεν διαπιστώθηκαν προβλήματα.

Πολίτης απευθύνθηκε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη σχετικά με φερόμενη όχληση που προκαλείται από γειτονικό ακίνητο, στο μπαλκόνι του οποίου ο καταγγέλων ισχυρίστηκε ότι ζουν σκυλιά τα οποία, κατά τις νυκτερινές ώρες προκαλούν διατάραξη της κοινής ησυχίας και της οικιακής γαλήνης του καταγγέλλοντος. Με την **Διαβί-**

βαση 18/2016, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης διαπίστωσε την αναρμοδιότητά του και εφαρμόζοντας το άρθρο 4 παρ. 1 (α) εδ. γ' του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) που έχει κωδικοποιηθεί και στο άρθρο 3.1. της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών Αττικής, απέστειλε την κα-

ταγγελία στην αρμόδια υπηρεσία, τη Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών ενημερώνοντας παράλληλα και τον ενδιαφερόμενο όπως ο νόμος ορίζει. Με το υπ' αρ. πρωτ. ***/30.12.2016 έγγραφό της, η υπηρεσία επέστρεψε την ως άνω Διαβίβαση στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη αναφέροντας ότι δεν είναι αρμόδια για τον έλεγχο της παραπάνω καταγγελίας. Περαιτέρω, ρητώς η υπηρεσία αναφέρει ότι **«δεν θα θέλαμε να μας αποστέλλετε από τούδε και στο εξής παράπονα, καταγγελίες και λοιπά πολιτών που μας αφορούν», απεκδυόμενη, με αυτή την διατύπωση, της ευθύνης ακόμη και για τις αιτήσεις πολιτών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της.** Τέλος, η υπηρεσία παρακάλεσε να ανατρέξουμε στην κείμενη νομοθεσία, στην οποία αναφέρεται η αρμόδια υπηρεσία για την διερεύνηση. Σε συνέχεια των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης προέβη στη σύνταξη της Διαμεσολάβησης 14/2016 στην οποία αναφέρει τα ακόλουθα : Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 (α) εδ. γ' του Ν.2690/1999, ορίζεται ότι εάν μία αίτηση υποβάλλεται σε αναρμόδια υπηρεσία, αυτή οφείλει εντός τριών ημερών να την διαβιβάσει στην αρμόδια και να ενημερώσει σχετικά τον ενδιαφερόμενο. Στην υπό κρίση περίπτωση, η ως άνω υπηρεσία έκρινε εαυτήν αναρμόδια, χωρίς όμως να τηρήσει την ως άνω νομικά προβλεπόμενη υποχρέωσή της. Θα έπρεπε, εφόσον έκρινε εαυτήν αναρμόδια, να είχε διαβιβάσει το αίτημα στην – κατά την κρίση της – αρμόδια υπηρεσία και όχι να «επιστρέψει» το έγγραφο στο Γραφείο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης. Σύμφωνα με το άρθρο 1 περ. (ιγ) του Ν.4039/2012 (ΦΕΚ Α' 15/2.2.2012), **«Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό»,** αρμόδιες αρχές εφαρμογής και ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, είναι οι αρχές εκείνες που, σε επίπεδο Περιφέρειας, Περιφερειακών Ενοτήτων και Δήμων, μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή και τον έλεγχο εφαρμογής – σε συνεργασία με τις αρχές της περ. (ιβ) του συστήματος της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, καθώς και για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων προστασίας των ζώων. Από την διατύπωση αυτή προκύπτει ότι οι Περιφερειακές Ενώσεις και οι υπηρεσίες τους είναι αρμόδιες, μαζί με τις υπηρεσίες των Δήμων, όχι μόνο για το σύστημα καταγραφής, αλλά και για την εφαρμογή

και τον έλεγχο των κανόνων προστασίας των ζώων. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ 2 («Αρμόδιες αρχές») του ίδιου νόμου, αρμόδιες αρχές εφαρμογής και ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος σήμανσης και καταγραφής ορίζονται οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής της Γ.Δ. Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των δήμων και όπου αυτές δεν έχουν συσταθεί τα Γραφεία Γεωργικής Ανάπτυξης του οικείου Δήμου. Επομένως, και από την διάταξη αυτή προκύπτει συναρμοδιότητα της περιφερειακής υπηρεσίας με την δημοτική και όχι αναρμοδιότητα της πρώτης. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 περίπτωση (β) του ίδιου νόμου ορίζεται ότι επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε κατοικία. Στις πολυκατοικίες που αποτελούνται από δύο διαμερίσματα και πάνω, επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε διαμέρισμα με την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, ότι δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες ή στους ανοιχτούς χώρους του διαμερίσματος. Κατά το άρθρο 21 του ίδιου νόμου, για την παράβαση του άρθρου 8 παρ. 1 και 2 ορίζεται πρόστιμο 500 ευρώ ανά ζώο. Κατά την παρ. 3, αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του νόμου είναι τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 περ. (ιδ), δηλαδή, κατά την διατύπωση του άρθρου αυτού, τα όργανα που τις διαπιστώνουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και συγκεκριμένα οι υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, της Δασικής Υπηρεσίας, των Τελωνείων, των Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου, του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής και οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας των κυνηγετικών οργανώσεων. Ωστόσο, το συγκεκριμένο άρθρο αφορά αποκλειστικά την διαδικασία βεβαίωσης παράβασης και όχι βεβαίως την γενικότερη προληπτική και διαρκή αρμοδιότητα για την εφαρμογή και τον έλεγχο των κανόνων προστασίας των ζώων που ο νόμος προβλέπει και για τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων. Γι' αυτό και το άρθρο 21 εμπλέκει και τις εν λόγω υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων στην διαδικασία της εξέτασης υπομνημάτων των φερόμενων παραβατών, την επικύρωση των διοικητικών προστίμων και εν γένει επιφυλάσσει σε αυτές έναν εγγυητικό ρόλο, δεδομένης της εξειδίκευσης των υπηρεσιών αυτών και της στελέχωσής τους με επιστημονικό προσωπικό της σχετικής ειδίκευσης. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής, το Τμήμα Υγείας Ζώων της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και

Κτηνιατρικής της Π.Ε. Βορείου Τομέα είναι αρμόδιο μεταξύ άλλων για την αυτεπάγγελτη επιθεώρηση της υγιεινής κατάστασης του ζωϊκού κεφαλαίου της Περιφερειακής Ενότητας. Το Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης, Φαρμακοεπαγρύπνησης και Ελέγχων της ίδιας Διεύθυνσης είναι επίσης αρμόδιο μεταξύ άλλων για την μέριμνα και εφαρμογή των αρχών προστασίας της υγείας και συνθηκών υγιεινής διαβίωσης και εν γένει μεταχείρισής τους στα ζώα συντροφιάς κατά την εκτροφή, αναπαραγωγή, εμπορία εντός περιοχής ευθύνης της Περιφερειακής Ενότητας, τον έλεγχο και την επιβολή των σχετικών κυρώσεων. Ως εκ τούτου, η περιφερειακή υπηρεσία διαθέτει αρμοδιότητες για αυτεπάγγελτη επιθεώρηση, αλλά και για μέριμνα εφαρμογής των αρχών προστασίας της υγείας και των συνθηκών υγιεινής διαβίωσης των ζώων συντροφιάς, ανεξάρτητα από τις αρμοδιότητες βεβαίωσης παραβάσεων που έχουν ανατεθεί από τον νομοθέτη σε άλλα κρατικά όργανα. Κατόπιν των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης απευθύνθηκε στο πλαίσιο της κατ' άρθρο 179 του Ν.3852/2010 αρμοδιότητάς του προς την Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Βορείου Τομέα Αθηνών, προτείνοντας τις εξής ενέργειες:

- να πραγματοποιήσει επιθεώρηση κατά τις ανωτέρω διατάξεις στον ανωτέρω χώρο, προκειμένου να ασκήσει τις αρμοδιότητές της για την μέριμνα και εφαρμογή των

αρχών προστασίας της υγείας και των συνθηκών διαβίωσης των ανωτέρω αναφερόμενων ζώων συντροφιάς και

- σε περίπτωση που διαπιστωθούν τυχόν παραβάσεις, να ειδοποιήσει τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα για την βεβαίωση τους και
- σε κάθε περίπτωση, να διαβιβάσει την υποβληθείσα καταγγελία εντός τριών (3) ημερών στις συναρμόδιες υπηρεσίες, ενημερώνοντας σχετικά τον ενδιαφερόμενο, όπως ορίζει το άρθρο 4 παρ. 1 (α) εδ. γ' του Ν.2690/1999.

Μετά την αποστολή της διαμεσολάβησης, η υπηρεσία απέστειλε ως ορθή επανάληψη ένα έγγραφο που διευκρίνιζε ότι ζήτησε να μην αποστέλλονται έγγραφα που δεν αφορούν την υπηρεσία.

Αποτέλεσμα : Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης δεν έχει ενημερωθεί για την εξέλιξη της υπόθεσης. Η υπόθεση καταγράφεται ως μια πολύ χαρακτηριστική περίπτωση Υπηρεσίας που αρνείται να συνεργαστεί με τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, χρησιμοποιώντας μάλιστα διατυπώσεις, οι οποίες θα δικαιολογούσαν περαιτέρω έλεγχο.

Κατόπιν καταγγελιών πολίτη, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης διαμεσολάβησε κατά το έτος 2015, όπως αναφέρεται αναλυτικά στην αντίστοιχη ετήσια έκθεση, προς την αρμόδια **Δ/ση Περιβάλλοντος** για την ενάσκηση των κυρωτικών αρμοδιοτήτων της σχετικά με θόρυβο που προκαλείται από την λειτουργία μηχανημάτων κλιματισμού και εξαερισμού καταστήματος. Ο καταγγέλλων είχε απευθυνθεί επανειλημμένα στην αρμόδια Δ/ση της Περιφέρειας Αττικής, η οποία είχε προβεί σε μετρήσεις που διαπίστωναν την υπέρβαση του επιτρεπόμενου θορύβου, αλλά είχε αρκεστεί σε συστάσεις και σε διαβεβαιώσεις της επιχείρησης περί λήψης μέτρων για τον περιορισμό του. Παρά τη λήψη ορισμένων τεχνικών μέτρων, ο πολίτης κατήγγειλε ότι ο θόρυβος εξακολουθούσε να οχλεί και στη συνέχεια η υπηρεσία πρόβη εκ νέου σε σχετική μέτρηση. Ωστόσο, παρά τις

ενέργειες αυτές, ο πολίτης κατήγγειλε ότι το πρόβλημα εξακολουθούσε να υφίσταται. Κατόπιν των ανωτέρω, ο Συμπαραστάτης ζήτησε από την υπηρεσία να εφαρμόσει τον νόμο για την επιβολή προστίμου, με σκοπό την συμμόρφωση προς τις περιβαλλοντικές διατάξεις. Τελικά η Δ/ση Περιβάλλοντος προέβη στην επιβολή προστίμων στην επιχείρηση ύψους 800 ευρώ και 500 ευρώ. Έπειτα από τα ανωτέρω, ο καταγγέλλων υπέβαλλε εκ νέου καταγγελία στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη για το ίδιο θέμα. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης, με **τη Διαβίβαση 12/2016**, διαβίβασε την καταγγελία στην Δ/ση Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Αττικής. Ακολούθως, η Δ/ση Περιβάλλοντος προέβη στη διενέργεια επανελέγχου ηχομέτρησης κατά τον οποίο διαπιστώθηκε υπέρβαση των προβλεπόμενων ορίων. Η υπηρεσία κάλεσε τον υπεύθυνο της επιχείρησης να υποβάλ-

λει τις απόψεις του σχετικά με τα όσα αναφέρονται στην σχετική έκθεση αυτοψίας που του διαβιβάστηκε.

Αποτέλεσμα: Σύμφωνα με ευχαριστήρια επιστολή του καταγγέλλοντος προς το Γραφείο μας, ο θόρυβος έχει περιοριστεί σημαντικά κατόπιν των παρεμβάσεων της υπηρεσίας.

Οι καταγγελίες για περιβαλλοντικά θέματα αποτελούν την πλειοψηφία των αναφορών που αποστέλλουν οι πολίτες στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης. Παράλληλα, όμως, είναι και η κατηγορία υποθέσεων που, συχνά, διαβιβάζεται προς άλλες αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας ή και σε υπηρεσίες τρίτων φορέων (όπως π.χ. οι Δήμοι). Στο πλαίσιο αυτό, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης διαβίβασε δεκάδες καταγγελίες στις αρμόδιες υπηρεσίες.

V. Ειδική πρόταση 2016

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης, εκτός από την διαμεσολαβητική του αρμοδιότητα κατόπιν υποβολής καταγγελιών, μπορεί να διατυπώνει ειδικές προτάσεις βελτίωσης της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεων της με το κοινό, επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει (άρθρο 179 παρ. 4 εδάφιο 3 Ν.3852/2015). Σε αυτήν την περίπτωση, οι Ειδικές Προτάσεις του Περιφερειακού Συμπαραστάτη υποβάλλονται στον Περιφερειάρχη και κοινοποιούνται στο Περιφερειακό Συμβούλιο και στον Εκτελεστικό Γραμματέα της Περιφέρειας (εδάφιο 4 του προηγούμενου άρθρου). Οι Ειδικές Προτάσεις αναρτώνται υποχρεωτικά την ιστοσελίδα της Περιφέρειας με φροντίδα των περιφερειακών υπηρεσιών (εδάφιο 5 του προηγούμενου άρθρου).

Κατά τη διάρκεια του 2016, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης υπέβαλε στην Περιφερειάρχη Αττικής μία Ειδική πρόταση, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στα έγγραφα της Περιφέρειας Αττικής. Παρατίθεται εδώ το σύνολο του κειμένου.

Ειδική πρόταση 1/2016 με θέμα «Πρόσβαση των πολιτών στα έγγραφα της Περιφέρειας Αττικής» προς την Περιφερειάρχη Αττικής, κοινοποιούμενη στον εκτελεστικό γραμματέα και το Περιφερειακό Συμβούλιο

I. Εισαγωγή

Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης είναι αρμόδιος να διαμεσολαβεί για την επίλυση προβλημάτων κακοδιοίκησης κατόπιν καταγγελιών άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων, ενώ μπορεί -και άνευ καταγγελιών- να διατυπώνει «Ειδικές Προτάσεις» για την βελτίωση της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεων της με το κοινό (άρθρο 179 παρ. 4 Ν.3852/2010). Κατ' εξοχήν περιπτώσεις κακοδιοίκησης είναι η αδικαιολόγητη ή νομικά αβάσιμη άρνηση των υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής να χορηγούν αντίγραφα των εγγράφων που κατέχουν, κατόπιν νόμιμων αιτημάτων των πολιτών ή ακόμη και η εκπρόθεσμη εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης.

Το καθεστώς της πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα του δημόσιου τομέα διέπεται από εξαιρετικά σύνθετες διατάξεις, οι οποίες ερμηνεύονται περαιτέρω με αποφάσεις των δικαστηρίων (κυρίως του Συμβουλίου της Επικρατείας και των

διοικητικών δικαστηρίων), αλλά και με τις γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που έχει ασχοληθεί σε πάρα πολλές περιπτώσεις με νομικά ζητήματα πρόσβασης στα έγγραφα. Μέσα από τον συνδυασμό κανονιστικού πλαισίου και δικαστηριακής εφαρμογής συντίθεται ένα ιδιαίτερα σύνθετο πλαίσιο που μπορεί να οδηγήσει εύλογα τους δημόσιους λειτουργούς σε αμηχανία για την απόφαση που πρέπει να λάβουν σε κάθε μεμονωμένο αίτημα.

Πρόσφατα, η νομοθεσία που διέπει την πρόσβαση στα έγγραφα κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο, ήτοι στο Προεδρικό Διάταγμα 28/2015 (ΦΕΚ Α 34/23.3.2015, Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία), με το οποίο κυρώθηκε ο «Κώδικας Πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία». Ωστόσο, η κωδικοποίηση αυτή δεν έλυσε ορισμένα πρακτικά προβλήματα, όπως το ζήτημα της ερμηνείας εννοιών που έχουν διαπλαστεί νομολογιακά (λ.χ. «άμεσο ενδιαφέρον» του αιτούντος αντίγραφο

διοικητικού εγγράφου) και δεν έθεσε σαφέστερα κριτήρια για την στάθμιση στην οποία πρέπει να προβαίνει κάθε δημόσια υπηρεσία για να αποφασίσει εάν οφείλει ή όχι να ικανοποιήσει αιτήματα για πρόσβαση των πολιτών στα δημόσια έγγραφα.

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 174 στοιχείο (θ) Ν.3852/2010, η Εκτελεστική Επιτροπή της Περιφέρειας εισηγείται το σχέδιο Κανονισμού Πληροφόρησης των Πολιτών. Από την αρχιτεκτονική της διάταξης, προκύπτει ότι η εισήγηση γίνεται προς το Περιφερειακό Συμβούλιο προκειμένου να περιβληθεί τον τύπο της απόφασης. Με το παρόν κείμενο, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης προτείνει στην Περιφερειάρχη Αττικής να κινήσει την διαδικασία για την **θέσπιση του Κανονισμού Πληροφόρησης των Πολιτών**, προτείνοντάς της και ένα σχετικό προσχέδιο για την μορφή που θα μπορούσε να έχει αυτός ο Κανονισμός.

Η παρούσα πρόταση επιδιώκει να δοθούν πρακτικές λύσεις για την καθημερινότητα της επεξεργασίας τέτοιων αιτημάτων από τις Υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης της Περιφέρειας Αττικής. Γι' αυτό τον σκοπό, πέρα από την διεξοδική νομική ανάλυση που ακολουθεί, η πρόταση συνοδεύεται και από την θέσπιση ενός **«καταλόγου ελέγχου» (check - list)**, δηλαδή ενός πρακτικού οδηγού, μέσω του οποίου οι αρμόδιοι μπορούν, συμπληρώνοντας ένα test, να καταλήξουν σε θετική ή αρνητική απόφαση για το αν πρέπει να χορηγήσουν αντίγραφο ενός εγγράφου ή όχι και, με ποια διαδικασία και προϋποθέσεις θα ικανοποιήσουν ή θα απορρίψουν το αίτημα.

Παράλληλα, η παρούσα πρόταση υποστηρίζει μια πρωτότυπη αλλά δόκιμη άποψη, κατά την οποία, ειδικά για τα έγγραφα που προβλέπεται η υποχρεωτική ανάρτησή τους στο διαδίκτυο (Πρόγραμμα «Διαύγεια»), δεν υφίσταται υποχρέωση της υπηρεσίας για έλεγχο του κατά πόσον συντρέχει «εύλογο ενδιαφέρον» στο πρόσωπο του αιτούντος. Αυτή η θέση έχει ήδη

υποστηριχθεί με θετικό αποτέλεσμα στο πλαίσιο του διαμεσολαβητικού έργου του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης¹ και αποτελεί ένα περαιτέρω βήμα για την ενίσχυση της διαφάνειας και την άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων που περιορίζουν την πρόσβαση των πολιτών στα διοικητικά έγγραφα.

Η πληροφόρηση των πολιτών δεν εξαντλείται όμως στο δικαίωμά τους για πρόσβαση στα έγγραφα, αλλά θα πρέπει να εξεταστούν και άλλες παράμετροι, όπως η υποχρέωση ενημέρωσης από την Περιφέρεια με δελτία τύπου για ζητήματα π.χ. δημόσιας υγείας, καθώς και ο πλουραλισμός της ιστοσελίδας της². Αυτές οι πτυχές πάντως δεν εξετάζονται στην παρούσα πρόταση, η οποία εστιάζει στο δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στα έγγραφα.

Τέλος, η παρούσα πρόταση δεν ασχολείται με το θέμα της «περαιτέρω χρήσης πληροφοριών του δημόσιου τομέα» (Ν.3448/2006 και μεταγενέστερη νομοθεσία), η οποία χρήση, ούτως ή άλλως βασίζεται στις διατάξεις επί των οποίων επιτρέπεται η πρόσβαση. Η σχετική Λευκή Βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επαναχρησιμοποίηση των εγγράφων του δημόσιου τομέα διαχωρίζει το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα (αρμόδια για το οποίο είναι αμιγώς τα κράτη μέλη) σε σχέση με την περαιτέρω χρήση εγγράφων (για την οποία αναπτύσσεται αρμοδιότητα της Ε.Ε. λόγω του ότι τίθενται και ζητήματα ενιαίας αγοράς και ελεύθερου ανταγωνισμού).

II. Κανόνες που κατοχυρώνουν το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα

¹ Διαμεσολάβηση 5/2016, η οποία αφορούσε πρόσβαση σε έγγραφα που τηρεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Αττικής. Η διαμεσολάβηση έγινε δεκτή και χορηγήθηκαν αντίγραφα στον καταγγέλλοντα πολίτη.

² Μια καλή πρακτική που εφαρμόζεται στην ιστοσελίδα του Δήμου Αθηναίων είναι η αφιέρωση ειδικού χώρου για την ανάρτηση ανακοινώσεων από τις δημοτικές παρατάξεις.

Οι υπηρεσίες θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι η πρόσβαση των πολιτών στα έγγραφα που τηρούν διέπεται από δεσμευτικές διατάξεις που καθορίζουν (α) το είδος των εγγράφων στα οποία επιτρέπεται η πρόσβαση, (β) την διαδικασία της αίτησης των πολιτών για την πρόσβαση, (γ) τις νόμιμες προϋποθέσεις για την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης, (δ) τον τρόπο ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης, (ε) τις περιπτώσεις νόμιμης απόρριψης της πρόσβασης και (στ) την προθεσμία διεκπεραίωσης μιας τέτοιας υπόθεσης. Προκειμένου να γίνει σαφέστερη η κατηγοριοποίηση των διατάξεων, στο παρακάτω κεφάλαιο IV περιλαμβάνεται η μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθούν οι υπηρεσίες, για να αποφασίζουν την χορήγηση ή μη του εγγράφου (check list).

Θεμελιώδεις κανόνες για την πρόσβαση στα έγγραφα που τηρούν οι υπηρεσίες περιλαμβάνονται στο Σύνταγμα. Κατά το άρθρο 5Α παρ. 1 του Συντάγματος, καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως ο νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμά αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας των δικαιωμάτων ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. Επίσης, κατά το άρθρο 10 παρ. 3 του Συντάγματος, ορίζεται ότι η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα όπως νόμος ορίζει.

Ευρωπαϊκού δικαίου κανόνες για την πρόσβαση σε έγγραφα περιλαμβάνονται στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης

των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), κατά την οποία, το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης περιλαμβάνει και την ελευθερία «λήψεως πληροφοριών», άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών. Σύμφωνα με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, από την διατύπωση αυτή προκύπτει ότι η ΕΣΔΑ κατοχυρώνει δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα. Ειδικά για τα έγγραφα που τηρούν τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δικαίωμα πρόσβασης κατοχυρώνεται από το άρθρο 16 της Συνθήκης της Λισαβόνας (πρώην άρθρο 255 ΣυνΘΕΚ). Ειδικότεροι κανόνες διεθνούς δικαίου για το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στα επίσημα έγγραφα προβλέπονται από την σχετική Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης³, την οποία όμως η Ελλάδα δεν έχει ακόμη υπογράψει, ενώ χρειάζεται να κυρωθεί από άλλες δύο (2) χώρες προκειμένου να τεθεί σε ισχύ.

Η νομοθεσία για την πρόσβαση του πολίτη στα έγγραφα που τηρούν οι δημόσιες υπηρεσίες έχει κωδικοποιηθεί με το προεδρικό διάταγμα 28/2015. Στο άρθρο 1 του π.δ. 28/2015 αναπαράγεται το άρθρο 5 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα και είναι η κεντρικής σημασίας διάταξη για το θέμα αυτή στην δημόσια διοίκηση. Ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας εφαρμόζεται στο Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. (άρα και στην Περιφέρεια Αττικής που αποτελεί Ο.Τ.Α. β' βαθμού, σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», Ν.3852/2010) και στα ν.π.δ.δ. Με το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν.4325/2015 (Α' 47/11.5.2015) ορίστηκε ότι τα άρθρα 4-7 του Κώδικα (επομένως και το άρθρο 5) εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.) που ανήκουν στο κράτος ή χορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, στα ν.π.ι.δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ) του κεφαλαίου Α' του Ν.3429/2005,

³ Council of Europe Convention on Access to Official Documents, CETS No.205

καθώς και στα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., εντός ή εκτός της Γενικής Κυβέρνησης. Το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας αφορά τα «διοικητικά έγγραφα» που ορίζονται στην πρώτη παράγραφο του⁴ και διαχωρίζονται από τα «ιδιωτικά έγγραφα» που τηρούνται στο αρχείο της υπηρεσίας. Το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται και στις δύο περιπτώσεις με την υποβολή γραπτής αίτησης. Ενώ δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα έχει κάθε ενδιαφερόμενος, δικαίωμα πρόσβασης στα ιδιωτικά έγγραφα έχει μόνο όποιος έχει «ειδικό έννομο συμφέρον». Στην τρίτη παράγραφο, ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες δεν ισχύει το δικαίωμα πρόσβασης. Στην παράγραφο 4 ορίζονται οι τρόποι ενάσκησης της πρόσβασης: α) επιτόπια μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας και β) χορήγηση αντιγράφου. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι η άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης γίνεται με την επιφύλαξη δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι η απόφαση της υπηρεσίας, θετική ή (αιτιολογημένα) αρνητική, εκδίδεται εντός είκοσι (20) ημερών.

Ειδικότερες διατάξεις ισχύουν όμως για τα έγγραφα τα οποία περιέχουν πληροφορίες, οι οποίες αναφέρονται στο πρόσωπο του αιτούντος. Σε αυτή την περίπτωση, δεν εφαρμόζεται το παραπάνω άρθρο, αλλά το ειδικότερο άρθρο 12 του Ν.2472/1997 (ΦΕΚ Α' 50), περί του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν. Σε αυτή την περίπτωση, η οποία κωδικοποιείται και στο άρθρο 28 του π.δ. 28/2015, αρκεί ο αιτών να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι το έγγραφο περιλαμβάνει πληροφορίες που τον αφορούν, χωρίς να χρειάζεται να

επικαλεστεί «εύλογο ενδιαφέρον» ή «ειδικό έννομο συμφέρον», αφού αρκεί η ιδιότητά του ως υποκείμενο των δεδομένων. Κατά το άρθρο 12 του Ν.2472/1997, η υπηρεσία, ως «υπεύθυνος επεξεργασίας», έχει υποχρέωση να χορηγήσει αντίγραφα των εν λόγω εγγράφων εντός δεκαπέντε (15) ημερών στον αιτούντα – υποκείμενο των δεδομένων. Εάν πρόκειται για δεδομένα που αφορούν την υγεία, αυτά γνωστοποιούνται στον ενδιαφερόμενο μέσω ιατρού. Όταν ζητείται η πρόσβαση σε έγγραφα τα οποία περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα άλλων ατόμων (όχι του αιτούντος), το αίτημα δεν απορρίπτεται εξ αρχής λόγω «προσωπικών δεδομένων»⁵, αλλά εξετάζεται κατά πόσον η χορήγηση αντιγράφου ή η επιτόπια μελέτη του εγγράφου επιτρέπεται δυνάμει των άρθρων 4,5,7,7Α και, εφόσον επιτρέπεται, η υπηρεσία είναι υποχρεωμένη πριν επιτρέψει την πρόσβαση να ενημερώσει εγγράφως τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, όπως επιβάλλει το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν.2472/1997.

Ειδικότερες διατάξεις ισχύουν επίσης και στην περίπτωση που τα έγγραφα περιέχουν περιβαλλοντικές πληροφορίες. Σε αυτή την περίπτωση, εφαρμοστέα είναι η Κοινή Υπουργική Απόφαση 11764/653/2006, με την οποία ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο η Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Συμβουλίου ΕΕ για την πρόσβαση του κοινού στην περιβαλλοντική

⁵ Ο Ν.2472/1997 δεν προβλέπει «απόρρητο», όπως αναγνωρίζει και η απόφαση 3575/2013 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς (Δ/νη 2014/593, Α' δημοσίευση ΝΟΜΟΣ, στην οποία αναφέρεται και το εξής: «Αλλωστε ο Ν 2690/1999 είναι μεταγενέστερος του Ν 2472/1997 και επομένως αν ο νομοθέτης ήθελε να θεσπίσει απόρρητο ως προς την πρόσβαση στα έγγραφα, αμέσως συνδεδεμένο με το αντικείμενο του Ν 2472/1997, θα το όριζε ρητώς κατά τη θέσπιση του Ν 2690/1999 (1/2005 ΓνωμΕισΑΠ δημ. στη «ΝΟΜΟΣ».)». Στην πραγματικότητα, τίποτε απολύτως δεν μαρτυρά ότι ο νομοθέτης του Ν.2690/1999 είχε όντως κατά νου τον Ν.2472/1997 και επί τούτου απέφυγε την μνεία σε αυτόν.

⁴ Η απαρίθμηση των κατηγοριών των διοικητικών εγγράφων στην παρ. 1 είναι ενδεικτική, ενώ στον όρο «διοικητικά έγγραφα» περιλαμβάνεται κάθε στοιχείο που υπάρχει στα αρχεία της Διοίκησης, όπως έχει δεχθεί το Ν.Σ.Κ. στην Γνωμ. 31/2014 και με περαιτέρω παραπομπές σε Ν.Σ.Κ. 93/1990 και 584/1987.

πληροφόρηση. Στο άρθρο 2 της Κ.Υ.Α. που κωδικοποιείται στο άρθρο 43 του π.δ. 28/2015 ορίζεται η έννοια της «περιβαλλοντικής πληροφορίας». Πρόκειται για ευρύτατο ορισμό, ο οποίος καλύπτει μεγάλο φάσμα εγγράφων που τηρούν οι υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Κατά το άρθρο 3 της Κ.Υ.Α., ειδικά για την πρόσβαση στις περιβαλλοντικές πληροφορίες, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα ύστερα από γραπτή αίτηση να λαμβάνει γνώση ή/και να ζητά χορήγηση πληροφοριών, χωρίς να επικαλείται την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος. Ειδικά λοιπόν για αυτές τις κατηγορίες εγγράφων δεν συντρέχει η προϋπόθεση της επίκλησης εννόμου συμφέροντος, αλλά ούτε και «ευλόγου ενδιαφέροντος».

Η Περιφέρεια Αττικής, θεσπίζοντας την Χάρτα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών⁶, πρόβλεψε στο Γ' Μέρος αυτής τα Δικαιώματα Ενημέρωσης Πολιτών. Στο κεφάλαιο αυτό, η Χάρτα κατοχυρώνει τα εξής δικαιώματα: α) το δικαίωμα πληροφόρησης (άρθρο 10), β) το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα και περαιτέρω χρήσης αυτών (άρθρο 11), το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 12) και το δικαίωμα τήρησης της υπηρεσιακής εχεμύθειας (άρθρο 13).

III. Μη κωδικοποιημένοι νομολογιακοί και ερμηνευτικοί κανόνες

(α) «Εύλογο ενδιαφέρον»

Τα διοικητικά δικαστήρια και το Συμβούλιο της Επικρατείας έχουν αναγνωρίσει ως προϋπόθεση για το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα την ύπαρξη «ευλόγου ενδιαφέροντος» του αιτούντος. Παρόλο που το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν.2690/1999

δεν αναφέρει ρητώς αυτή την προϋπόθεση, το «εύλογο ενδιαφέρον» αποτελεί κατά πάγια νομολογία μια προϋπόθεση για την ικανοποίηση του αιτήματος, κατ' ερμηνεία της έννοιας του «ενδιαφερόμενου» («Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων»). Η έννοια του «ευλόγου ενδιαφέροντος» είναι ευρύτερη από αυτή του εννόμου συμφέροντος και δεν ταυτίζεται με αυτό.

Ως «εύλογο ενδιαφέρον» νοείται όχι το ενδιαφέρον κάθε πολίτη για την εύρυθμη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά εκείνο το οποίο προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης συνδεόμενης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων, στα οποία ζητείται η πρόσβαση⁷.

Η ύπαρξη του «ευλόγου ενδιαφέροντος» προκειμένου για διοικητικά έγγραφα ή «ειδικού εννόμου συμφέροντος» προκειμένου για ιδιωτικά έγγραφα, πρέπει να προσδιορίζεται στην σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου⁸.

Η αιτούσα εταιρία που ζήτησε πρόσβαση σε διοικητικά έγγραφα που σχετίζονται με την αδειοδότηση άλλης εταιρίας εις βάρος της οποίας η πρώτη έχει καταθέσει καταγγελία για παρανομίες, κρίθηκε από το Ν.Σ.Κ. -κατά πλειοψηφία- ότι διαθέτει «εύλογο ενδιαφέρον» για να λάβει τα εν λόγω έγγραφα⁹. Η μειοψηφία έκρινε ότι δεν υφίσταται «εύλογο ενδιαφέρον» διότι τα διοικητικά έγγραφα που ζητήθηκαν δεν εκδόθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας επί της καταγγελίας, «οπότε θα εδικαιολογείτο, ενδεχομένως, το εύλογο ενδιαφέρον της εν λόγω εταιρίας για πρόσβαση στα έγγραφα αυτά».

⁶ Απόφαση 189/2016 του Περιφερειακού Συμβουλίου και απόφαση 44/2016 της Εκτελεστικής Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 174 (η) Ν.3852/2010. Το κείμενο της Χάρτας είναι προσβάσιμο σε: http://www.patt.gov.gr/site/attachments/article/20039/160727_harta.pdf

⁷ ΣτΕ 1214/2000 ΔΔίκη 2001, σελ. 1200, ΟΛΝΣΚ 535/2008, 354/2006, Γνωμ ΝΣΚ 548/2008, ΝΣΚ 63/2008, ΝΣΚ 12/2011, ΑτομΓνωμΝΣΚ 344/2011, 251/2011.

⁸ 3575/2013 Πολυμελές Πρωτοδικείο Πειραιώς (Δ/νη 2014/593, Α' δημοσίευση ΝΟΜΟΣ)

⁹ ΝΣΚ (Τμήμα Β) 105/2012.

(β) Έγγραφο αίτηση

Η έγγραφη αίτηση κρίνεται ως προς την νομιμότητά της κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν.2690/1999, δηλαδή δεν πρέπει να είναι εμφανώς παράλογη, αόριστη, ακατάληπτη ή να επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι ένας δήμαρχος που δεν χορήγησε αντίγραφα αποφάσεων μεταδημότευσης σε υποψήφιους για να ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους των δημοτικών εκλογών **αβάσιμα πρόβαλε ότι οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων ήταν αόριστες** επειδή δεν ανέφεραν τα στοιχεία των δημοτών που είχαν μεταδημοτεύσει παρανόμως, «δεδομένου ότι η **διαπίστωση αυτών των ονομάτων και στοιχείων ήταν ακριβώς το αντικείμενο των αιτήσεων**»¹⁰. Αυτό σημαίνει ότι ο βαθμός στον οποίο πρέπει να είναι ορισμένη η αίτηση δεν σημαίνει ότι πρέπει να φτάνει μέχρι του σημείου να υποκαθιστά τελικά το ίδιο το έγγραφο που αιτείται ο ενδιαφερόμενος.

Η έγγραφη αίτηση μπορεί να υποβάλλεται και ηλεκτρονικά (Ν.3979/2011) και να αποστέλλεται με e-mail ή με fax στην υπηρεσία από την οποία ζητούνται τα αντίγραφα (Ν.2672/1998). Πάντως η αίτηση για πρόσβαση στα έγγραφα δεν μπορεί να είναι προφορική.

(γ) Ιδιωτικά έγγραφα σε υπηρεσιακά αρχεία

Διοικητικά έγγραφα θεωρούνται και τα έγγραφα που δεν εκδόθηκαν μεν από δημόσια υπηρεσία, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου¹¹. Κατ' άλλη διατύπωση, δημόσια έγγραφα θεωρούνται και εκείνα τα οποία δεν συντάχθηκαν μεν από όργανα της

Διοίκησης αλλά υποβλήθηκαν από ιδιώτες και βρίσκονται σε αρχεία (φακέλους) δημόσιας υπηρεσίας, επειδή απαιτούνται κατά νόμο ως δικαιολογητικά (αιτιολογική βάση) για την έκδοση μιας διοικητικής πράξης, οπότε ως διαμορφωτικά ή επιβοηθητικά της κρίσης του διοικητικού οργάνου έχουν αποτελέσει στοιχεία της διοικητικής δράσης και έτσι έχουν καταστεί δημόσια έγγραφα¹².

Για την πρόσβαση στα ιδιωτικά έγγραφα απαιτείται, κατά την παρ. 2 του άρθρου 5, η ύπαρξη «ειδικού εννόμου συμφέροντος» και συνάφεια των εγγράφων αυτών με υπόθεση του αιτούντος, η οποία εκκρεμεί στις δημόσιες υπηρεσίες ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. Το «ειδικό έννομο συμφέρον» που απαιτείται για την πρόσβαση σε ιδιωτικά έγγραφα, αυτό ταυτίζεται με το έννομο συμφέρον του άρθρου 902 του Αστικού Κώδικα και υπάρχει όταν **το έγγραφο συντάχθηκε για το συμφέρον αυτού που το ζητεί ή όταν πιστοποιεί έννομη σχέση που αφορά και αυτόν**¹³. Σε κάθε περίπτωση δεν αρκεί η αόριστη επίκληση ότι θα γίνει νόμιμη χρήση των αιτούμενων στοιχείων χωρίς αναφορά ειδικότερου λόγου που θα θεμελιώνει αντίστοιχα έννομο συμφέρον¹⁴.

(δ) Ανύπαρκτα έγγραφα

Το αίτημα για έκδοση εγγράφου στο οποίο να περιλαμβάνονται π.χ. στατιστικά δεδομένα για κάποια διοικητική ενέργεια, ενώ το έγγραφο αυτό δεν υπάρχει, δεν συνεπάγεται υποχρέωση της διοίκησης για κατάρτιση νέου εγγράφου. Αίτημα που αφορά μη ήδη συντεταγμένα και άρα μη υπαρκτά έγγραφα δεν είναι υποχρεωτικώς ικανοποιητέο και η διοίκηση μπορεί να αρνηθεί την χορήγηση αυτών των στοιχείων¹⁵. Αυτό δεν αναιρεί πάντως την υποχρέωση της Διοίκησης για παροχή εγγράφων απαντήσεων σε ερωτήματα ή αιτήματα πολιτών.

¹⁰ ΟΛΣΤΕ 94/2013 (Α' δημοσίευση ΝΟΜΟΣ).

¹¹ 3575/2013 Πολυμελές Πρωτοδικείο Πειραιώς (Δ/νη 2014/593, Α' δημοσίευση ΝΟΜΟΣ), με περαιτέρω παραπομπές σε ΓνωμΕισΑΠ 2/2003 και ΓνωμΝΣΚ 243/2000.

¹² ΝΣΚ 12/2011, 535/2008, 589/2005, 326/2005, 727/2001.

¹³ ΝΣΚ 12/2011.

¹⁴ ΝΣΚ 12/2011, 63/2008, 589/2005.

¹⁵ Ν.Σ.Κ. (ατομική) Γνωμοδότηση 31/2014.

(ε) Καταγγελίες τρίτων

Ένα συνηθισμένο ερώτημα είναι κατά πόσον πρέπει να χορηγηθεί σε έναν πολίτη (συνήθως «θιγόμενο»), η καταγγελία που έχει υποβληθεί από άλλον πολίτη εναντίον του. Η έγγραφη καταγγελία, αν και εκ πρώτης όψεως δεν είναι διοικητικό έγγραφο, αφού δεν την συντάσσει όργανο του δημόσιου τομέα, αλλά είναι ιδιωτικό έγγραφο υποβαλλόμενο από τον καταγγέλλοντα, καθίσταται διοικητικό έγγραφο εάν αυτή καθαυτή στηρίζει διοικητική πράξη της υπηρεσίας (π.χ. περί επιβολής σε βάρος του καταγγελλόμενου των προβλεπόμενων από τον νόμο για την καταγγελλόμενη παράβαση κυρώσεων), οπότε αποτελεί στοιχείο της αιτιολογίας της πράξης αυτής. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που γίνεται αναφορά ή επίκληση της καταγγελίας σε οποιοδήποτε επίσημο έγγραφο της υπηρεσίας (π.χ. μηνυτήρια αναφορά του εισαγγελέα), δηλαδή και σε αυτές τις περιπτώσεις η καταγγελία έχει καταστεί διοικητικό έγγραφο. Αντίθετα, αν η καταγγελία αποτελεί απλό έναυσμα για πραγματοποίηση σχετικής έρευνας από τις αρμόδιες υπηρεσίες, η τυχόν δε διαπίστωση της τέλεσης παραβάσεων και η επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων στηρίζεται αποκλειστικά στις έρευνες και τους ελέγχους των αρμοδίων κρατικών οργάνων και στα πραγματικά περιστατικά που αυτά διαπίστωσαν, τότε η συγκεκριμένη καταγγελία δεν μπορεί να θεωρηθεί διοικητικό έγγραφο¹⁶. Αυτό όμως από μόνο του δεν σημαίνει ότι δεν χορηγείται αντίγραφο της στον καταγγελλόμενο αιτούντα, καθώς σε αυτή την περίπτωση ο καταγγελλόμενος είναι «υποκείμενο των δεδομένων» και έχει δικαίωμα πρόσβασης στην εις βάρος του καταγγελία δυνάμει του άρθρου 12 του Ν.2472/1997. Με το θέμα αυτό έχει ασχοληθεί η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στην απόφαση 73/2010, η οποία είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα της¹⁷. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, αντίγραφα των καταγγελιών

χορηγούνται στους καταγγελλόμενους εκτός από τέσσερις περιπτώσεις:

- 1) όταν η χορήγηση δεν επιτρέπεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για την διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων,
- 2) όταν η καταγγελία αφορά την υπό στενή έννοια ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή του καταγγέλλοντος (π.χ. ενδοοικογενειακές έριδες) ή αν με την χορήγησή της παραβλάπτεται το απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις και αν η χορήγηση δύναται να δυσχεράνει ουσιωδώς την διοικητική ή ανακριτική έρευνα της υπόθεσης,
- 3) όταν ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας επιβάλλουν απόλυτη ή μερική τήρηση μυστικότητας και
- 4) όταν με τη γνωστοποίηση των στοιχείων του καταγγέλλοντος απειλείται το υπέρτατο έννομο αγαθό της ζωής του.

(στ) Μερική πρόσβαση σε έγγραφο

Παρόλο που στον νόμο δεν αναφέρεται ρητά, αναγνωρίζεται ότι υπάρχει περίπτωση το αίτημα χορήγησης αντιγράφου να ικανοποιείται και με χορήγηση αποσπάσματος εγγράφου. Την δυνατότητα αυτή την έχει αναγνωρίσει ρητώς και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους¹⁸.

(ζ) Υπέρμετρη διοικητική προσπάθεια

Ένα σύνθετο πρόβλημα αφορά τον προσδιορισμό του εγγράφου που ζητάει ο ενδιαφερόμενος να του χορηγηθεί σε αντίγραφο. Οι πολίτες μπορεί να μην έχουν υπηρεσιακό προσδιορισμό του εγγράφου (αριθμό πρωτοκόλλου, θέμα, ημερομηνία, συντάκτη κ.τ.λ.), ωστόσο, θα πρέπει να προσδιορίζουν σε επαρκή βαθμό το έγγραφο που ζητούν, έτσι ώστε να μην δημιουργείται αμφιβολία για το ποιο είναι το αντικείμενο της αίτησής τους. Εάν όμως η αίτησή τους είναι αόριστη, τότε αυτή μπορεί να απορριφθεί με βάση το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν.2690/1990. Ο προσδιορισμός του

¹⁶ ΝΣΚ 11/2012.

¹⁷ Η ιστοσελίδα της ΑΠΔΠΧ είναι www.dpa.gr

¹⁸ ΝΣΚ 62/2012

εγγράφου πρέπει να είναι σαφής, «καθόσον η Διοίκηση δεν υποχρεούται, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, να προβαίνει σε χρονοβόρες και επίπονες αναζητήσεις προς εντοπισμό του»¹⁹.

Ακόμη κι αν απαιτείται υπέρμετρη διοικητική προσπάθεια που δεν θα επέτρεπε την ικανοποίηση του δικαιώματος χορήγησης αντιγράφου, αυτό θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς σε απορριπτική έγγραφη απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.2690/1999. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει απορριπτικό τον ισχυρισμό ότι ζητήθηκε μεγάλος αριθμός εγγράφων «με αποτέλεσμα την υπέρμετρη απασχόληση της υπηρεσίας και την παρακώλυση της ομαλής λειτουργίας της», ακριβώς επειδή ο δήμαρχος παρέλειψε να εκδώσει αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας²⁰. Αυτό σημαίνει όμως ότι αν είχε εκδοθεί η απορριπτική απόφαση με την ως άνω αιτιολογία, το ΣτΕ θα μπορούσε να την κρίνει βάσιμη. Ωστόσο, η υπέρμετρη διοικητική προσπάθεια δεν απαριθμείται από το άρθρο 5 του Ν.2690/1999 ως λόγος απόρριψης του αιτήματος.

(η) Εισαγγελική παραγγελία

Πολύ συχνά οι υπηρεσίες θέτουν ως προϋπόθεση για την χορήγηση αντιγράφου την προσκόμιση σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας κατά το άρθρο 25 παρ. 4 του ΚΟΔΚΔΛ (Ν.1756/1988). Όπως όμως έχει γνωμοδοτήσει κατ' επανάληψη το Ν.Σ.Κ., η υποχρέωση των δημοσίων υπηρεσιών να επιτρέπουν σε κάθε ενδιαφερόμενο να λαμβάνει γνώση διοικητικών ή ιδιωτικών εγγράφων είναι άμεση και δεν τελεί υπό την προηγούμενη έγκριση ή εντολή του εισαγγελέα πρωτοδικών, κατά το άρθρο 25 παρ. 4 του Ν.1756/1988, η σχετική εξουσία του οποίου είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη²¹.

¹⁹ ΝΣΚ 62/2012, Γνωμ.ΟΛΝΣΚ 727/2001, 723/2000, 502/1997, 314/1996, Ατομ.Γνωμ.ΝΣΚ 256/2011.

²⁰ ΟΛΣΤΕ 94/2013.

²¹ ΝΣΚ 62/2012, 125/2001, Ατομ.Γνωμ.ΝΣΚ 278/2009, Εγκ.ΕισΑΠ 5/1998 ΝοΒ 46/1511.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η έλλειψη εισαγγελικής παραγγελίας, όπως και η απόρριψη ως απαραδέκτου (άρα μη κριθέντος επί της ουσίας) σχετικού αιτήματος ασφαλιστικών μέτρων των αιτούντων, δεν είναι λόγοι που αίρουν την υποχρέωση δημάρχου να χορηγήσει αντίγραφα εγγράφων²². Η υποχρέωση του Δημάρχου να τηρήσει τις διατάξεις χορήγησης αντιγράφων «υφίστατο ανεξαρτήτως της εισαγγελικής παραγγελίας» έκρινε το ΣτΕ. Στον δήμαρχο επιβλήθηκε ποινή αργίας 20 ημερών για μη χορήγηση αντιγράφων, παρά και τις επανειλημμένες έγγραφες παραγγελίες του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας (τότε κρατικής), ποινή που κρίθηκε, κατά πλειοψηφία, νόμιμη από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

(θ) Ανασύσταση φακέλου

Σε περίπτωση που έχει απολεσθεί φάκελος με έγγραφα, από υπαιτιότητα της υπηρεσίας, εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 114/2005 (ΦΕΚ Α' 165/30.6.2005, Υποχρεωτική ανασύσταση φακέλου, ο οποίος έχει απολεσθεί από υπαιτιότητα της υπηρεσίας). Εκεί προβλέπονται συγκεκριμένες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσει η Υπηρεσία για την ανασύσταση του φακέλου.

Στην Χάρτα Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων Πολιτών της Περιφέρειας Αττικής (άρθρο 2 παρ. 4) έχει προβλεφθεί ένα δικαίωμα ανασύστασης φακέλου, με κωδικοποίηση των παραπάνω διατάξεων.

IV. Τυποποίηση μεθοδολογίας χορήγησης ή μη αντιγράφου (check list)

A. ΕΙΔΟΣ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΖΗΤΕΙΤΑΙ Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ

A.1. Είναι διοικητικό έγγραφο:

Ναι: Επί των διοικητικών εγγράφων

²² ΟΛΣΤΕ 93/2013.

εφαρμόζονται οι κανόνες του άρθρου 1 π.δ. 28/2015, δηλαδή για την χορήγηση αντιγράφου αρκεί να υποβληθεί έγγραφη αίτηση από άτομο που έχει **εύλογο ενδιαφέρον** να λάβει αντίγραφο. Αν το έγγραφο είναι αναρτητέο στο Διαδίκτυο, δεν χρειάζεται να εξετάζεται κατά πόσον υφίσταται ή όχι εύλογο ενδιαφέρον. Η απάντηση στο αίτημα θα είναι θετική, εφόσον δεν αφορά **την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου** (οπότε θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα μερικής ικανοποίησης του αιτήματος, με **χορήγηση αποσπάσματος του εγγράφου**) ή απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις (π.χ. φορολογικό ή τραπεζικό απόρρητο). Αν πρόκειται για προσωπικά δεδομένα, δεν υφίσταται απόρρητο, αλλά θα πρέπει να τηρηθούν οι κανόνες για την χορήγηση αντιγράφων προσωπικών δεδομένων (άρθρα 21-29 π.δ. 28/2015). Η απάντηση στο αίτημα πρόσβασης στα έγγραφα, θετική ή αρνητική, πρέπει να χορηγείται **εντός 20 ημερών** από την υποβολή του αιτήματος στην αρμόδια για την ικανοποίηση του αιτήματος υπηρεσία. Αν είναι αρνητική, πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς, με αναφορά στις διατάξεις που απαγορεύουν την πρόσβαση.

Όχι: Εάν πρόκειται για ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο φυλάσσεται στο αρχείο της Υπηρεσίας και έχει χρησιμοποιηθεί για την έκδοση διοικητικής πράξης, ισχύουν οι ανωτέρω κανόνες, με την επισημάνση ότι απαιτείται «ειδικό έννομο συμφέρον», εκτός αν η διοικητική πράξη είναι αναρτητέα στο Διαδίκτυο. Εάν δεν έχει χρησιμοποιηθεί για την έκδοση διοικητικής πράξης, εξετάζεται μήπως η πρόσβαση προβλέπεται από ειδικότερες διατάξεις, όπως π.χ. από τις διατάξεις για την πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία (άρθρα 42 – 49 π.δ. 28/2015) ή αν πρόκειται για αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων για πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν (άρθρα 21-29 π.δ. 28/2015).

A.2. Είναι έγγραφο που περιλαμβάνει περιβαλλοντική πληροφορία;

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση εφαρμόζονται οι ειδικότεροι κανόνες των άρθρων 42-49 π.δ. 28/2015, δηλαδή **δεν απαιτείται καν «εύλογο**

ενδιαφέρον» για την χορήγηση αντιγράφων (44 παρ. 1 π.δ. 28/2015), αλλά υπάρχουν **πρόσθετοι νόμιμοι λόγοι άρνησης** της χορήγησης αντιγράφων (άρθρο 45).

Όχι: Σε περίπτωση που το ζητούμενο έγγραφο δεν αφορά περιβαλλοντικές πληροφορίες, εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες πρόσβασης στα έγγραφα (άρθρο 1 π.δ. 28/2015, αν δεν εμπίπτει σε άλλη κατηγορία, όπως πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα), χωρίς να επιτρέπεται η αναλογική εφαρμογή των πρόσθετων λόγων νόμιμης άρνησης της χορήγησης αντιγράφων του άρθρου 45 του π.δ. 28/2015.

A.3. Είναι έγγραφο που περιλαμβάνει προσωπικά δεδομένα;

Ναι: Εφαρμόζονται οι ειδικότεροι κανόνες των άρθρων 21-29 π.δ. 28/2015. Αν αποτελεί αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων για χορήγηση των προσωπικών δεδομένων που το αφορούν, τότε δεν χρειάζεται διερεύνηση του «ευλόγου ενδιαφέροντος», αφού αρκεί η ιδιότητα του υποκειμένου των δεδομένων. Επίσης, η προθεσμία είναι συντομότερη, δηλαδή τα δεδομένα θα πρέπει να χορηγηθούν άμεσα και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των 15 ημερών από την υποβολή του αιτήματος. Εάν το αίτημα αφορά προσωπικά δεδομένα τρίτων, θα πρέπει να εξεταστεί αν αυτά είναι σχετικά, αναγκαία και όχι περισσότερα απ' όσα χρειάζεται ο αιτών, εάν υπάρχει νόμιμος λόγος χορήγησής τους (νόμιμη υποχρέωση της Περιφέρειας, εκτέλεση δημοσίου έργου ή καθήκοντος της Περιφέρειας ή αν το έννομο συμφέρον του αιτούντος υπέρχει προφανώς των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων). Σε περίπτωση που ζητούνται απλά προσωπικά δεδομένα τρίτων, το υποκείμενο των δεδομένων ενημερώνεται για την κοινοποίηση πριν την κοινοποίησή τους στους αιτούντες. Εάν το αίτημα αφορά πρόσβαση σε «ευαίσθητα δεδομένα» (βλ. άρθρο 21 (β) π.δ. 28/2015: φυλετική/ εθνική προέλευση, πολιτικά φρονήματα, θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, υγεία, κοινωνική πρόνοια, ερωτική ζωή, σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω

ενώσεις προσωπών), τότε η χορήγηση αντιγράφου απαγορεύεται εκτός αν υπάρχει άδεια της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Εάν όμως το αίτημα αφορά ευαίσθητα δεδομένα και συντρέχει μια από τις περιπτώσεις του άρθρου 7^Α του Ν.2472/1997, τότε επιτρέπεται η χορήγησή του χωρίς άδεια της Αρχής²³.

Όχι: Ακόμη κι αν δεν αφορά προσωπικά δεδομένα, θα πρέπει να εξετάζεται μήπως το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή ενός ατόμου. Μπορεί δηλαδή να μην αναφέρεται το ίδιο το άτομο ονομαστικά («δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»), αλλά η χορήγησή του να θίγει ζητήματα που άπτονται της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής (π.χ. αναφορά σε εχθρικές σχέσεις με συγγενείς του ατόμου). Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να εξετάζεται η δυνατότητα μερικής χορήγησης αντιγράφου, δηλαδή αποσπάσματος του εγγράφου, χωρίς τις επίμαχες πληροφορίες.

A.4. Είναι πρακτικά του Περιφερειακού Συμβουλίου;

Ναι: Για τα πρακτικά του Περιφερειακού Συμβουλίου εφαρμόζεται το άρθρο 40 του π.δ. 28/2015. Αυτό σημαίνει ότι αν το αίτημα υποβάλει οποιοσδήποτε περιφερειακός σύμβουλος, λαμβάνει γνώση ή αντίγραφο, χωρίς επίκληση άλλης ιδιότητας (εννόμου συμφέροντος κ.τ.λ.). Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον μπορεί να λάβει κυρωμένο αντίγραφο, με έγγραφη αίτησή του. Πέρα από αυτές τις διατάξεις πάντως, εξακολουθούν να ισχύουν οι γενικοί κανόνες: με εύλογο ενδιαφέρον καθένας μπορεί να λάβει αντίγραφο (είναι διοικητικά έγγραφα). Αν στα πρακτικά του Περιφερειακού Συμβουλίου περιέχονται περιβαλλοντικές

πληροφορίες, εφαρμόζονται επ' αυτών τα άρθρα 42-49 π.δ. 28/2015, ενώ αν κάποιος έχει αναφερθεί ονομαστικά στα πρακτικά, έχει δικαίωμα λήψης αντιγράφου βάσει της νομοθεσίας για την πρόσβαση του ατόμου στα δεδομένα που το αφορούν.

Όχι: Για όλα τα υπόλοιπα έγγραφα των Υπηρεσιών της Περιφέρειας ισχύουν όλοι οι γενικοί και ειδικοί κανόνες.

B. ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ

B.1. Το έγγραφο περιλαμβάνει πληροφορίες που τον αναφέρουν ονομαστικά;

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση, η αίτηση υποβάλλεται στο πλαίσιο του άρθρου 28 του π.δ. 28/2015 (12 του ν.2472/1997), δηλαδή το υποκείμενο των δεδομένων ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που το αφορούν. Δεν χρειάζεται να αποδείξει «εύλογο ενδιαφέρον» ή «έννομο συμφέρον», ενώ η Υπηρεσία πρέπει να ικανοποιήσει το αίτημα εντός 15 ημερών.

Όχι: Ακόμη κι αν το έγγραφο δεν αναφέρει ονομαστικά τον αιτούντα, θα πρέπει να εξετάζεται μήπως αυτό περιλαμβάνει προσωπικά δεδομένα που τον αφορούν. «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι κάθε πληροφορία που αφορά ένα φυσικό πρόσωπο, η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή, "ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιοριστεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική» (άρθρο 2 β Ν.2472/1997). Ακόμη δηλαδή κι αν δεν υπάρχει ονοματεπώνυμο, αλλά το έγγραφο αφορά το άτομο (π.χ. φωτογραφία προσώπου), τότε εφαρμόζεται η νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων και το δικαίωμα πρόσβασης διέπεται από το άρθρο 12 του Ν.2472/1997. Πάντως, ο νόμος διευκρινίζει ότι δεν λογίζονται ως προσωπικά δεδομένα «τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιοριστούν τα υποκείμενα των δεδομένων».

²³ Προσοχή: το άρθρο 7^Α του Ν.2472/1997 δεν έχει περιληφθεί στον Κώδικα Πρόσβασης του π.δ. 28/2015, αλλά εξακολουθεί να ισχύει και να απαλλάσσει την δημόσια διοίκηση από την υποχρέωση λήψης άδειας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μόνο για τις περιπτώσεις που περιοριστικά αναφέρουν οι διατάξεις του. Κατά τα υπόλοιπα, ως προς τα ευαίσθητα δεδομένα, εξακολουθούν να ισχύουν οι κανόνες του άρθρου 7 του Ν.2472/1997.

B.2. Η/Ο αιτούσα/αιτών έχει εύλογο ενδιαφέρον;

Ναι: Με απλό εύλογο ενδιαφέρον, ο αιτών έχει δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα. Όχι όμως και στα ιδιωτικά έγγραφα, για τα οποία απαιτείται «ειδικό έννομο συμφέρον».

Όχι: Αν ο αιτών δεν έχει εύλογο ενδιαφέρον, το έγγραφο θα πρέπει να του χορηγηθεί εάν κατά τ' άλλα είναι αναρτητέο στο Διαδίκτυο. Επίσης, δεν χρειάζεται να επικαλεστεί «εύλογο ενδιαφέρον», αν το αίτημα αφορά πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία ή σε προσωπικά δεδομένα που τον αφορούν.

B.4. Η/Ο αιτούσα/αιτών έχει ειδικό έννομο συμφέρον;

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση επιτρέπεται πρόσβαση και σε ιδιωτικά έγγραφα που τηρεί η Υπηρεσία. Επίσης έχει δικαίωμα να λάβει κυρωμένο αντίγραφο των Πρακτικών Περιφερειακού Συμβουλίου κατά το άρθρο 40 του π.δ. 28/2015.

Όχι: Η έλλειψη ειδικού εννόμου συμφέροντος δεν στερεί τον ενδιαφερόμενο από πρόσβαση στα έγγραφα εάν είναι διοικητικά, εάν αφορούν περιβαλλοντική πληροφορία ή εάν ζητά αντίγραφα δεδομένων που τον αφορούν. Επίσης μπορεί να λάβει απλό (όχι επικυρωμένο) αντίγραφο των Πρακτικών του Περιφερειακού Συμβουλίου.

B.4. Ο αιτούμενος έχει έννομο συμφέρον που υπερέχει προφανώς έναντι των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων;

Ναι: Αυτή είναι η προϋπόθεση για να χορηγηθούν στον αιτούντα έγγραφα με προσωπικά δεδομένα τρίτου (άρθρο 5 παρ. 2 ε Ν.2472/1997). Κατά κανόνα, τέτοιο είναι το έννομο συμφέρον του προσώπου που επιθυμεί να του γνωστοποιηθούν τα δεδομένα, προκειμένου να στραφεί δικαστικά εναντίον του υποκειμένου των δεδομένων. Στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος στοιχειοθετεί το έννομο συμφέρον του, αναγράφοντας στην σχετική αίτηση ότι

επιθυμεί να στραφεί δικαστικώς εναντίον του προσώπου του οποίου τα δεδομένα υπάρχουν στο ζητούμενο έγγραφο, τότε το εν λόγω έννομο συμφέρον υπερέχει προφανώς έναντι των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων. Πριν όμως η Υπηρεσία χορηγήσει το αντίγραφο του εγγράφου στον αιτούντα, υποχρεούται να ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων για την εν λόγω χορήγηση (άρθρο 11 παρ. 3 του Ν.2472/1997).

Όχι: Εάν ο αιτών δεν στοιχειοθετεί τέτοιο έννομο συμφέρον, σε αίτημά του επί εγγράφου που περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τρίτων, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον υπάρχει έτερη νομική βάση που επιτρέπει την χορήγηση των δεδομένων (άρθρο 5 παρ. 1 και 2 α-δ του Ν.2472/1997). Εάν, για παράδειγμα, πρόκειται για έγγραφο αναρτητέο στο Διαδίκτυο (π.χ. στην Διαύγεια κατά το Ν.3861/2010), τότε περιττεύει ο έλεγχος της υπάρξεως υπερέχοντος εννόμου συμφέροντος, αφού το έγγραφο είναι ήδη δημόσια προσβάσιμο.

B.5. Η/ο αιτούσα/αιτών είναι περιφερειακός σύμβουλος;

Ναι: Σύμφωνα με το άρθρο 40 του π.δ. 28/2015 (170 παρ. 5-8 Ν.3852/2010, οποιοσδήποτε περιφερειακός σύμβουλος ζητήσει μπορεί να λάβει αντίγραφα των πρακτικών συνεδρίασης του Περιφερειακού Συμβουλίου ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών ή ηλεκτρονικό αντίγραφο αν είναι δυσχερής η έκδοση των αντιγράφων.

Όχι: Η πρόσβαση των πολιτών στα εν λόγω πρακτικά διέπεται από τις γενικές διατάξεις (με προϋπόθεση το εύλογο ενδιαφέρον), ενώ αν ζητείται «κυρωμένο αντίγραφο», απαιτείται «ειδικό έννομο συμφέρον», κατά το ανωτέρω άρθρο 40. Εάν όμως πρόκειται για αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων για πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν, αντίγραφα των πρακτικών πρέπει να χορηγηθούν σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν.2472/1997.

B.6. Ο αιτούμενος είναι φυσικό πρόσωπο;

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον είναι το φυσικό

πρόσωπο το οποίο αφορά το έγγραφο, οπότε έχει δικαίωμα πρόσβασης ως υποκείμενο των δεδομένων. Σημειωτέον ότι η νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα αφορά μόνο πληροφορίες φυσικών προσώπων κι όχι νομικών προσώπων.

Όχι: Στην περίπτωση που ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, ισχύουν όλες οι διατάξεις για την πρόσβαση των πολιτών στα έγγραφα της Υπηρεσίας, με την εξαίρεση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν, διότι ως υποκείμενο δεδομένων νοείται μόνο φυσικό πρόσωπο.

Γ. ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Γ.1. Αφορά το έγγραφο την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου;

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση, δεν θα πρέπει να αποκλειστεί εξ ορισμού η χορήγηση του αντιγράφου. Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα να χορηγηθεί απόσπασμα του εγγράφου, χωρίς το μέρος που εν δυνάμει αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου. Εάν όμως αυτό δεν είναι εφικτό, θα πρέπει στην αιτιολογημένη απόφαση απόρριψης του αιτήματος, η οποία κατά τον νόμο πρέπει να εκδίδεται εντός 20 ημερών, να εξηγείται για ποιο λόγο η Υπηρεσία δεν επιτρέπεται να ικανοποιήσει το αίτημα και να προτείνονται τυχόν εναλλακτικές λύσεις.

Όχι: Ακόμη κι αν ένα έγγραφο δεν αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, θα πρέπει να εξετάζεται μήπως περιλαμβάνει «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», οπότε δεν αποκλείεται μεν η χορήγηση, αλλά θα πρέπει να τηρηθούν οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος. Αυτό αναφέρεται διότι υπάρχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν εμπίπτουν στην έννοια της «ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής», αλλά παραμένουν προσωπικά δεδομένα, όπως, για παράδειγμα, πληροφορίες για την υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίου υπαλλήλου.

Γ.2. Υφίσταται απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις;

Ναι: Τέτοια περίπτωση είναι το τραπεζικό απόρρητο, το φορολογικό απόρρητο, το απόρρητο των τηλεπικοινωνιών. Σε τέτοια περίπτωση, κανονικά για την χορήγηση χρειάζεται δικαστική πράξη ή εισαγγελική παραγγελία για την άρση του απορρήτου. Το απόρρητο δεν μπορεί να αντιταχθεί έναντι των υποκειμένου των δεδομένων, όταν αυτό ζητάει πρόσβαση σε στοιχεία που το αφορούν. Επίσης, τα προσωπικά δεδομένα τρίτων δεν αποτελούν «απόρρητο», αφού οι διατάξεις για τα προσωπικά δεδομένα επιτρέπουν, υπό προϋποθέσεις, την χορήγησή τους σε τρίτους. Τέλος, δεν αποτελεί απόρρητο η πνευματική ιδιοκτησία, δηλαδή το γεγονός ότι σε ένα έγγραφο περιλαμβάνεται ένα πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου ή τέχνης, αφού και σε αυτή την περίπτωση επιτρέπεται η χορήγηση, με την μνεία της επιφύλαξης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όχι: Ακόμη κι αν δεν υπάρχει απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, θα πρέπει να εξετάζεται πάντοτε εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης αντιγράφων ή επιτόπιας μελέτης.

Γ.3. Η ικανοποίηση του δικαιώματος είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιαδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης;

Ναι: Αν η χορήγηση αντιγράφου ή η επιτόπια μελέτη μπορεί να δυσχεράνει τέτοια έρευνα κάποιας υπηρεσίας της Περιφέρειας, τότε η απόρριψη πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη, δηλαδή να αναφέρει στην/στον πολίτη για ποιόν ειδικά λόγο μπορεί να δυσχερανθεί η εν λόγω έρευνα.

Όχι: Αν απορριφθεί αίτημα για χορήγηση αντιγράφου ή για επιτόπια μελέτη με το

σκεπτικό αυτό, χωρίς όμως να συντρέχει πραγματικά τέτοια περίπτωση, υπάρχει το δικαίωμα του πολίτη να προσφύγει στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής ή και στην Δικαιοσύνη και να κριθεί εκεί κατά πόσον ήταν ορθή η απόρριψη ή όχι. Γι' αυτό τον λόγο, η εφαρμογή αυτής της διάταξης πρέπει να διενεργείται με εξαιρετικά προσεκτικό τρόπο και σε κάθε περίπτωση, η αιτιολογημένη απόφαση πρέπει να είναι αναλυτική και να μην περιορίζεται σε αναπαραγωγή της νομοθετικής διάταξης.

Γ.4. Υπάρχουν δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί του εγγράφου;

Ναι: Τα δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν απαγορεύουν την χορήγηση αντιγράφου. Αντιθέτως, το άρθρο 24 του Ν.2121/1993 (περί πνευματικής ιδιοκτησίας) αναφέρει: «επιτρέπεται χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η αναπαραγωγή έργου για να χρησιμοποιηθεί σε δικαστική ή διοικητική διαδικασία, στο μέτρο που δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό». Επομένως, η «επιφύλαξη δικαιωμάτων» που αναφέρει ο νόμος συνίσταται στο γεγονός ότι η χορήγηση αντιγράφου ενός πρωτότυπου έργου λόγου ή τέχνης (π.χ. μιας μετάφρασης²⁴) δεν

συνοδεύεται και από μεταβίβαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στον πολίτη, οπότε μαζί με την χορήγηση αντιγράφου, οι υπηρεσίες πρέπει να επισημαίνουν ότι επί του έργου υφίστανται δικαιώματα πνευματικής/βιομηχανικής ιδιοκτησίας που πρέπει να σέβεται η/ο πολίτης στον οποίο χορηγείται το αντίγραφο.

Όχι: Ακόμη κι όταν δεν υπάρχουν δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας όμως, πρέπει να γίνεται σαφές στους πολίτες ότι η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των εγγράφων που τους χορηγούνται επιτρέπεται (ακόμη και για εμπορική χρήση), στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν.3448/2006 («Περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα») όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Δηλαδή πέρα από την ίδια την πρόσβαση της/του πολίτη, η χρήση του εγγράφου που θα πραγματοποιήσει διέπεται πάντοτε από ειδικότερες διατάξεις.

Γ.5. Η αίτηση είναι εμφανώς παράλογη, υπερβολικά αόριστη, ακατάληπτη, προδήλως αβάσιμη ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει καν υποχρέωση απάντησης της Υπηρεσίας. Εμφανώς παράλογη είναι η αίτηση όταν δεν υπάρχει λογικός ειρμός στο κείμενό της. Υπερβολικά αόριστη είναι η αίτηση όταν από το κείμενο δεν μπορεί να προσδιοριστεί ούτε κατά προσέγγιση το αιτούμενο έγγραφο.

²⁴ «Η πνευματική ιδιοκτησία δεν είναι είδος απορρήτου, αλλ' έννομο πλέγμα προστασίας περιουσιακών και ηθικών δικαιωμάτων, ως παραβίαση των οποίων νοείται η άνευ αδείας χρήση, κάρπωση, επίδειξη ή επέμβαση επί του έργου (άρθρα 3 παρ. 1 & 4 παρ. 1 ν. 2121/93: «εγγραφή... αναπαραγωγή... μετάφραση... διασκευή... διανομή... εκμίσθωση... δημόσια εκτέλεση... μετάδοση ή αναμετάδοση... παρουσίαση στο κοινό... απόφαση για τον χρόνο, τόπο και τρόπο δημοσίευσης... παραμόρφωση, περικοπή ή τροποποίηση»), όχι όμως η απλή θέαση αυτού από μη δικαιούχο, πόσο μάλλον από δικαιούχο κατ' εφαρμογή του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ή του ν. 1599/86, σύμφωνα με τους οποίους, κατά τα ανωτέρω, το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται «με την επιφύλαξη» τυχόν πνευματικής ιδιοκτησίας, ήτοι το ίδιο μεν ασκείται απρόσκοπτα, πλην όμως δεν συνεπιφέρει

άρση ή διαβίβαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Μάλιστα, κατά ρητή διάταξη (άρθρο 24) του ίδιου του ν. 2121/93, «επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού ..., η αναπαραγωγή έργου για να χρησιμοποιηθεί σε δικαστική ή διοικητική διαδικασία, στο μέτρο που δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό», εν προκειμένω δε ως «διοικητική διαδικασία» θα μπορούσε να νοηθεί η κατόπιν αιτήσεως παροχή δυνατότητας για αντιπαραβολή των μεταφράσεων προς επαλήθευση των μεταξύ τους διαφορών.» Συνήγορος του Πολίτη, Πόρισμα 21.11.2007, «Ευθύνη δημοσίου φορέα σε περίπτωση αμφισβήτησης πνευματικής ιδιοκτησίας». Προσβάσιμο σε: <http://www.synigoros.gr/resources/docs/200161.pdf>

Προδήλως αβάσιμη είναι η αίτηση όταν δεν βασίζεται σε κάποιο δικαίωμα της/του πολίτη ή όταν είναι δεδομένο ότι δεν υπάρχει το έγγραφο που ζητείται. Η καταχρηστική επανάληψη, όπως έχει διατυπωθεί και στο άρθρο υφίσταται όταν το αίτημα υποβάλλεται για τρίτη φορά

Όχι: Δεν είναι όμως καταχρηστικό ένα επαναλαμβανόμενο αίτημα, όταν η υπηρεσία δεν έχει ανταποκριθεί με πλήρως αιτιολογημένη απόφαση ή δεν δύναται να αιτιολογήσει την απόφασή της. Η/ο πολίτης μπορεί να επανέλθει με νέα αίτηση, όσες φορές η Διοίκηση απλώς αποφεύγει να απαντήσει με υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στους κανόνες δικαίου και περιορίζεται σε απλή επίκληση της καταχρηστικότητας.

Γ.6. Η αίτηση αφορά ημιτελές υλικό ή ημιτελή έγγραφα και δεδομένα;

Ολοκληρωμένο έγγραφο είναι αυτό που περιλαμβάνει ημερομηνία και υπογραφή του συντάκτη του. Οποιοδήποτε έγγραφο παρουσιάζει αυτά τα στοιχεία, ακόμη κι αν είναι απλή εισήγηση ή «σχέδιο», πρέπει να χορηγείται στον ενδιαφερόμενο κατά τις γενικές διατάξεις.

Όμως: αν το αίτημα αφορά έγγραφα με προσωπικά δεδομένα, τότε θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον η χορήγηση του εγγράφου είναι σύμφωνη με το άρθρο 23 παρ. 1 (γ) του π.δ. 28/2015 (δηλαδή το άρθρο 4 παρ. 1 (γ) του Ν.2472/1997), κατά το οποίο, για να είναι νόμιμη η επεξεργασία τα δεδομένα πρέπει να είναι επικαιροποιημένα και ακριβή.

Επίσης: εάν το αίτημα αφορά πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία, εφαρμόζεται το άρθρο 45 1 (β) του π.δ. 28/2015, κατά το οποίο η υπηρεσία έχει την δυνατότητα απόρριψης της αίτησης αν αφορά ημιτελές υλικό ή ημιτελή έγγραφα και δεδομένα. Όμως, το άρθρο συνεχίζει ως εξής: «Στην περίπτωση αυτή, η δημόσια αρχή αναφέρει το όνομα της αρχής που επεξεργάζεται το υλικό και τον εκτιμώμενο χρόνο που χρειάζεται για την ολοκλήρωσή του.

Γ.7. Αφορά εσωτερικές επικοινωνίες – ανακοινώσεις των δημόσιων αρχών λαμβανομένου υπόψη του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετείται από τη δημοσιοποίηση των πληροφοριών αυτών;

Κανονικά η πρόσβαση επιτρέπεται και επ' αυτών των εγγράφων, εφόσον βέβαια δεν καλύπτεται από το τηλεπικοινωνιακό απόρρητο (π.χ. εσωτερικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που δεν έχουν πρωτοκολληθεί).

Όμως, εάν το αίτημα αφορά περιβαλλοντική πληροφορία, τότε, κατά το άρθρο 45 παρ. 1 (γ) του π.δ. 28/2015, η υπηρεσία μπορεί να απορρίψει την πρόσβαση

Δ. ΤΡΟΠΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Δ.1. Η αναπαραγωγή του εγγράφου ενδέχεται να βλάψει το πρωτότυπο;

Ναι: Σε αυτή την περίπτωση, μπορεί να χορηγηθεί ηλεκτρονικό αντίγραφο (εάν υπάρχει) ή να ικανοποιηθεί το δικαίωμα με επιτόπια μελέτη.

Όχι: Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να χορηγείται αντίγραφο του εγγράφου.

Ε. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ Ή ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΑΠΟΡΡΙΨΗ

Ε.1. Πρόσβαση σε διοικητικά έγγραφα και περιβαλλοντική πληροφορία

Η προθεσμία για την χορήγηση ή την αιτιολογημένη απόρριψη είναι 20 ημερών. Εάν δεν μπορεί να τηρηθεί, πέντε (5) μέρες πριν την εκπνοή τους, η υπηρεσία ενημερώνει εγγράφως την/τον πολίτη για τους λόγους της αντικειμενικής αδυναμίας, καθώς και τον αριθμό τηλεφώνου του χειριστή και στη συνέχεια διεκπεραιώνεται η υπόθεση, σε διάστημα που δεν πρέπει να υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες. Μετά από το διάστημα αυτό, η υπηρεσία είναι υπεύθυνη για καταβολή ειδικής αποζημίωσης στον πολίτη (άρθρο 10

παρ. 3 του Συντάγματος).

Ε.2. Πρόσβαση του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν.

Όταν ο αιτών ζητά αντίγραφο των εγγράφων που τον αφορούν προσωπικά, το δικαίωμα του πρέπει να ικανοποιείται εντός 15 ημερών, διότι, μετά από αυτή την αποκλειστική προθεσμία η/ο πολίτης έχει δικαίωμα προσφυγής στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Υ. Προτεινόμενο προσχέδιο Κανονισμού Πληροφόρησης Πολιτών Περιφέρειας Αττικής

34. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης προτείνει με την παρούσα ειδική πρόταση, σε εφαρμογή του άρθρου 174 στοιχείο θ του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»), να εισηγηθεί η Εκτελεστική Επιτροπή προς το Περιφερειακό Συμβούλιο την θέσπιση Κανονισμού Πληροφόρησης Πολιτών. Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός Πληροφόρησης Πολιτών είναι κανονιστική πράξη, εντελώς διακριτή από την Χάρτα Δικαιωμάτων & Υποχρεώσεων του Πολίτη που αποτελεί διακηρυκτικό κείμενο, καθώς και από τον Οδηγό του Πολίτη που αποτελεί έγγραφο επιβοηθητικό για την εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων από τις υπηρεσίες.

35. Ένας τέτοιος Κανονισμός Πληροφόρησης πρέπει προεχόντως να ορίζει το **ποιος είναι υπεύθυνος** για την πρόσβαση των πολιτών στην πληροφόρηση. Καθώς το Συμβούλιο της Επικρατείας ορίζει ότι η χορήγηση αντιγράφων ή η σιωπηρή απόρριψη των αιτημάτων πρόσβασης στα έγγραφα **είναι ατομική διοικητική πράξη**, είναι σαφές ότι υπεύθυνο για τον χειρισμό των υποθέσεων αυτών καθίσταται το όργανο που παράγει ατομικές διοικητικές πράξεις. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να αναζητείται η ευθύνη προς τους υπαλλήλους ή το λοιπό προσωπικό της Περιφέρειας Αττικής, αλλά στους υπογράφοντες τις ατομικές διοικητικές πράξεις. Αυτή η αναγνώριση της ευθύνης μπορεί να πραγματοποιηθεί με την θέσπιση του προτεινόμενου Κανονισμού Πληροφόρησης Πολιτών, καθώς είναι γνωστό στον νομοθέτη ότι

οι Οργανισμοί Εσωτερικής Υπηρεσίας συνήθως δεν περιλαμβάνουν ρητή διάταξη για την αρμοδιότητα πρόσβασης στα έγγραφα, ενώ η σχετική αρμοδιότητα υφίσταται απευθείας από τον νόμο.

36. Ο Κανονισμός Πληροφόρησης Πολιτών είναι χρήσιμο να καθιερώνει ως **γενικό κανόνα** ότι επιτρέπεται η πρόσβαση στα έγγραφα, με αίτηση, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις. Ότι δηλαδή η γενική αρχή είναι η πρόσβαση και οι αποκλεισμοί της πρόσβασης είναι οι εξαιρέσεις, που προβλέπονται ρητά και περιοριστικά. Χρήσιμο είναι να διατυπωθεί και ότι δεν υφίσταται ως προϋπόθεση για την χορήγηση εγγράφων η ύπαρξη εισαγγελικής παραγγελίας, αφού όπως έχει κριθεί παγίως, η υποχρέωση χορήγησης αντιγράφων είναι άμεση εκ του νόμου και ανεξάρτητη από την σχετική εισαγγελική αρμοδιότητα. Έτσι, **όλες οι εξαιρέσεις – περιορισμοί από την πρόσβαση προτείνεται να κωδικοποιηθούν σε μία παράγραφο, ώστε να είναι σαφής η κατ' εξαίρεση εφαρμογή τους.**

37. Ένας πλήρης κανονισμός δεν μπορεί παρά να προβλέπει και διασφαλίσεις για την τήρησης των διατάξεών του. Εδώ οι μηχανισμοί για την διασφάλιση είναι η αναγνώριση της μη τήρησης των προθεσμιών **ως λόγος πειθαρχικού ελέγχου από τα αρμόδια όργανα**, αλλά και η εξατομικευμένη ενημέρωση των πολιτών για την δυνατότητα ακύρωσης της απορριπτικής απόφασης με προσφυγή στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και η δυνατότητα για διαμεσολαβητική επίλυση της διαφοράς με καταγγελία στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης.

38. Για την έμπρακτη διευκόλυνση της ενάσκησης αυτής της αρμοδιότητας της Εκτελεστικής Επιτροπής και του Περιφερειακού Συμβουλίου, προτείνουμε ένα προσχέδιο Κανονισμού Πληροφόρησης Πολιτών, σύμφωνου με τις αρμοδιότητες της Περιφέρειας και στο πλαίσιο της παραπάνω ανάλυσης της νομοθεσίας και της νομολογίας του θεσμικού πλαισίου:

ΑΠΟΦΑΣΗ .../...

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Περιφέρειας Αττικής, έχοντας υπόψη της:

1. Το άρθρο 10 παρ. 3 του Συντάγματος

2. Τον Ν.3852/2010 και ιδίως το άρθρο 174 περ. θ

αυτού.

3. Το π.δ. 28/2015 (Κώδικας Πρόσβασης στα Δημόσια Έγγραφα)

Εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής το παρακάτω σχέδιο κανονισμού πληροφόρησης πολιτών:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Άρθρο 1

Υπεύθυνοι χειρισμού αιτημάτων πρόσβασης στα έγγραφα

1. Υπεύθυνοι για τον χειρισμό των αιτημάτων των πολιτών για την πρόσβασή τους στα έγγραφα που τηρούνται στην Περιφέρεια Αττικής είναι οι προϊστάμενοι των διοικητικών μονάδων που τηρούν τα οικεία αρχεία (προϊστάμενοι τμημάτων, αυτοτελών γραφείων, διευθύνσεων, γενικών διευθύνσεων). Οι ως άνω υπεύθυνοι εκδίδουν την σχετική ατομική διοικητική πράξη περί έγκρισης ή μη των αιτημάτων των πολιτών για πρόσβασή τους στα έγγραφα.
2. Οι ως άνω υπεύθυνοι μεριμνούν για την ύπαρξη προτύπων αιτήσεων στις υπηρεσίες, αλλά και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας, ώστε οι πολίτες να διευκολύνονται στην υποβολή των αιτημάτων. Οι υπεύθυνοι οφείλουν να διευκολύνουν τους πολίτες με αναπηρία ή που αντιμετωπίζουν δυσχέρεια, στην συμπλήρωση των αιτήσεων.

Άρθρο 2

Αρχή της ελεύθερης πρόσβασης στα έγγραφα

1. Η κατόπιν γραπτής ή ηλεκτρονικά υποβληθείσας αίτησης πρόσβαση των πολιτών στα έγγραφα που τηρούνται στα αρχεία της Περιφέρειας είναι κατ' αρχήν ελεύθερη (με χορήγηση αντιγράφου ή επιτόπια μελέτη), εκτός εάν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 3
2. Για την χορήγηση αντιγράφων δεν απαιτείται η προσκόμιση Εισαγγελικής Παραγγελίας.

Άρθρο 3

Περιπτώσεις περιορισμού της πρόσβασης στα έγγραφα

1. Όταν το έγγραφο δεν είναι αναρτητέο στο Διαδίκτυο ή δεν αφορά περιβαλλοντική πληροφορία ή δεν αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του αιτούντος προσώπου, η πρόσβαση στα έγγραφα απορρίπτεται με αιτιολογημένη απόφαση, εκτός εάν το αιτούμενο πρόσωπο εκθέτει και τεκμηριώνει το εύλογο ενδιαφέρον του για την πρόσβαση σε διοικητικό έγγραφο ή, εφόσον το αίτημα αφορά ιδιωτικό έγγραφο, το ειδικό έννομο συμφέρον του. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες απαιτείται η έκθεση και τεκμηρίωση ευλόγου ενδιαφέροντος ή ειδικού εννόμου συμφέροντος, επιτρέπεται η πρόσβαση, εκτός αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις της επόμενης παραγράφου.

2. Η πρόσβαση σε έγγραφο δεν επιτρέπεται, όταν αυτό αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, γεγονός το οποίο θα πρέπει να τεκμηριώνεται ειδικώς στην σχετική απορριπτική απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης της δυνατότητας για χορήγηση αποσπάσματος μόνο του εγγράφου χωρίς τα συγκεκριμένα στοιχεία. Εάν όμως το έγγραφο περιέχει απλώς δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τότε, αφού εξεταστεί η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος του αιτούμενου προσώπου, χορηγούνται τα αντίγραφα, αφού προηγουμένως ενημερωθεί εγγράφως το υποκείμενο των δεδομένων, κατά το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν.2472/1997. Σε περίπτωση που το έγγραφο περιέχει «ευαίσθητα δεδομένα» κατά την έννοια του άρθρου 2 (β) του Ν.2472/1997, η χορήγηση αντιγράφου προϋποθέτει, εκτός από την προηγούμενη ενημέρωση του υποκειμένου και άδεια της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία δεν είναι απαραίτητη μόνο εφόσον η χορήγηση του εγγράφου εμπίπτει σε μία από τις εξαιρέσεις του άρθρου 7^Α του Ν.2472/1997. Σε περίπτωση που η πρόσβαση αποκλείεται λόγω απορρήτου που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις (φορολογικού, τραπεζικού, τηλεπικοινωνιακού), ή σε περίπτωση που η πρόσβαση δύναται να δυσχεράνει ουσιαστικά την έρευνα των αρχών σε σχέση με την διαπίστωση τέλεσης εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης, ή σε περίπτωση που η πρόσβαση περιορίζεται λόγω άλλων διατάξεων νόμου, η απορριπτική απόφαση πρέπει να περιλαμβάνει σαφή αιτιολογία για την υπαγωγή της υπόθεσης σε αυτή την περίπτωση.

3. Σε περίπτωση που αίτημα για πρόσβαση στο ίδιο έγγραφο υποβάλλεται για τρίτη φορά, απορρίπτεται ως καταχρηστικώς επαναλαμβανόμενο.

4. Σε κάθε απόφαση απόρριψης πρόσβασης, οι πολίτες ενημερώνονται εγγράφως ότι έχουν δικαίωμα προσφυγής εντός δεκαπέντε (15) ημερών για λόγους νομιμότητας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, η οποία έχει την αρμοδιότητα εάν κρίνει ότι η απόρριψη είναι παράνομη, να ακυρώσει την σχετική ατομική διοικητική πράξη, καθώς και δικαίωμα καταγγελίας στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης εάν επιθυμούν να διαμεσολαβήσει για την επανεξέταση της υπόθεσης. Επίσης, οι πολίτες ενημερώνονται εγγράφως ότι η προθεσμία αυτή δεν αναστέλλει την προθεσμία για προσφυγή τους στην Δικαιοσύνη με αίτημα την ακύρωση της απόφασης κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 4

Αποκλειστική προθεσμία

1. Εφόσον το αίτημα πρόσβασης σε έγγραφο έχει υποβληθεί στην αρμόδια υπηρεσία, αυτή οφείλει εντός είκοσι (20) ημερών, με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, να εκδώσει την σχετική απόφαση χορήγησης εγγράφων ή αιτιολογημένης απόρριψης του αιτήματος. Σε περίπτωση που υπάρχει αντικειμενική αδυναμία να τηρηθεί αυτή η προθεσμία, η υπηρεσία ενημερώνει εγγράφως την/τον αιτούσα/αιτούντα, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν την εκπνοή της αποκλειστικής προθεσμίας για τους λόγους της καθυστέρησης, καθώς και για το τηλέφωνο του χειριστή της υπόθεσης. Η προθεσμία εκπλήρωσης σε αυτή την

περίπτωση δεν επιτρέπεται να παραταθεί πέραν των τριών (3) μηνών. Σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η προβλεπόμενη προθεσμία, κινείται η πειθαρχική διαδικασία για να εξεταστούν οι λόγοι της καθυστέρησης.

2. Εφόσον το αίτημα αφορά πρόσβαση του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν, η προθεσμία είναι δεκαπέντε (15) ημερών.

Άρθρο 5

Ιστοσελίδα και ηλεκτρονικά αντίγραφα

1. Κάθε υπηρεσία μεριμνά για την ταχύτερη δυνατή ανάρτηση των εγγράφων της που αφορούν γενικά τους πολίτες στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Αττικής, παράλληλα και πέραν της υποχρέωσης ανάρτησης των αναρτητέων στο πρόγραμμα «Διαύγεια», με σκοπό την κατά το δυνατόν μείωση των αιτημάτων των πολιτών για χορήγηση αντιγράφων.

2. Όταν τα αιτήματα υποβάλλονται διαδικτυακά ή μέσω τηλεομοιοτυπίας, με τον ίδιο τρόπο θα πρέπει να ικανοποιείται το αίτημα, δηλαδή με χορήγηση ηλεκτρονικών αντιγράφων ή αποστολή τηλεομοιοτυπίας.»

Αθήνα, 22 Αυγούστου 2016

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βασίλης Σωτηρόπουλος

VI. Δραστηριότητες 2016

Συνάντηση με τον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Με τον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης κ. Χριστόφορο Βερναρδάκη συναντήθηκε στις 29.1.2016 η συντονιστική επιτροπή του Δικτύου Συμπαραστατών του Δημότη και Περιφερειακών Συμπαραστατών του Πολίτη και της Επιχείρησης. Οι Συμπαραστάτες ενημέρωσαν τον κ. Βερναρδάκη για τις αρμοδιότητές τους και για τα θέματα των καταγγελιών που δέχονται από πολίτες και επιχειρήσεις για κακοδιοίκηση των Ο.Τ.Α. στους οποίους υπηρετούν. Ο κ. Βερναρδάκης έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον θεσμό και πρότεινε την συνδιοργάνωση ενημερωτικής ημερίδας για την παρουσίαση συγκεντρωτικών στοιχείων με βάση τις ετήσιες εκθέσεις που θα παρουσιάσουν οι Συμπαραστάτες στα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης της Περιφέρειας Αττικής είναι μέλος της πενταμελούς συντονιστικής επιτροπής του Δικτύου Συμπαραστατών και ιδρυτικό μέλος του.

Συνάντηση με τον Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Ως μέλος της συντονιστικής επιτροπής του Δικτύου Συμπαραστατών, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης συναντήθηκε με τον Υπουργό Εσωτερικών κ. Κουρουμπλή τον Μάρτιο του 2016. Οι Συμπαραστάτες ενημέρωσαν τον Υπουργό για τις προτάσεις τους σε σχέση με την αναμόρφωση του "Καλλικράτη" και συζήτησαν σχετικά με την συμμετοχή τους στην νομοπαρασκευαστική επιτροπή για το σχετικό νομοσχέδιο. Επίσης, ο Υπουργός εξέφρασε την απορία του για τους λόγους που σε πολλές περιοχές οι τοπικές αρχές δεν προκηρύσσουν την θέση του Συμπαραστάτη.

Εφαρμογή αντικαπνιστικής νομοθεσίας στην Περιφέρεια Αττικής

Κατόπιν πρόσκλησης του Συμπαραστάτη, στελέχη της Δ/σης Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής πραγματοποίησαν έλεγχο για την εφαρμογή του αντικαπνιστικού Νόμου στα

γραφεία των υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής επί της οδού Συγγρού 80-88. Με έγγραφο της, στις 28.3.2016, η Δ/ση αυτή διαπίστωσε ότι δεν βρέθηκαν παραβάσεις. Ωστόσο, επειδή ο Συμπαραστάτης πληροφόρησε την Δ/ση ότι υπάρχουν ενοχλήσεις από οσμές από χρήση καπνοβιομηχανικών προϊόντων, η υπηρεσία υπενθυμίζει στους προϊσταμένους ότι οι υπάλληλοι οφείλουν να γνωρίζουν την εφαρμογή του Ν.3868/2010 καθώς και ότι το ύψος των πειθαρχικών προστίμων είναι αντίστοιχο των διοικητικών που επισύρει η ίδια παράβαση. Επιπλέον, η Δ/ση αναφέρει ότι πρέπει να τοποθετηθεί επαρκής σήμανση σε όλους τους χώρους του κτιρίου για την απαγόρευση του καπνίσματος και να αντικατασταθούν κάδοι απορριμμάτων στο ισόγειο του κτιρίου, δίπλα στους ανελκυστήρες, καθώς οι υφιστάμενοι κάδοι φέρουν υποδοχή για το σβήσιμο των τσιγάρων. Τέλος, το έγγραφο απευθύνθηκε στην Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού, για την ενημέρωση των υπόλοιπων διευθύνσεων και στο Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας για την επαρκή λειτουργία του συστήματος εξαερισμού. Η Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού ήδη κοινοποίησε το έγγραφο.

Σχετικό οπτικοακουστικό μήνυμα του Συμπαραστάτη για την απαγόρευση του καπνίσματος είναι προσβάσιμο εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=nJRu7HajKDU&t=12s>

Ομιλία στο TEDx Thessaloniki

Στις 2.4.2016, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης μίλησε ως προσκεκλημένος στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης στην διοργάνωση TEDx, σε ένα κοινό που ξεπέρασε τα 700 άτομα. Ο Συμπαραστάτης αφιέρωσε την ομιλία του σε ιστορικές αναφορές που σχετίζονται με την εφαρμογή του δικαίου, μέσα και έξω από τις δικαστικές αίθουσες, ενώ αναφέρθηκε ιδιαίτερα σε περιπτώσεις τοπικής, θεσμικής και διακρατικής διαμεσολαβητικής επίλυσης διαφορών.

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=3jVzQAbmWk8&t>

Ομιλία στο Blue Money Show στην Βουλιαγμένη

Στις 22.4.2016, μαζί με τους Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχείρησης των Δήμων Ηλιούπολης, Βάρης Βούλας Βουλιαγμένης και Σαρωνικού, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης έλαβε μέρος σε ημερίδα που διοργανώθηκε για τον θεσμό, στο πλαίσιο του "Blue Money Show". Στο πλαίσιο της ημερίδας, ο Συμπαραστάτης αναφέρθηκε αναλυτικά στην διαδικασία που πρέπει να ακολουθούν οι Ο.Τ.Α. όταν οι πολίτες υποβάλλουν αιτήματα για αποζημίωση στην Οικονομική Επιτροπή.

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=yfQsDMivwH4>

Ομιλία σε ημερίδα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην τρίτη ηλικία για άτομα ΛΟΑΤΚΙ+

Στις 8.5.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης ανέλυσε το θέμα της προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων για άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ στην τρίτη ηλικία, στο πλαίσιο ημερίδας που οργανώθηκε στον χώρο της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης.

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=9SxaYm6Qp2A>

Μήνυμα για την ημέρα κατά της Ομοφοβίας και της Τρανσφοβίας

Στις 17.5.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης ανάρτησε το παρακάτω βιντεοσκοπημένο μήνυμά του παρουσιάζοντας νομοθεσίες που ενισχύουν την ομοφοβία και την τρανσφοβία στην Ελλάδα:

<https://www.youtube.com/watch?v=jIHIVRh6IRw>

Τοποθέτηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο κατά την συνεδρίαση για την ψήφιση της Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων του Πολίτη

Στις 26.5.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης έλαβε το λόγο κατά την διάρκεια της συνεδρίασης του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Αττικής και ανέπτυξε στο σώμα τα χαρακτηριστικά της προς ψήφιση «Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων του Πολίτη».

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

https://www.youtube.com/watch?v=heOEp1_zzyY

Επίσκεψη στο δημαρχείο Ηλιούπολης

Συνάντηση με τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης κ. Αραμπατζή είχε την 1.6.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης κ. Σωτηρόπουλος στο γραφείο του πρώτου στο δημαρχείο Ηλιούπολης. Οι δυο Συμπαραστάτες συζήτησαν θέματα αρμοδιοτήτων δήμου και περιφέρειας, όπως η υποθεση του ρέματος της Πικροδάφνης.

Συνάντηση με την αντιπρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Θεσσαλίας

Στις 26.8.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Αττικής κ. Βασίλης Σωτηρόπουλος, υποδέχθηκε στο γραφείο του την Αντιπρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Θεσσαλίας κ. Τζούλια Τσαλίκη.

Η κ. Τσαλίκη εξέφρασε την αμέριστη υποστήριξή της τον θεσμό και ενημερώθηκε από τον κ. Σωτηρόπουλο για τις καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στην Περιφέρεια Αττικής σε σχέση με το γραφείο Συμπαραστάτη, με το σκεπτικό της έναρξης μιας σχετικής διαδικασίας στην Θεσσαλία.

Τέλος, ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης δεσμεύθηκε να αποστείλει στην Αντιπρόεδρο σχετικό διοικητικό υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τεχνογνωσία για την ίδρυση και λειτουργία του θεσμού.

Συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Στις 24.8.2016 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Π.Παυλόπουλος υποδέχθηκε στο προεδρικό μέγαρο την συντονιστική επιτροπή του Δικτύου Συμπαραστατών. Οι Συμπαραστάτες ενημέρωσαν τον κ. Πρόεδρο για τις δραστηριότητές τους υπέρ των δικαιωμάτων των πολιτών και επιχειρήσεων.

Σύσκεψη για δημοσίευμα που αναφέρεται σε «μαγαζάκια της Περιφέρειας»

Την 1.9.2016, σύσκεψη διερεύνησης καταγγελίας για τα αναφερόμενα σε δημοσίευμα ως "μαγαζάκια" της Περιφέρειας Αττικής προκάλεσε ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης με την συμμετοχή της Αντιπεριφερειάρχη Κεντρικού Τομέα Αθηνών και υπηρεσιακών στελεχών. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης εντόπισε κενά που παρουσιάζονται σε "καταγγελία" που έλαβε υπηρεσία της Περιφέρειας για έλεγχο επιχείρησης και ζήτησε την διεξαγωγή προκαταρκτικής Ε.Δ.Ε. προκειμένου να εντοπιστούν οι συνθήκες υπό τις οποίες το συγκεκριμένο έγγραφο παρελήφθη από την Περιφέρεια, προκειμένου να εξεταστεί και η περαιτέρω νομική αξιολόγηση της υπόθεσης. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης τόνισε στα στελέχη της Περιφέρειας, ότι η διαπίστωση της ταυτότητας των καταγγελλόντων είναι υποχρέωση των υπαλλήλων, ώστε να μην υπάρχουν υπόνοιες για κατασκευασμένες καταγγελίες, ενώ δεσμεύθηκε σε έγγραφό του να ενημερώσει αναλυτικά για τις αυστηρές προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να εξετάζονται και ανώνυμες καταγγελίες ή και να τίθενται στο αρχείο. Οι υπηρεσίες υποδέχθηκαν θετικά τις εισηγήσεις και δήλωσαν ότι αναμένουν και την έγγραφη διαμεσολάβηση του Συμπαραστάτη για την νόμιμη

εξέταση των καταγγελλομένων και την απόδοση τυχόν ευθυνών.

Συμμετοχή σε εκδήλωση για τον θεσμό του Συμπαραστάτη στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Ενόψει της συνεδρίασης περί επιλογής Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης της Κεντρικής Μακεδονίας, ο Συμπαραστάτης πήρε μέρος σε ενημερωτική εκδήλωση στην Θεσσαλονίκη τον Σεπτέμβριο του 2016, ενημερώνοντας για τις αρμοδιότητες του θεσμού.

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZyyQM9gD0c0&feature=youtu.be>

Συμμετοχή στην 3^η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη Δικτύου Συμπαραστατών

Την 1.10.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης έλαβε μέρος στην 3^η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη του Δικτύου Συμπαραστατών στην Παλαιά Φώκεια, η οποία τελούσε υπό την Αιγίδα της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας Κυρίου Προκόπη Παυλόπουλου ξεκίνησε με χαιρετισμό υποδοχής του οικοδεσπότη, δημάρχου Σαρωνικού κ. Σοφρώνη και του συντονιστή του Δικτύου και Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης του Δήμου Σαρωνικού κ. Ευάγγελου Μιχάλη. Στην Πανελλήνια Συνδιάσκεψη χαιρετισμό απηύθυνε η Περιφερειάρχης Αττικής κ. Ρένα Δούρου, η οποία στην εισήγησή της υπογράμμισε ότι η λειτουργία του Συμπαραστάτη δοκιμάζει την διοίκηση του δήμου και της περιφέρειας και ότι ο θεσμός ευδοκμεί μόνον όταν υπάρχει το κατάλληλο περιβάλλον διαφάνειας, λογοδοσίας και δημοκρατικής λειτουργίας. Χαιρετισμό απηύθυνε επίσης ο Αντιπρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας και βουλευτής κ. Κωστής Χατζηδάκης, ο πρόεδρος της ΚΕΔΕ και δήμαρχος Αμαρουσίου κ. Πατούλης, η βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ κ. Σελερίτη, ο βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ κ. Θεωνάς, ο βουλευτής ΠΑΣΟΚ κ. Κουτσούκος, ο βουλευτής ΑΝΕΛ κ. Κατσίκης, ο βουλευτής του Ποταμιού κ. Γιώργος Αμυράς, ο πρώην Υπουργός Εσωτερικών κ. Ραγκούσης ο πρόεδρος της ένωσης "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ" των γενικών και εκτελεστικών γραμματέων δήμων και περιφερειών κ. Ραπτάκης. Συμπεράσματα συνόψισε μετά τις ομιλίες ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Αττικής κ. Σωτηρόπουλος, ο οποίος υπενθύμισε τις 3 βασικές προτάσεις του Δικτύου Συμπαραστατών: 1. Δυνατότητα εκλογής Συμπαραστάτη ακόμη και από νη-

σιωτικούς ή ορεινούς δήμους που έχουν κάτω των 20.000 κατοίκων, 2. Πλειοψηφία 2/3 των παρόντων συμβούλων του δημοτικού / περιφερειακού συμβουλίου, 3. Υποχρεωτικότητα των υπηρεσιών να απαντούν εντός ευλόγου χρόνου εγγράφως στον Συμπαραστάτη.

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=BwpSBWQ8stc&feature=youtu.be>

Τοποθέτηση στην Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής των Ελλήνων

Στις 29.11.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης έλαβε μέρος στην συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Εμπορίου της Βουλής των Ελλήνων, προσκληθείς για να τοποθετηθεί επί του νομοσχεδίου «Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις».

Η ομιλία του Περιφερειακού Συμπαραστάτη είναι προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=EOoH9VOXrl4&t=2s>

Μετάβαση στην Αίγινα για την υπόθεση του «Ευνάρδειου»

Στις 19.12.2016 ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης μετέβη στην Αίγινα για την πραγματοποίηση σύσκεψης και επίσκεψης στο «Ευνάρδειο» στο πλαίσιο εξέτασης καταγγελίας για υγειονομικό πρόβλημα στην περιοχή.